

ER
MAG

ERMIONIDA MAGAZINE
FREE PRESS

ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΗ
ΕΚΔΟΣΗ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ
2021

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ 2021

ERMIONIDA MAGAZINE

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ:

Μίλτος Ιωαννίδης
Μιχάλης Δημητρίου
Χρήστος Σάνος
Γιώργος Γεράσιμος Μαντζιώκας
Ειρήνη Νάνου
Ευτυχία Καπαρδέλη
Σοφία Σκλείδα
Θωμά Τσιμερικά
Σπυρίδων Χαντζησαλάτας
Κυριάκος Αλέξιος Εφραίμ Γατουρτζίδης
Πάνος Κούρβας
Γεώργιος Απλάδας
Αλεξάνδρα Κολιγιώτη
Αναστασία Χατζαντωνίου
Ευθυμία Αμπλιανίτη
Κωνσταντία Χριστογιαννάκη
Ευανθία Ράλλιου
Φίλιππος Φιλίππου
Ελένη Παπαθανασοπούλου
Κυριακή Δράκου
Ελληνίδα Κατιρτζόγλου
Κατερίνα Δρούλια - Κουτσουμπού

Μαρία Πιζάνια Kutlay
Δέσποινα Δημότση
Χριστίνα Μιχαηλίδου
Ελένη Χριστοφοράτου
Γεωργία Ουλή
Νίκη Γυμνάου
Σταύρος Μπονάνος
Μαρία Μακαρίδου
Ιωάννης Παναγάκος
Αντώνιος Μικέλης
Γρηγόρης Σκιαδάς
Αθανάσιος Αγγελόπουλος
Ιωάννα Αδάμ
Ελένη Κάτσου
Σπύρος Πασσαλάρης
Νέλλη Αγγελή

Εργαστήρι "Energy Art"

- Αγγελική Μπινιάρη
- Αλέξης Παππάς
- Αργυρώ Μπινιάρη
- Αύη Οικονομοπούλου
- Εύα Αρώνη
- Κωνσταντίνα Παναγάκη
- Μαρία Γεωργία Κωστόπουλου
- Παρασκευή Ευστρατίου
- Σταματίνα Κοντογιάννη
- Φωτεινή Κωστόπουλου
- Χριστίνα Βούλγαρη
- Χρυσούλα Καρανικόλα

Εκπαιδευτήρια Αυγουλέα Λιναρδάτου

- Τσιλιμπάρης Δημήτριος
- Χάγερ Ευθυμία
- Καμπόλη Αθηνά
- Μωραΐτη Άννα
- Πετρακάλιας Δημήτριος
- Τσιώκου Σοφία
- Μπούσουλα Χρυσάνθη

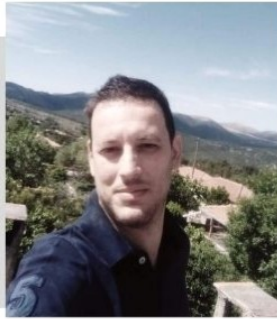
EDITORIAL - ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αυτή η Λογοτεχνική Συλλογή, με αφορμή την συμπλήρωση 200 ετών από την Ελληνική Επανάσταση είναι αφιερωμένη σε όλους εσάς που μας τιμήσατε και μας στείλατε τις δημιουργίες σας!

Είναι ένας ελάχιστος φόρος τιμής σε όσους θυσιάστηκαν για εμάς και τις επόμενες γενιές.

Τα έργα παρουσιάζονται με ημερολογιακή σειρά όπως τα λάβαμε από τον Ιανουάριο 2021 έως και το τέλος Νοεμβρίου που έληξε η προκήρυξη. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στην ομάδα του facebook "Τιμή στο 21' για ζωγραφιές των μικρών μας φίλων

ΔΔ

1821 – 2021: 200 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑ.

Ο σεβασμός στην ιστορία, η τιμή στους προγόνους μας και η Ελλάδα του μέλλοντος σε ένα κόσμο που αλλάζει...

Όπως έχει ανακοινωθεί από την Ελληνική Πολιτεία, το 2021 θα είναι επετειακό έτος και αφιερωμένο στα 200 χρόνια από την Επανάσταση των Ελλήνων.

Οι εκδηλώσεις που θα πραγματοποιηθούν θα βασίζονται σε τέσσερις άξονες :

1. Το 1821 στην Ελλάδα και τον κόσμο.
2. Η Ελλάδα στην πορεία των 200 χρόνων.
3. Έλληνες που αφήνουν το αποτύπωμα τους στον κόσμο.
4. Το 2021 ως παράθυρο για την Ελλάδα του μέλλοντος.

Η Πατρίδα μας, σε αυτά τα 200 χρόνια, βίωσε στιγμές μεγάλες αλλά και στιγμές ανείπωτου θρήνου. Τις Πολιτικές συγκρούσεις, τα κινήματα, τα δικτατορικά καθεστώτα, τις νίκες και τις ήττες στα πεδία των μαχών, τη Μικρασιατική Καταστροφή και φυσικά τον ορυμαγδό των δυο Παγκοσμίων Πολέμων και τον διαμελισμό της Κύπρου το 1974. Τα παραπάνω, φυσικά και είναι ενδεικτικά αυτής της πορείας των διακοσίων ετών και έχουν καταγραφεί στις σελίδες ενός αδέκαστου κριτή : Της Ιστορίας.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, ένας λαός, έκανε τον δικό του μεγάλο αγώνα τόσο για να επιβιώσει όσο και για να μη χάσει την «ταυτότητα» του. Μέσα από τα «σπλάχνα» του λαού μας, γεννήθηκαν «Πνευματικοί κολοσσοί» που θεμελίωσαν τον σύγχρονο Ελληνικό Πολιτισμό. Γεννήθηκαν ακόμη διακεκριμένοι επιστήμονες που άφησαν το δικό τους ξεχωριστό «αποτύπωμα» στον Παγκόσμιο Χάρτη.

Όμως «η σπορά» ήταν η «σιδερένια θέληση» των Ελληνίδων και των Ελλήνων να «χτίσουν» από την αρχή την Ελλάδα πάνω σε γερά θεμέλια. Όλα αυτά ήταν μια απόδειξη ότι η Ελλάδα αργά ή γρήγορα, θα έβρισκε την θέση της στο διεθνές στερέωμα ως παράγοντας ειρήνης και σταθερότητας. Κι'ας ήταν αντίξοες οι συνθήκες. Ο λαός της, δεν γνώρισε ποτέ την «δειλία». Είχε μάθει να αγωνίζεται με «σημαία» τα ιδανικά του και τις αξίες του και τα κατάφερε. Με σκληρή δουλειά, με κόπους, με θυσίες, αλλά και με πίστη, όραμα και όνειρα για μια καλύτερη ζωή. Στο «σήμερα» η Ελλάδα είναι ισότιμο μέλος σε Διεθνείς Θεσμούς με ισχυρή φωνή και παρουσία.

Από το 1974, βιώνει την ομαλότερη πολιτική περίοδο αυτών των 200 ετών. Το Δημοκρατικό Πολίτευμα είναι ισχυρό και δεν κινδυνεύει. Φυσικά, πολλά μπορούν να ειπωθούν για τα πολιτικά τεκταινόμενα αυτών των χρόνων. Δεκτή κάθε πολιτική κριτική, αλλά δεν είναι αυτό το θέμα μας τώρα. Το θέμα μας είναι η ιστορικότητα αυτής της επετείου και ένα μεγάλο «στοίχημα» που πρέπει συλλογικά να το κερδίσουμε : Μέσα από τις δράσεις να τιμήσουμε την ιστορία μας και τον αγώνα των προγόνων μας, να σταθούμε κριτικά στην πορεία μας αυτά τα 200 χρόνια και να αναζητήσουμε ένα νέο όραμα για την Ελλάδα σε έναν κόσμο που αλλάζει.

Ένα νέο όραμα, που θα «χαράξει» την πορεία του Ελληνισμού για τα επόμενα χρόνια. Ένα νέο όραμα, που θα ισχυροποιήσει τη θέση της Ελλάδας στη «διεθνή σκακιέρα». Ένα νέο όραμα, που θα μας δώσει το δικαίωμα να ελπίζουμε ότι τα παιδιά μας θα ζήσουν καλύτερα απ'ότι εμείς. Το 2021 είναι η χρονιά που θα αναζητήσουμε τη δική μας θέση στην ιστορία.

Είναι λοιπόν οι σελίδες της ακόμα λευκές. Το πως θα γραφτούν και με τι χρώματα θα γραφτούν εξαρτάται από το πως εμείς θα σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων.

Όσον αφορά τον τόπο μας, την Ερμιονίδα. Είναι γεγονός ότι η περιοχή μας θα είναι μεταξύ εκείνων των περιοχών που θα βρεθούν στο επίκεντρο των Επετειακών Δράσεων. Ο τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Προκόπης Παυλόπουλος έχει τιμήσει εκ μέρους της Ελληνικής Πολιτείας την συμβολή μας στον αγώνα για την λευτεριά. Ο Παπαρσένης με τα παλικάρια του, οι Μητσαίοι και όλοι εκείνοι οι ήρωες του αγώνα που γεννήθηκαν στα δοξασμένα χώματα της Ερμιονίδας, έχουν τιμηθεί από την ιστορία και δεσπόζουν στο πάνθεον των ηρώων του γένους μας. Ασφαλώς η συμβολή της Ερμιονίδας στην επιτυχή έκβαση του αγώνα, που οδήγησε στην απελευθέρωση είναι μεγάλη και αξίζει κάθε τιμής!

Οφείλουμε, να διοργανώσουμε άψογες εκδηλώσεις για τους λόγους που καταγράφονται μόλις λίγες γραμμές παρακάτω. Τους καταγράφω γιατί έχουν τη δική τους ξεχωριστή σημασία: Η Γ Εθνοσυνελεύση που μέρος των εργασιών της πραγματοποιήθηκε στην Ερμιόνη, η ιστορική σύνδεση της Ερμιονίδας με το Βαλτέτσι και η «γειτονιά μας» δηλαδή οι Σπέτσες, η Ύδρα, η Επιδαύρος, το Ναύπλιο και το Άργος, δίνουν – εκτός από προστιθέμενη αξία στον τόπο μας και την ευρύτερη περιοχή μας – και μια μοναδική ευκαιρία για συνεργασίες, σύσφιξη σχέσεων και ανάδειξη της ιστορικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς αλλά και τις συνολικής μας συνεισφοράς στον αγώνα. Αυτά τα αμοιβαία οφέλη για να προκύψουν θέλει κατάλληλη προετοιμασία και θέληση.

Εξ' όσων είμαι σε θέση να γνωρίζω, είναι εκπεφρασμένη η πρόθεση εκ μέρους των καθ' ύλην αρμοδίων όχι μόνο να συζητηθούν αλλά και να γίνουν πράξη! Ας μη ξεχνάμε ότι το brand-name της Πελοποννήσου και δη της Αργολίδας, είναι από τα πλέον δημοφιλή σε εγχώριο αλλά και παγκόσμιο επίπεδο, με ότι αυτό συνεπάγεται. Μας προφέρεται λοιπόν μια μοναδική ευκαιρία που δεν πρέπει, για ευνοήτους λόγους να χαθεί. Αγαπητοί φίλοι, Το 2021 μόλις «πέρασε το κατώφλι». Ας είναι το νέο έτος εκτός από επετειακό και η αφετηρία για μια Ελλάδα που θα σταθεί περήφανα στο παρόν και (κυρίως) στο μέλλον απαλλαγμένη οριστικά από τα λάθη και τις αστοχίες που τόσο μας στοιχίσαν στο παρελθόν. Άλλωστε η ευχή του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, (στον ιστορικό λόγο που απηύθυνε σε μαθητές Γυμνασίου στη Πνύκα), μένει πάντα επίκαιρη: «Εις εσάς μένει να ισάσετε και να στολίσετε τον τόπο που εμείς ελευθερώσαμε». Ας κάνουμε λοιπόν τα λόγια του πράξη. Αυτή την ιστορική χρόνια που γιορτάζουμε τα 200 χρόνια από την Επανάσταση των Ελλήνων, ας ΣΤΟΛΙΣΟΥΜΕ τον τόπο για να τιμήσουμε τον αγώνα που έκαναν οι ήρωες και ελευθερωτές του. Είναι ιερό μας καθήκον. Οι πρόγονοί μας ήταν άλλωστε... Είναι χρέος μας να τους τιμήσουμε στην πράξη. Γιατί με τον αγώνα τους και τη θυσία τους, μας έδωσαν το δικαίωμα να «αναπνέουμε» ελεύθεροι... Εύχομαι κάθε επιτυχία σε όλες τις επετειακές εκδηλώσεις.

Μίλτος Ιωαννίδης, Δημοσιογράφος και μέλος της Επιτροπής για τα 200 χρόνια από την Επανάσταση του Δήμου Ερμιονίδας.

Ερμιονίδα: Η γη των ηρώων

Σε τούτα' δω τα χώματα.
Η δόξα υποκλίθηκε.
Κανείς δεν δείλιασε στιγμή.
Γενναία αγωνίστηκε.
Στον ιερό αγώνα.
Για την ελευθερία.
Τα παλικάρια ρίχτηκαν. με αίμα και θυσία.

Τα όπλα ευλογήθηκαν. από τον Παπαρσένη.
Τα παλικάρια διαλεχτά. το Έθνος τα προσμένει.
Για λευτεριά ή θάνατο. μ' ανδρειωμένο βλέμμα.
Ετούτα' δω τα χώματα. τα πότισαν με αίμα.
Αιώνια θα ευγνωμονεί της δόξας η σελίδα.
Του αγώνα μας τους ήρωες. απ' την Ερμιονίδα.

Επώνυμοι κι' ανώνυμοι.
Απλοί αγωνιστές.
Ήρωες .ατρόμητοι
Κι' απελευθερωτές.
Γη μου δοξασμένη.
σε λεν' Ερμιονίδα.
Οι ήρωες σου έβαλαν.
στη λευτεριά σφραγίδα.

ΜΙΑΤΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ, ΕΡΜΙΟΝΙΔΑ

«Μεθύστε απ τ' αθάνατο κρασί του εικοσιένα»,

Μαύρη θολούρα έπεσε στα ,τέσσερα του, μάτια,
του αετού ,που σφάχτηκε , μπροστά στα σκαλοπάτια,
στη πύλη της Άγια Σοφιάς ,των Χριστιανών το κλέος
και σίγησαν τα σήμαντρα, που προκαλούσαν δέος.

Η Ρωμιοσύνη έπεσε σε νάρκη χειμερία,
η Εκκλησία φόρεσε μαύρα, με δυσφορία,
στάθηκε όμως όρθια, παρά τη συμφορά της
και τα παιδιά της σκέπασε κάτω απ τα φτερά της.

Πηδαλιούχο έγινε της Εθνικής παιδείας,
διδάσκοντας στα τέκνα της, όσα επιτρεπόταν ,
είχε όμως ,τα σχέδια, παράλληλης ευδίας,
κρυφά σχολειά ,Ελληνισμός και πίστη διδασκόταν

Τη θρησκευτική κοινότητα ,λίθο θεμέλιο,
μαλακό υπόστρωμα, δημιουργίας, τέλειο,
της Εθνικής, στοιχειοθετούν, οι κατασταλαγμένοι
κι όχι ,σφαλερά, άλλο σχήμα, οι αγκιστρωμένοι.

Η Λευτεριά το γδικιωμό έφερε, απ τον Άδη,
απ τον αιώνιο λήθαργο και το πηχτό σκοτάδι,
με τα κατάλευκα λαιμά, κόρη ξανθομαλούσα,
όμορφη ,μυριοδύναμη και φασγανοκρατούσα.

Ανενεργού ηφαίστειου, το ρήγμα εξερράγη,
με βρυχηθμούς , με σεισμικές δονήσεις και με μάγμα,
με φλόγες ,που του ουρανού, έλειχαν, τα πελάγη,
μεγαλειώδες έγινε κι απίστευτο το θαύμα .

Το ψυχομέτρι τ άπειρο, μετρώντας και το αίμα ,
του Έθνους η μεγαλοσύνη ,Έλληνες Εδραίοι,
Αυτόχθονες, Σελλοί, έγιναν ήρωες, σπουδαίοι,
δένοντας τον εχθρό, με το θανατηφόρο γνέμα.

Όταν το γλέντι άρχιζε, μες τα παρμένα κάστρα
και το κρασί τους έπιναν ,μέχρι να σβήσουν τ άστρα,
με νταμπουράδες, πίπιζες με τα βιολιά και ντέφια ,
με μοιρολόγια τέλειωναν, έτσι, «γιατί χαν κέφια».

Ηράκλειτου διαλεκτική, τότε ευθύς ξεσπούσε,
αρμονία παλίντονος, Έλληνες μαρτυρούσε.
Πίσω από νεφέλωμα, κρυμμένο το αστέρι,
στων αστρονόμων τους φακούς, φάνηκε χέρι-χέρι ,

Αρχαίο αθάνατο μαζί με Άγιο , πνεύμα,
κάνοντας επιδεικτικά, σ όλον τον κόσμο νεύμα.
Θούριος διαχρονικός του Παλαμά η κλήση,
στο αίμα του Ελληνισμού, πρέπει να εισχωρήσει,

με ιερή ευλάβεια, ,εφαρμογή στην πράξη,
να λέμε «δόξα τω Θεώ», κι όχι «Θεός φυλάξει».
Πίνοντας τούτο το κρασί ,νάμαστε μεθυσμένοι ,
μήπως πάνω στη ζάλη μας, μένουμε ενωμένοι.

Να ξέρεις, αν ελεύθερη, δεν είναι η αλήθεια,
η Λευτεριά αληθινή ,είναι στα παραμύθια.

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΑΙΓΙΟ

Με μεταλλίων κρεσέντο ,
δείχνουν τα παιδιά ταλέντο.

με πρωτιές στην οικουμένη,
χώρα παρεξηγημένη.

θα την κάνουν δοξασμένη και στα
άστρα υψωμένη.

Όπως το χρυσό αιώνα,
χτίσαμε τον Παρθενώνα.

που σε κάθε του κολόνα,
βρίσκεις το χρυσό κανόνα.

έτσι τώρα μεθυσμένοι ,
με κρασί του εικοσιένα.

τα παιδιά της ενωμένα
και ομόψυχα δεμένα.

την Ελλάδα μας και πάλι,
θα την κάνουμε μεγάλη.

Κοντά μας είναι ο χρόνος,
το πιστεύω κι όχι, ο μόνος.

θα γενεί ο τόπος, κέντρο έρευνας, μεγάλο
δέντρο.

Τούτο θα ευδοκιμήσει,
ζήλεια θα πέσει στη Δύση.

να μετάσχει ,θα ζητήσει και
θάρθει, να προσκυνήσει.

Όπου πάμε και σταθούμε, Έλληνα θα συναντούμε.

Η ανίατη ασθένεια, θάνατι όλη του η έννοια,
ίασης, φαρμάκων δότης ,θα σωθεί η ανθρωπότης.
Επιστήμης ψυχοπλάνοι ,γίγαντες και όχι νάνοι.

“ Η ΝΕΑ ΙΑΧΗ ”

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ : ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΑΝΟΣ
Π. ΦΑΛΗΡΟ
christos.sanos@yahoo.com

Ο Χρήστος Σάνος γεννήθηκε στη Νίκαια Αττικής και έλαβε την εγκύκλια μόρφωση σε σχολεία του Αγίου Ιωάννου Ρέντη και του Μοσχάτου. Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες στην Ιταλία, στο Πανεπιστήμιο Università Degli Studi di Napoli "L' Orientale" και έλαβε το πτυχίο του με άριστα. Είναι έγγαμος με την Ιταλίδα ζωγράφο Carla Perleonardi , με την οποία απέκτησε δύο γιούς, και κατοικεί στο Π.φάληρο.

Έχει συμμετάσχει και βραβευτεί σε Πανελλήνιους Ποιητικούς Διαγωνισμούς και ποιήματά του έχουν συμπεριληφθεί και δημοσιευτεί σε Λογοτεχνικά περιοδικά και Ποιητικές Ανθολογήσεις της Ελλάδας και του εξωτερικού. Είναι μέλος της ΔΕΕΛ(Διεθνής Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών), της ΠΕΛ(Πανελλήνια Ένωση Λογοτεχνών) και του Διεθνούς Πολιτιστικού Συλλόγου "Dante Alighieri" Αθηνών. Τον Οκτώβριο του 2020 στα πλαίσια του PANORAMA INTERNATIONAL LITERARY FESTIVAL 2020 που οργανώθηκε από το φορέα Indus Scroll Press (Ινδία) σε συνεργασία με τον WRITERS CAPITAL INTERNATIONAL FOUNDATION (Ιταλία), βραβεύθηκε με το GOLDEN AWARD 2020.

ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

(2020) Η ποίηση της καθημερινότητας, Δρόμων
(2019) Το πεπρωμένο, Αγγελάκη Εκδόσεις
(2018) Η αδελφή ψυχή, Αγγελάκη Εκδόσεις .

“ Η ΝΕΑ ΙΑΧΗ ”

«Μη φωνασκείτε, μην κάνετε θόρυβο».
Οι νέοι βάρβαροι μας λένε αγχωμένοι.
«Ο γίγαντας κοιμάται, βλέπει όνειρο.
Αν θα ξυπνήσει ποιος ξέρει τι μας περιμένει.»

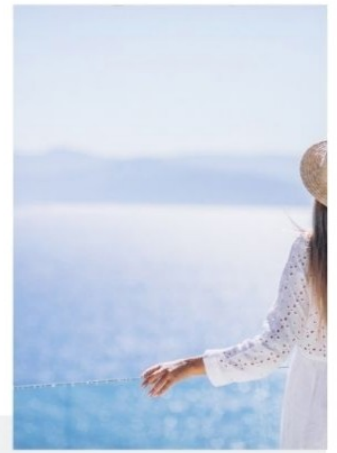
Δολίως της λήθης το ποτό τον κέρασαν.
Τον κοίμισαν, τα όπλα του αφαίρεσαν.
Φροντίζουν να είναι πάντα ζαλισμένος
και με λουριά ψεύτικων υποσχέσεων δεμένος.

Βοήθεια ο κοιμώμενος γίγαντας θα χρειαστεί.
Θα πρέπει να ξυπνήσει.
Να σπάσει τα δεσμά, να ελευθερωθεί.
Ποιος θα τον βοηθήσει ;
Στα πόδια του πάλι να σταθεί;
Να αρχίσει πάλι να μεγαλουργεί;

Της λευτεριάς χαρμόсуνα χτυπήστε τις καμπάνες.
Να ακουστούν απ’ άκρου εις άκρον οι παιάνες.
Ασπίδες ξαναδώστε εσείς οι μάνες.
Η ιστορία θα γράψει αυτό που θα συμβεί.
Διακόσια χρόνια πέρασαν με ξένη υποταγή.
Ελληνισμός, Ελληνισμός η νέα ιαχή.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΑΝΟΣ, Π.ΦΑΛΗΡΟ

Μωραί Παρθένοι.

Το σκοτάδι τον περιτριγύριζε. Ήταν στιγμές που ξεχνούσε και το μέρος που βρισκόταν. Μέσα σε τέτοια μαυρίλα, νόμιζες πως δεν βρίσκεσαι σε κάποιο μέρος πάνω στην γη αλλά στον ζοφερό Κάτω Κόσμο των αρχαίων, παρέα με τις σκιές του παρελθόντος. Άλλες φορές ξύπναγε και το μυαλό του ξεχνιόταν, νόμιζε πως βρισκόταν πάλι στην φυλακή των Ίωαννίνων και σε λίγο θα έμπαινε ο Αλβανός φύλακας βρίζοντας και κλοτσώντας. Ύστερα όμως η αναταραχή της καρίνας που συνάντησε εμπρός της ένα μικρό κύμα, του θύμιζε πως βρισκόταν πάνω, ή καλύτερα μέσα, σε πλοίο. Όχι πια φυλακισμένος με την βία αλλά με την ίδια του τη θέληση σε ένα κατασκότεινο αμπάρι ενός εμπορικού πλοίου. Δεν παραπονιόταν, άλλωστε το γνώριζε καλά πως άλλος τρόπος για να φύγει από την Κωνσταντινούπολη δεν υπήρχε.

Στο φιλόξενο αμπάρι του ελληνικού πλοίου με την ρωσική σημαία, βρίσκονταν ακόμα δεκαεπτά άνθρωποι. Με παράκληση του ίδιου του Πατριάρχη είχαν δεχτεί οι αδελφοί Κουμπάρη να συμπεριλάβουν έναν ακόμα στην μικρή κιβωτό τους. Ο Πατριάρχης ήθελε ο Κωσταντίνος να σωθεί πάση θυσία. Ο Γρηγόριος Έ έβλεπε πάντα μπροστά και ήθελε ο ιερέας και ιεροκήρυκας όλων των Ορθοδόξων Εκκλησιών, όπως είχε ο ίδιος ανακηρύξει τον Κωσταντίνο, να σωθεί οπωσδήποτε από την τυφλή μανία των Τούρκων. Για το καλό του γένους.

Όταν έμπαινε στο καράβι ήξερε πως οι οιωνοί ήταν κάτι παραπάνω από δυσοίωνοι. Τα τελευταία νέα από το στρατόπεδο του Υψηλάντη, ήταν απογοητευτικά. Οι Έλληνες στην Βλαχία υποχωρούσαν συνεχώς και οι ντόπιοι λαοί κώφευαν στις εκκλήσεις για κοινή αντίσταση ενάντια στον Τούρκο. Την ίδια στιγμή οι Τούρκοι είχαν βρει νέα αφορμή για να χτυπήσουν τους Ρωμιούς. Το χώμα των παραλίων της Μικράς Ασίας βαφόταν ήδη με το ελληνικό αίμα. Μονάχα η φλόγα που άναψε στον Μωριά φαινόταν να κρατάει, τουλάχιστον προς το παρών.

Ο Κωσταντίνος έκλεισε για λίγο τα μάτια του, δεν άντεχε άλλο αυτό το σκοτεινό αμπάρι. Φαντάστηκε πως βρίσκεται κάπου αλλού. Κάπου όμορφα, κάπου που είχε ζήσει ευτυχισμένα. Η Σμύρνη. Ω, τι όμορφη που ήτανε. Μόνο η ίδια η Πόλη μπορούσε να συγκριθεί μαζί της στην ομορφιά και στον πλούτο. Μια τέτοια πόλη ξεπερνούσε κάθε φαντασία. Ακόμα και η ύπαρξη της μέσα στην οθωμανική αυτοκρατορία ήταν ένα ανεξήγητο θαύμα, που θα αρνιόσουν με πείσμα αν δεν το έβλεπες με τα ίδια σου τα μάτια. Και σε όλη την πόλη, ένα όνομα άκουγες. Κοραής. Όλοι για αυτόν μιλούσαν, για αυτόν μάλωναν, αυτού τα συγγράμματα διάβαζαν. Και παρόλο που ο ίδιος δεν ήταν εκεί, επηρέαζε όσο λίγοι τις ντόπιες εξελίξεις. Μέχρι και για την ίδρυση του Φιλολογικού Γυμνασίου, της σχολής στην οποία κλήθηκε να διδάξει ο Κωσταντίνος, είχαν ζητήσει την αρωγή του Κοραή για την συγκέντρωση των απαραίτητων πόρων. Η πλειοψηφία των λογίων της Σμύρνης ανήκαν αναμφισβήτητα στην σφαίρα του διαφωτισμού. Τα πρόσωπα τους αντανakλούσαν έντονα την λάμψη της Εσπερίας. Ω! Πόσο δύσκολο ήταν να μην σαγηνευτείς από αυτήν την λάμψη. Ο Κωσταντίνος είχε παρακολουθήσει, ενίοτε και συμμετάσχει, σε παθιασμένες συζητήσεις πάνω στην σωστή προφορά της ελληνικής, την σχέση των τωρινών Ελλήνων και των Αρχαίων και κυρίως πάνω στο αν υπερτερούν οι κλασικές των θετικών σπουδών.

Πολλές φορές, ενθουσιασμένος έπιανε τον εαυτό του να έχει παρασυρθεί από τις φιλοσοφικές συζητήσεις. Όλες αυτές οι συζητήσεις και οι αντιλογίες συμβαίναν στον κόσμο των ιδεών, μέσα σε χαρτιά λερωμένα από τις μουτζούρες της πέννας. Από ανθρώπους γεννημένους μέσα σε μαρμαρόστρωτα σπίτια. Ανήκαν σε ανθρώπους που είχαν πατήσει το πόδι τους σε μέρη ελεύθερα.

Ο Κωσταντίνος Οικονόμος διέφερε από αυτούς. Εκείνος είχε κάνει τα πρώτα του βήματα πάνω στο θεσσαλικό χώμα της Τσαριτσάνης. Είχε δει τον ήλιο πρώτη φορά να σηκώνεται πάνω από τον ορεινό όγκο της σκλαβωμένης Τσοούκας. Δεν φόρεσε ποτέ του φράγκικο φράκο αλλά το ιερό πετραχήλι. Με αφορμή ένα επαναστατικό κίνημα ο Αλής Πασάς τον είχε ρίξει στην φυλακή των Ιωαννίνων. Το τούρκικο μαστίγιο είχε ακόμα πάνω το δικό του το αίμα. Είχε μάθει τον διαφωτισμό εδώ και τουλάχιστον είκοσι χρόνια, αλλά η χιλιόχρονη ελληνορθόδοξη παράδοση έρεε μέσα στο αίμα του, αυτή τον έτρεφε και τον καθοδηγούσε.

Οι αναμνήσεις δεν τον κράτησαν για πάρα πολύ. Η θύμηση της Σμύρνης ξεθώριασε και έδωσε γρήγορα την θέση της στο κατασκότεινο αμπάρι. Γύρισε σε μια χαραμάδα να βυζιάξει λίγο φως, λίγη κίνηση. «Κάνε Θεέ μου να φτάσουμε γρήγορα στην Οδησό. Είναι τόσα πράγματα που πρέπει να γίνουν».

Με το που το μικρό εμπορικό έπιασε το λιμάνι στην Οδησό, ο Κωσταντίνος Οικονόμος, κατέβηκε γρήγορα από το καράβι. Ήθελε να ενημερωθεί για τα γεγονότα, για όλα όσα είχαν συμβεί τις ημέρες που διαμεσολάβησαν. Η κατάσταση ήταν τραγικότερη από ότι περίμενε. Ο Πατριάρχης Γρηγόριος Έ είχε βρει μαρτυρικό θάνατο δια απαγχονισμού. Οι Τούρκοι είχαν πνίξει στα νερά του Βοσπόρου εκατοντάδες Έλληνες. Ο στρατός του Υψηλάντη είχε ηττηθεί ολοκληρωτικά και ο ίδιος είχε φυλακιστεί από τους Αυστριακούς. Ο Τσάρος αναγνώριζε σαν νόμιμη την καταδίωξη των επαναστατών. Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, οι Έλληνες της Δύσης αγνοούσαν επιδεικτικά την Επανάσταση. Ο Κοραής την έβλεπε ως «πρώρη» και ως εκ τούτου καταδικασμένη να αποτύχει. Οι Έλληνες Διαφωτιστές αρνούσαν να βοηθήσουν.

Ειδικά η στάση των Διαφωτιστών πλήγωσε πολύ τον Κωσταντίνο. Την ώρα που ο Πατριάρχης θυσιαζόταν οικειοθελώς για την σωτηρία του γένους, ελληνικά περιοδικά στο Παρίσι προκήρυσσαν διαγωνισμό για τα «δεινά που επισώρευσαν οι αρχιερείς στο ημών γένος». Όλοι τους άνθρωποι με διασυνδέσεις, με χρήματα, πατριώτες στην πλειοψηφία τους, αρνούσαν να βοηθήσουν. Γιατί;

Δύο μέρες πέρασε κλεισμένος ο Οικονόμος σε ένα μικρό δωμάτιο της Οδησού, απαρηγόρητος. Χωρίς την βοήθεια της ισχυρής ομογένειας από την Δύση, η Επανάσταση έμοιαζε πράγματι καταδικασμένη.

Ξαφνικά ο δρόμος έξω από το σπίτι του Κωσταντίνου γέμισε από κόσμο. Από την λαοθάλασσα που είχε συγκεντρωθεί μια πολύ δυνατή βοή ξεχύθηκε γεμίζοντας τους γύρω δρόμους, ανέβηκε ως τα σπίτια. Τα παράθυρα γέμισαν από ανθρώπινες σιλουέτες και μάτια ερευνητικά. Ο Κωσταντίνος ταραγμένος βγήκε έξω στον δρόμο.

-Τι συμβαίνει πατριώτη; Που πάτε όλοι έτσι βιαστικοί;

-Δεν τα έμαθες άνθρωπε μου; Φέρανε το λείψανο του Πατριάρχη...ναι, ναι του Γρηγορίου. Το έφεραν στο λιμάνι πριν από λίγο.

-Μα το σώμα του Πατριάρχη το πέταξαν οι Αγαρηνοί στην θάλασσα. Το δέσανε και με ένα λιθάρι για να φτάσει στον πάτο.

-Το σχοινί κόπηκε και το σώμα του ανέβηκε πάνω στο κύμα. Από εκεί το τράβηξαν πάνω στο κεφαλλονίτικο σκαρί.

Ο Κωσταντίνος ενώθηκε με το πλήθος της αυθόρμητης λιτανείας το οποίο τον οδήγησε στην προβλήτα. Η ψυχή του συγκλονίστηκε μπροστά στο θείο μήνυμα. Δεν έπρεπε να τα παρατήσει. Ακόμα και μόνος του έπρεπε να συνεχίσει.

Το ίδιο απόγευμα επισκέφθηκε της αρχές της πόλης πείθοντας της να επιτρέψουν την ταφή του Πατριάρχη στο ορθόδοξο ναό της Αγίας Τριάδας. Η κηδεία θα γινόταν την επόμενη μέρα. Αργά το απόγευμα επέστρεψε πάλι στο πλοίο. Κάθισε απέναντι από το λείψανο του Πατριάρχη. Ήταν φουρκισμένος.

Μας άφησαν μόνους μας, Γρηγόριε. Δεν θέλουν να μας βοηθήσουν. Λένε πως τάχα βιαζόμαστε, πως οι διεθνείς περιστάσεις δεν είναι ευνοϊκές. Όλα αυτά τα λένε με ευκολία, οι στρατηγοί των σαλονιών, την ίδια ώρα που τα αδέρφια τους χύνουν το αίμα τους στην Πελοπόννησο. Αρνούνται να ανοίξουν τα πουγκιά τους για τον αγώνα. Βλέπεις θέλουν μια επανάσταση στα μέτρα τους, μια ελευθερία που να ταιριάζει με τα δικά τους θέλω, με τις δικές τους εμμονές. Μα πως παραμένετε αδρανείς; Εσείς με τις τόσες ιδέες, με το περίσσιο πάθος; Ιδού, ο Νυμφίος έφτασε εν τω μέσω της νυκτός και εσείς κλειστήκατε αυτοβούλως έξω από τον νυμφώνα.

Ω, Διαφωτισταί μωραί παρθέναι, ποιος διάβολος σας έκανε υπέρμαχους του σκότους. Αναμφίβολα ο διάβολος του εγωισμού και της φιλαρχίας. Μήπως θέλετε άραγε να αντικαταστήσετε τους Τούρκους με τους Δυτικούς; Με βία να αλλάξετε τον Έλληνα σε Γάλλο και Άγγλο. Άραγε μπορείτε να δείτε το κακό που κάνετε;

Ω, Διαφωτισταί μωραί παρθέναι, έσβησε το λίγο φως που είχατε και τώρα που θα βρείτε άλλο, έτσι που είστε τυλιγμένοι στο σκοτάδι. Άμοιροι, προτιμήσατε των δυτικών το φως. Αλλά το φως των δυτικών είναι τσακμάκι. Διαρκεί για λίγο και δεν φτάνει να φωτίσει το βαθύ σκοτάδι του κόσμου. Αντί να μεταδώσετε το ορθόδοξο φως στην Δύση, προσπαθήσατε να φέρετε το δικό τους σε εμάς. Μωραί Παρθέναι, μπορεί το τσακμάκι να αντικαταστήσει την φωτιά. Νομίζατε ότι βρήκατε το σεντούκι της Σοφίας.

Ω, Κοραή των Ελλήνων το καύχημα. Ποιος σε τύφλωσε τόσο ώστε να μη βλέπεις την αλήθεια; Ποιος σου έκλεισε τα μάτια ώστε να μην βλέπεις και ν ειρωνεύεσαι το μαρτύριο και να συμμετάσχεις, εσύ, στην προσπάθεια των αμίσθων ευρωπαϊών υπηρετών του Σουλτάνου; Παρακαλώ τον Θεό για εσένα συνειδητοποίηση του μεγάλου σου αμαρτήματος να έρθει σταδιακά για να μην τρελαθείς από τον πόνο των τύψεων. Δεν μπορείτε να το δείτε, πως οι πράξεις σας μόνο τον τύραννο εξυπηρετούν; Εμείς όμως θα προχωρήσουμε μπροστά ακόμα και χωρίς εσάς. Διότι εμείς μπορούμε να δούμε, έχουμε εδώ καιόμενη βάτο. Αδιαλείπτως καιόμενη και μη αναλίσκόμενη στον αιώνα. Αυτή μας φωτίζει και μας οδηγεί. Αυτή κρατάει μακριά τους λύκους, προβατόσχημους και μη. Αυτούς που φορούν τούρκικο φέσι και αυτούς πο φορούν φράγκικο κολάρο.

Καθίστε τώρα, στις γαλλικές πολυθρόνες σας. Βουλώστε τα αυτιά σας για να μην ακούτε τις κραυγές των συμπατριωτών σας. Και δείτε μας να ανεβαίνουμε μοναχοί στον Γολγοθά. Με του Θεού την χάρη θα τα καταφέρουμε. Εγώ σας συγχωρώ.»

Ο Κωσταντίνος ασπάστηκε το κούτελο του Πατριάρχη και αποχώρησε. Την επόμενη μέρα εκφώνησε τον ιστορικό επιτάφιο λόγο για τον Πατριάρχη Γρηγόριο Έ. Η επίδραση του ήταν τόσο μεγάλη που αμέσως ολόκληρη η ομογένεια της Οδησού κατέθεσε ένα μεγάλο πόσο για την στήριξη του αγώνα, το ίδιο έκαναν και αρκετοί Ρώσοι. Η ομιλία αυτή μεταφράστηκε και διακινήθηκε και σε μη Έλληνες. Ήταν το πρώτο γραπτό κείμενο που διακινήθηκε στην Ευρώπη και υπερασπιζόταν την ελληνική επανάσταση απέναντι στις συκοφαντίες που ακούγονταν εναντίον της.

Γιώργος Γεράσιμος Μαντζιώκας,

Αγία Παρασκευή, Αθήνα

ΤΡΙΤΗ ΚΑΙ ΜΟΝΙΜΗ ΦΟΡΑ

Δύο φορές τον κόσμο, τον κατέκτησαν ,θυμήσου ,
ηνίοχοι πολιτισμού, στα πάντα πρωτοπόροι,
αντί να μείνουν άρχοντες, έγιναν αχθοφόροι,
γιατί το άρμα έριξαν, στο βάθος της αβύσσου.
Βαθύ κι αδιαπέραστο έπεσε το σκοτάδι ,
κλείστηκαν μέσα σε μαντρί, αρίφνητο κοπάδι.
Θρήνοι ,κλαυθμοί και οδυρμοί, σε κόλασης πηγάδι.
μια άνοιξη περίμεναν για τετρακόσια χρόνια ,
ν αναστηθούν, ν αντρειωθούν, να βγουν από τον Άδη,
θα έφτανε κι ο Μόσκοβος, με όπλα και κανόνια.
Μάταια ,οι ομόδοξοι ως πόντιο Πιλάτοι,
ψεύτικα υποσχέθηκαν, ότι θα βάλουν πλάτη.
Αγανάκτησαν οι Ρωμιοί ,σήκωσαν τις παντιέρες,
ένδικου μισθαποδοσίας, έφτασαν, ημέρες.
Οχυρό ,είναι, της ζωής, οι ίδιοι , κατάλαβαν,
από το δισκοπότηρο ,το Άγιο, μετάλαβαν.
Είχε το νόμα λευτεριάς, άρτο εθνεγερσίας,
αλλά και θείου φωτισμού και θεϊκής ουσίας.
Της Ρωμιοσύνης τον ήλιο, από τέλμα με αίμα,
που όμβροι στάλαζαν ,για αιώνες , ακατάπαυστα,
από εχθρούς ασπέδιστους ,με μέσα κατάπτυστα,
σε δικαιοσύνης ,μετέτρεψαν, μα και σε πνέμα,
αφού τον αποκόλλησαν, από τον Άγιο βάλτο,
με απεγνωσμένο , αλλά ηρωικό ρεσάλτο.
Εκεί που η υφήλιος απλά ,αδιαφορούσε,
πρώτη μαγιά ,η Αϊτή , κράτος μας θεωρούσε.
Διακόσια χρόνια λεύτεροι, μ αποκοτιές και λάθη,
πολλές ,δείξαμε, αρετές ,μα και μεγάλα πάθη.
Αν θέλουμε Τρίτη φορά ,να πάρουμε πρωτεία,
Θα πρέπει να ξεχάσουμε, εγώ και φιλαυτία.
Είναι καιρός να διώξουμε, τη φθονερή διχόνοια,
σαν μια γροθιά να ζήσουμε ,μ αγάπη και ομόνοια.
Δάσκαλους έχουμε καλούς , καθοδηγούν τους νέους,
να μοιάσουν, παροτρύνοντας, τους πρόγονους Εδραίους,
στις τέχνες και επιστήμες να γίνουν πρωτοπόροι,
για πάντα να εκλείψουν ,εμπρηστές, κουκουλοφόροι.
Να φύγουν οι ανάλγητοι, εξτρεμιστές μοιραίοι,
μαζί με τα παράσιτα κι όλοι οι αρουραίοι.
Αγνή κι αμόλυντη να μείνει, η Δημοκρατία,
μ όσους πιστεύουν ,σταθερά, στην αξιοκρατία.
Των ευεργετών θυσία, αλληλεγγύης ουσία,
δείγμα μεγαλοψυχίας και παντοτινής αξίας,
πολύ γενναιοδωρία ,έντονη φιλοπατρία ,
του πολιτισμού λατρεία, έμεινε στην ιστορία,
δείξτε τους ευγνωμοσύνη, για την τόση καλοσύνη.
Με μεταλλίων κρεσέντο , δείχνουν τα παιδιά ταλέντο ,
με πρωτιές στην οικουμένη , χώρα παρεξηγημένη,

θα την κάνουν δοξασμένη στα ουράνια υψωμένη.
Όπως το χρυσό αιώνα, χτίσαμε τον Παρθενώνα,
που σε κάθε του κολόνα, βρίσκεις το χρυσό
κανόνα,
έτσι τώρα μεθυσμένα ,με κρασί του εικοσιένα,
τα παιδιά της ενωμένα και ομόψυχα δεμένα,
την Ελλάδα μας και πάλι, θα την κάνουμε μεγάλη.
Τόπος μέτρου κι αρμονίας και της φύσης του,
ευνοίας,
κέντρο έρευνας θα γίνει, που αιώνια θα μείνει.
Όπου πάμε και σταθούμε, Έλληνα θα συναντούμε.
Με ελεύθερη τη σκέψη, γύρη απ ανθούς θα δρέψει,
θα γεμίσει την κυψέλη ,με, καινούριας γνώσης,
μέλι.
Επιστήμης ψυχοπλάνοι ,γίγαντες και όχι νάνοι,
θα αλώσουν άλλα κάστρα, φτάνοντας μέχρι τα
άστρα.
Τούτη είναι η αλήθεια ,ό,τι άλλο ,παραμύθια.
Ήλιος, θάλασσα, ουρανός , νερό και αέρας αγνός,
θα οδηγήσουν τη σκέψη, ανακαλύψεις να δρέψει
τον πόνο να απαλύνει, τη ζωή να παρατείνει
έχω, σιγουριά κι ελπίδα ,πως θα φθάνουν στην
Πατρίδα,
κάθε επιστήμης, δόξα παγκοσμίου φήμης.

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΑΙΓΙΟ

Αθάνατο Εικοσιένα

Μύρωσαν τον αέρα με την ανάσα Τους
δίχως να αρχίσουν τον μάταιο τούτο θρήνο.
Χτύπησαν τ' αγνά φτερά στο πείσμα του άγριου ανέμου,
κι έγραψαν με αίμα θρυλικό ' 'Αθάνατο Εικοσιένα' '
Πάντα και παντού προσκυνημένοι, η ψυχή Τους χάραξε το ' 'τώρα' '
με της Ιστορίας την πορφυρένια πένα.
Σ' αυτόν τον τόπο τον ιερό, ο Χάρος να μη ξανασαλέψει,
γιατί ποτίστηκε με θάρρος φοβερό, αντρειοσύνης προσκλητήρι.
Που μόνο Ήρωες γεννά, κι οι Μούσες το ζηλεύουν.
Μα κάθε μέρα σαν ξυπνούν, ανάβουν θεία, ανέσπερη λαμπάδα,
να φωτίζει αιώνια λογισμούς, των ποιητών τα άξια παλικάρια.
Πανώρια Λευτεριά σίμωσες κοντά Τους,
φύλαξε το έθνος μια γροθιά με δυο κεριά στο πλάι,
για να λαμπρύνουν εσαεί τη λέξη ' 'Αθανασία' ' !

Ειρήνη Φ. Νάνου
φοιτήτρια Νομικής ΑΠΘ,
Κοζάνη

Πνεύμα μου

Ξύπνα και θρέψε τις ρίζες Πνεύμα μου.
Πνεύμα Αθάνατο, Ηρωικό, Παρθένο.
Λαμπάδιασε στων Γραικών την πολύπαθη νιότη,
και με το βλέμμα σου το φλογερό, αποτίναξε του διαβόλου τη ματωμένη φυλακή.
Αυτές οι σπίθες που φεύγουν από τα σώψυχά σου,
γίναν ηφαιστεια στον έθνους την καρδιά,
και ποτίσαν εσαεί του χρόνου το λινό μαντήλι.

Ξύπνα και θρέψε τα άξια παλικάρια, Πνεύμα μου.
Πνεύμα Άσπιλο, Θεϊκό, Καθάριο.
Σαν με καλείς σιμά σου, όλα τα Άνθη κι οι Καρποί της γης,
γονατίζουν μπρος στο περήφανο Εικοσιένα.

Ω ! Ξύπνα Πνεύμα μου.
Πνεύμα Απέθαντο, Αιώνιο, Φοβερό.
Καμάρωσε της Ελλάδος την Τιμή και την Ανδρεία,
και πλέξε στεφάνια με τον κισσό της Λευτεριάς,
Για να θαυμάζουν όλοι οι γιοί,
της Λύτρωσης, τον πιο ωραίο κήπο.

Τούτο θα 'ναι Πνεύμα μου,
Άγιο Καθαρήριο,
ν' αναπαυτείς στ' απέραντο,
το Γαλανόλευκό σου Μνήμα.

ΕΙΡΗΝΗ Φ. ΝΑΝΟΥ, ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ ΝΟΜΙΚΗΣ ΑΠΘ ΚΟΖΑΝΗ

ΤΟ ΚΡΑΣΙ ΤΗΣ ΛΥΤΡΩΣΗΣ

Ίσως είναι τ' αθάνατο κρασί του '21,
που υγραίνει τους τοίχους του λαβύρινθου μας
και δίνει ορμή στου χρόνου τον αέναο χτύπο.
Οι πορφυρές του γάζες τυλίξαν σαν πέπλο, του Έθνους την καρδιά,
που χτυπούσε ανίκητα,
ριζωμένη σε ψυχές βαθιά ανδρειωμένες.
Γονάτισε μπροστά του και η Μοίρα των Ανθρώπων,
Συγκινήθηκε, Έκλαψε, Πάγωσε, πάνω στου Σταυρού τη ματωμένη όψη.
Είναι γλυκό όμως το μεθύσι σου, θεία Ειρήνη.
Πόθος λυτρωτικός, σκέψη φλογοβόλα, αρετής οδηγήτρα.
Η γης αυτή ματώθηκε, λαβώθηκε, αλλά ανέβλυσε Κρασί·
Κρασί γλυκόπιτο, Κρασί ηρωικό, Κρασί παρθένο.
Κρασί μπολιασμένο με θάρρος φοβερό.
Κρασί που πότισε τα σωθικά της και καρποφόρησε ες αεί της
ιστορίας το άγιο περιβόλι.
Να το γεύεσαι ευλαβικά αυτό το ιερό πιτό, γιατί γεννήθηκε για
έναν σκοπό·
για μια Ελλάδα τιμημένη, για μια πατρίδα στεφανωμένη.
Με σύνεση, προσοχή, καρτερικότητα...
Να το γεύεσαι ευλαβικά αυτό το ιερό πιτό,
γιατί δίνει ελπίδα στο παρόν, αρωματίζοντας το ' ' τώρα ' '.
Με μεγαλοπρέπεια, ανδρεία, ανθρωπιά...
Όπως ακριβώς του πρέπει.
Μόνον τότε η γης, θα αντηχήσει απ' τα σπλάχνα της σεντόρεια φωνή,
ως τον γλαυκό ουρανό, φορώντας χρώματα ανοιχτά.
Κι ας εμπνευστούμε όλοι, με του ποιητή τον αμάραντο στίχο,
αλαλάζοντας το ' ' Χαίρε, Ω Χαίρε Ελευθεριά ' ' !

ΕΙΡΗΝΗ Φ. ΝΑΝΟΥ, ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ ΝΟΜΙΚΗΣ ΑΠΘ, ΚΟΖΑΝΗ

Βιογραφικό : Καπαρδέλη Ευτυχία

Η Καπαρδέλη Ευτυχία έχει Διδακτορικό Δίπλωμα από την ARTS AND CULTURE WORLD ACADEMY Γεννήθηκε στην Αθήνα και ζει στην Πάτρα. Γράφει ποίηση, ιστορίες, διηγήματα, Ηαί-ku, δοκίμια Σπούδασε δημοσιογραφία ΑΚΕΜ (αθηναϊκό εκπαιδευτικό κέντρο).

Έχει πολλά βραβεία σε λογοτεχνικούς διαγωνισμούς εσωτερικού και εξωτερικού. Το έργο της υπάρχει σε πολλές Ελληνικές και διεθνείς ανθολογίες. Έχει μια ενότητα στο Πανεπιστήμιο Κύπρου στον ελληνικό πολιτισμό και είναι μέλος της παγκόσμιας κοινωνίας ποιητών. Ο επίσημος ιστότοπος είναι
<http://world-poets.blogspot.com/>

Είναι ισόβιο μέλος της IWA (international writers and art) υπό την προεδρία της Teresinka Pereira. Το 2017 της απονεμήθηκε δίπλωμα από IWA σαν μεταφράστρια του έτους και είναι επίσης ισόβιο μέλος του POETAS DEL MUNDO
<https://www.facebook.com/PPdM.Mundial>
-<https://twitter.com/Poetedumondekapardeli@gmail.com>

http://eftichiakapa.blogspot.gr/2013_10_01_archive.html
http://isbn.nlg.gr/index.php?l=author_see&id=30410
<https://www.facebook.com/groups/eftichia/>
<https://www.facebook.com/kapardeli.eftichia>
http://eftichiakapa.blogspot.gr/2013/08/blog-post_4143.html
<http://www.durabond.ca/gdouridas/kapardeli.html>
<http://worldpeaceacademy.blogspot.gr/2010/10/poets-for-world-peace.html>

ΗΡΩΑΣ

*Μέρη ξένα και ο δρόμος
μοσχοβολημένος τριανταφυλλένιος
με τον Ήλιο να κρέμεται
στο πατρικό σου χώμα
μια γλυκιά αθάνατη ώρα*

*Ω! στα κλειστά βλέφαρα
οι σταγόνες της βροχής τα πρώτα δάκρυα
και στις πέτρινες παλάμες σου
τα ξερόφυλλα των δένδρων
πληγωμένα*

*Κρυμμένος
στην λησμονιά την αγκάλη σου ξοδεύεις
κορμί και χείλη μαρμαρωμένα
το χλωμό φίλημα της πρώτης αυγούλας
και το φτερούγισμα μιας λευκής χελιδόνας
περιμένεις*

ΕΥΤΥΧΙΑ ΚΑΠΑΡΔΕΛΗ, ΠΑΤΡΑ

Γη του Παραδείσου
στο γαλάζιο σου φως ανοίγω τα μάτια
Κιονόκρανα δόξας φυλλωσιές γεμάτα
στους ψιθύρους του Ανέμου ,πνευματικές ψυχές
μέρες ευλογημένες
γεννιούνται μες τις φωτιές
Ήρωες νικητές

Σώμα και πνεύμα Αδιαίρετα
το τέλειο και το Άπειρο αγγίζω
για ποίηση ,για θέατρο, για λευτεριά, για σένα Ελλάδα
πατρίδα μου γλυκιά, είμαι διψασμένος

Θεϊκή μοίρα Ανέσπερη ,Αιώνια τιμή στην θυσία
το θάρρος και την Αρετή των Αθανάτων για Εθνική
Ανεξαρτησία
για του Χριστού την πίστη ,και την ελευθερία

Εικόνες μεθυστικές στους δρόμους
Πυλώνες Κληρονομιάς ,αξίες στην Ειρήνη
την ασφαλή ζωή, την ισότητα ,την Αξιοπρέπεια
,την Δικαιοσύνη ,την αλήθεια
Ενός Αιώνιου πολιτισμού και νόησης δίχως φθορά

Κίονες, Ανθρωπισμού και Αλληλεγγύης σε μια ταραγμένη
Ευρώπη που έχει την Ελληνική ταυτότητα, σημάδια
πολιτισμικού αμαλγάματος, πηγή γνώσεως Ελληνικού
κάλλους και Σοφίας

Τα πουλιά πάντα πετούν ελεύθερα
Πνεύματα Ηρώων είναι, στον υγρό αέρα
Σιωπηλό δέος, άνθρωποι είναι
τρυπούν τους τοίχους ,τα πατώματα
Λευτεριά φωνάζουν στα παγωμένα αστέρια

Λουλούδια αθάνατα είναι
που φυτρώνουν σε μια αδιάκοπη ζωή
και μνήμη κάτω από τις
λιωμένες πέτρες της βροχής
Στα δένδρα που σφίγγουν τα κλαδιά τους
στον άνεμο νωρίς στον θρήνο της αγάπης

Κάποτε θα σημάνει ο λυτρωμός
Δίκαια τούτη η κραυγή των Ηρώων
Η ατάραχη λευκότητα ,οι
Ακίνητες σκέψεις ,το ρίγος
Τα ωχρά δάκρυα της σελήνης ,ο λυγμός
του σύμπαντος στην Αιώνια πνοή

Στην καρδιά του Ηρώα αδελφού
στην πατρίδα της αγάπης
στα ίδια σύνορα εκεί που πληθαίνουν
τα κορμιά των νεκρών και των Ηρώων
εκεί που υψώνονται Δάφνες και μοσχομύριστα

ρόδα
όλα σωπαίνουν στην ίδια
Ατρόμητη Ελληνική καρδιά που φωνάζει Λευτεριά

ΕΥΤΥΧΙΑ ΚΑΠΑΡΔΕΛΗ, ΠΑΤΡΑ

ΗΡΩΕΣ

Ασάλευτος ο χρόνος σωπαίνει και λησμονεί
τα αταίριαστα χρώματα.
Παλιοί σύντροφοι στον μακρύ δρόμο
το ένδυμα από ζεστό κόκκινο αίμα φορούν
Στα παλιά ξύλινα παράθυρα των σπιτιών μας
οι φωνές των νέων ταξιδεύουν
και αθόρυβα ανοίγουν με τον καινούργιο αέρα

ΦΟΡΟΣ ΤΙΜΗΣ

Τα άρβυλα των φαντάρων
σταμάτησαν μπροστά στα αγάλματα την Ηρώων
γέμισε η πλατεία από φωνές
σύντροφοι μετρούν και
ξαναμετρούν τα χρόνια και τις στιγμές
τα μάτια επιμένουν να κοιτάζουν"
και τα χείλη "Ελευθερία φωνάζουν

Μαρμάρινες στήλες σταυροί
με ονόματα ,κομμένοι ανθοί
στον Ήλιο και το φως
δάφνες, μυρτιές κεριά
ολόλευκα περιστέρια
Αιώνιας Δόξας και Ειρήνης

Απεγνωσμένοι ένδοξοι αποχαιρετισμοί
χωρίζουν τον ύπνο μας
και τα μεγάλα δένδρα της πλατείας
σήμερα έσκυψαν τα βαριά κλαδιά τους
να αποτίνουν
στους Ήρωες Φόρο τιμής

Ευτυχία Καπαρδέλη,
Πάτρα

Χίλιες ζωές αυγής
τα όμματα μεστά
μάγουλα που ο Ήλιος
βάφει και γλυκοφιλά
Λόγος
απόρροια της ενότητας
στου κυκλάμινου την καρδιά
σπαρμένη από φωνές
σε δρόμους μαγικούς
την ζωή κρατά
Ο νους κερδίζει
Ω! μάτια γλυκά
ζωή νέα
Θεού καρδιά
στου Υάκινθου το πορφυρό
λουλούδι
Εράσμιο λόγο κομίζει
Χώρα του Ήλιου Ελλάς
σε χρυσό δίχτυ
Άγγελοι παγιδευμένοι
στο φως στην λάμψη
στην χρυσαύγεια στο φεγγοβόλημα
Λόγος Ελληνικός στην μαρμαρυγή
φωτός σφραγίς
«ακτίς Αελίου το κάλλιστον φάος

Ο ήχος από τον ραγισμένο
άνεμο που σκορπά
τους σπόρους της
λήθης ταξιδεύει

Που είναι οι σύντροφοι.....
Που είναι οι προορισμοί...

Την πίστη, την ζωή, την ελπίδα
την συμπόνια, την ελεημοσύνη
οι μέρες κλείνουν στις φυλλωσιές τους
Φτερούγες αιωρούνται
Αρχαγγέλων
Ο τελευταίος κύκλος του χρόνου!
Λευκές.....λεπτές σκιές
το σώμα της Αθανασίας
γυρεύουν

Στην ίδια την ζωή για την γαλάζια πατρίδα
η ωραιότερη ωδή
Στις αχτίνες του Ήλιου Ελλάδα το Ιερό σου
όνομα γράφω

Στους χρυσόλιθους της γης τα δάχτυλα, μαζεύουν
τα άγρια κρινάκια
Τους Ήρωες στολίζουν στεφάνια δάφνινα

Κρυφός καρπός, ο ζωντανός παλμός της γης
Μνήμες ζωντανές, ρίζες πανάρχαιες
Τους Ήρωες χαιρετώ και με Άγια δάκρυα τους τιμώ

Στης πατρίδας το βωμό, των παλληκαριών η θυσία
με τους χρυσόλιθους της Αιώνιας αρετής
και της δόξας στολίζω το χώμα

Νίκη Λευκοφορεμένη μας αγκαλιάζει Αθόρυβα,
ακοίμητα μοσχοβολούν όλα τα αρώματα
Χρυσές σελίδες δόξας και μεγαλείου στην
αυτοθυσία και την ανθρωπιά
Δυο αιώνες λευτεριάς με ψηλά
τα λάβαρα που το παρελθόν το παρόν και το μέλλον ζητά

Μέσα την αγκαλιά σου
με τα αμάραντα σου κάλλη και τα θερμά φιλιά
σου ατίμητα στολίδια δικά σου Ω! Μητέρα Ελλάδα
Όλα τα Ελληνόπουλα παιδιά δικά σου
με μια ελπίδα, όλα με μια Πατρίδα, όλα με
την ίδια Ελληνική καρδιά σου

Παλαμάς:
«Χρωστάμε
σ' όσους ήρθαν, πέρασαν,θα
ήρθουν, θα περάσουν.Κριτές
θα μας δικάσουν οι
αγέννητοι, οι νεκροί.»

**«Αυτό το λόγο θα σας πω, δεν έχω άλλο κανένα,
Μεθύστε με τ' αθάνατο κρασί του Εικοσιένα»**

Για την Ελλάδα ,για την Ελλάδα !!!!!
Αδέλφια του καλού καιρού
παλληκάρια ζηλεμένα, αντρειωμένα μέσα
στην ψυχή, με όνειρα Ασκλάβωτα και τιμημένα

Ακοίμητη η Ελληνική καρδιά ,
και εκείνος ο ψίθυρος
εκείνο το τραύλισμα στην λέξη «Λευτεριά»
με της Νίκης τα φτερά, από τα βαθιά
σπλάχνα μια Ασίγαστη φωτιά , ματωμένη
πονεμένη , αγαπημένη πατρίδα μου γλυκιά

Ευλογημένη τούτη η γενιά στον ματωμένο δρόμο,
της τιμής, στο Ελληνικό χώμα το άγιο το Ιερό
ασάλευτοι κόκκινοι ανθοί
Την μάνα μας Ελλάδα, υπερασπιστείτε,
Αδέλφια εσείς με την Λεβεντιά και την νιότη
ξεσηκωθείτε, η Πατρίδα σήμερα γιορτάζει

Σωπαίνει το στόμα ,αλύγιστα για του πολέμου το
άδικο , γενναία παλληκάρια στους δρόμους
του ουρανού, με αμάραντα άνθη στεφανώνονται
Ηρωικά του λυτρωμού , βλαστάρια

Αβέβαιοι, βίαιοι ,σημερινοί καιροί σημαδεμένοι,
στις σκοτεινές τούρκικες μνήμες και
τις τωρινές προκλήσεις και απειλές
Ενωμένοι ,την Παντοτινή
Δόξα και την Ελληνική Λευτεριά γιορτάστε
όλοι αγαπημένοι

Πέπλα των ουρανών, ολόχρυσά σύννεφα Ίσκιοι
Ηρώων ,αδούλωτες ψυχές Σημαίες βαριές,
με δάφνες και λιβάνι
Χαίρε Ελλάδα Δοξασμένη ,Λαμπροφορεμένη

ΕΥΤΥΧΙΑ ΚΑΠΑΡΔΕΛΗ, ΠΑΤΡΑ

«Θυσία»

Με σημαίες η ζωή δεν πάει μπροστά
μα αθόρυβα, σχεδόν ψιθυριστά,
σαν νανούρισμα το βράδυ στα παιδιά
σ' αγαπώ και μια αγκαλιά απ' την καρδιά

Την αγάπη τι κι αν κρύβεις θα μπορεί
να σου δίνει μια ελπίδα ακριβή
να ζεσταίνεις κάθε νύχτα τους καημούς
το πρωί να βρίσκεις γέλιο τους λυγμούς

Κι αν βρει χρώμα το χαμόγελο ν' ανθίσει
κι αν τα μάτια μας ο φόβος δεν τα κλείσει
ναι, θα περάσει και αυτή η δοκιμασία και
δε θα κλαις για μια χαμένη σου θυσία

ΣΟΦΙΑ ΣΚΛΕΙΔΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ - ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ,
ΑΘΗΝΑ

Θεά με άσπρο χειτώνα .
Γεννήθηκε πριν χρόνια .
Τινάζει την ψυχή στ' αστέρια .
Βγαίνουν τα μαχαίρια .

Σωσσίβιο το τραγούδι .
Ίδιο με λουλούδι .
Στο στρώμα αυτό κοιμάται .
Και κανέναν δεν φοβάται .

Σταγόνες κρασιού οι νότες .
Ανοίγουν όλες τις πόρτες .
Απο μελωδία μεθάς .
Μόνο το πεντάγραμμο κοιτάς .

Αν θυμάσαι το ταξίδι .
Που δεν ήταν στο Γαλαξίδι .
Η πυξίδα ήταν σπασμένη .
Και στον χρόνο ξεχασμένη .

Σαν ένα δοξάρι ζωής .
Μια άλλης εποχής .
Οδηγός η καρδιά .
Είναι όλο φωτιά .

Ταξίδι στις νότες φερώ .
Τους προορισμούς κοιτώ .
Με χάρτη τη σκέψη .
Με μελάνι τη γεύση .

Άνθη στον αέρα πετούν .
Άσπροι χιτώνες φορούν .
Τα σπαρτά μεγάλωσαν .
Οι νότες τα μπάλωσαν .

Τα δρεπάνια στον αέρα .
Άρχισαν τη φλογέρα .
Ζωγραφίζουν ΣΤΙΧΟΥΣ .
Γράφουν μύθους .

Θωμαή Αθ. Τσιμερίκα
Πολύγυρος Χαλκιδικής .

ΘΥΕΛΛΑ ΠΟΛΕΜΟΥ

Αίμα χυμένο των ανθρώπων
στο χώμα των μαχών,
Αίμα βίαια κομμένων αναπνοών
Αίμα κεφαλών
Αίμα της ανταρσίας
υπό τον πέλεκη της υποταγής
Αίμα, κρίκος συνεκτικός του βίου
των αμνήμονων λαών
Αίμα χυμένο των ανθρώπων σήμα.
Συ πόλεμε, πάψε αυτή τη θύελλα
που άπλωσες στον κόσμο!
Εσκόρπισες νέους αγνούς,
μεσ' απ' τα σπίτια που' μεναν
τους κάμπους να δουλεύουν,
τις εκκλησιές να προσκυνούν
και στα σχολειά να τρέχουν.
Τους πέταξες τ' αλέτρι τους
και τώρα κρατούν ντουφέκι.
Τους πήρες απ' το σπίτι τους,
τους ρίζωσες στο δένδρο.
Τους στέρησες κρύο νερό
και τους ποτίζεις αίμα.
Τους ήρωες εδάκρυσες.
Ετύφλωσες τους νέους.
Μανάδες μαύρα έντυσες
επλήθυνες τους τάφους.
Το δάκρυ ας σβήσει την οργή,
τη φλόγα του πολέμου.
Μανάδες, φτιάξετεπαιδιά
ειρήνη να ζηλεύουν.
Γιατί έχουμε μνήματα πολλά,
κ ο πόλεμος κρατιέται.

Αιώνες πολεμούν
φωτιά κι αίμα χύνεται
σκλάβοι κι ελεύθεροι
ανάμεικτα με πτώματα τη γη μας
ντύνεται
Πολιτισμένοι μια κι βάρβαροι
την ομορφιά του ήλιου σβήνεται
Δειλοί είστε όλοι, μα και άνανδροι
και μαύρα σύννεφα σκορπίζεται
για να' ρθει η Ειρήνη
δεν χρειάζεται καταστροφή
συνείδηση βγάλε απ' τη ψυχή.

Σπυρίδων Γ.Κ. Χαντζησαλάτας, Αθήνα

ΤΟ "ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ"

Αντί των αλυσίδων
επιλέξατε να ενωθείτε σαν αλυσίδα
επιτρέψατε στα μάτια σας να δουν ήλιο
και στον ήλιο ψιθυρίσατε τον όρκο σας·
οι ηλιαχτίδες τον διέχυσαν οικουμενικώς.
Ξεπλύνετε κάποιες -όπως φαίνονταν- νεκρές
αξίες,
με δάκρυα τις αναστήσατε
και με αίμα τις απαθανάτισατε.
Προτάξατε το σώμα με ψυχή
και καθείς χαθείς τίποτα λιγότερο
από σπόρος που φύτρωσε και αυτόφωτος κάρπωσε μια χούφτα
Αιγαίο ομοϊδεατών
δεν έγινε.
Στο ουρλιαχτό
σας εκεί που οι άλλοι άκουγαν ουρλιαχτό
εσείς άλληλοι ακούγατε ονόματα, γυναικών, παιδιών
και της Παραδείσου το όνομα ακούγατε,
«Ελλάδα».
Δίνοντας τη ζωή σας ζήσατε.
Ερωτητήκατε μian ιδέα, την Ελευθερία, την ερωτητήκατε γυμνή.
Είτε στο «νενικήκαμεν» είτε στο ύστατο του επίγειου Κόσμου βλέμμα
που ρίξατε, εκπληρώσατε τον έρωτά σας.
Και ποιος τα λείει αυτά;
Κάποιος που όταν σηκώσατε το ανάστημά σας, ούτε
που είχε γεννηθεί. Σας εξυμνεί κάποιος που δεν είχε τότε γεννηθεί,
και θέλει να πει «Ευχαριστώ».

Αν αυτό δεν είναι αθανασία, δεν ξέρω τι είναι.

Κυριάκος Αλέξιος
Εφραίμ Γατουρτζίδης,
Περιστέρι

25η ΜΑΡΤΙΟΥ

Στα καστρότεια μέσα κάποιας κορνίζας
Κολοκοτρωναίοι ακόμα σχολαρχούν
με μνήμες αγέραστες σαν να ήταν χθες
και σιωπές σαν σκιές μαυροφόρες.
Καλοθύμητη η 25η του Μάρτη
τα εμβατήρια μεταλλάζουν σε φούγκα
τους ανδριότερους θανατωμένους θρηγούν
άθαφτους μοιρολογούν και νικημένους.
Σε ξωκκλήσια ερημικά ο ιστοριοδίφης
λησμονημένα ξεκουκίζει βαγγέλια
τον πολιτιστικό συνδέει άλυσσο
με κρίκους απ' του πανέλληνα τα κλέη.
Δυο ζευγάρια αιώνες η ζωή
σε θάλαμο αναμονής κλεισμένη
το ένστικτο βαστούσε της ψυχής
καρτερικά σε ώρες πετρωμένες.
Στης ελευθερίας την άκρη ήταν η χώρα μου
που αυτονομίας άνεμος τώρα φυσά
του φιλελληνισμού κυματίζει η σημαία
στρατιώτη άγνωρου να πραΰνει την πάλη.
Λαγοκοιμάσαι γέρο του Μοριά
κυνηγημένος κι απ' το θάνατο πέρα
μας μιλάς με τις ρυτίδες της έγνοιας
την ταυτότητα της ρωμιοσύνης κρατάς...

Πάνος Κούρβας

ΤΗΣ ΝΕΜΕΣΕΩΣ ΩΡΑ

Τα εικονισμένα ετούτα πρόσωπα
ινδάλματα είναι του διαφωτισμού
φάροι που ηχηρές χάλκεψαν λέξεις
και της Γραικιάς το εγερτήριο σάλπισμα.
Σε θωρώ Γέροντα του Μοριά
του Ξαναγεννημού εσύ προζύμι
με μια ανάσα απ' τη χοϊκή σου ζωή
πνευματική να ψάχνεις άνοιξη σε χιονόφορτα όρη.
Ξεχείλισε το ημερολόι από σκέψεις
σπίθισε της ελπίδας ο φάρος
η σημαία ξέδιπλη δονεί την ψυχή
της Νεμέσεως ήγγικεν η ώρα.
Των αρματολών οι γογγυσμοί
του έθνους γίναν μεθόρια
ιαμβική έχουν πνοή κάθε 25η του Μάρτη
σύμμικτες βγάζουν φωνές και έγνοιες οδηγήτρες.
Και συ στρατιώτη άγνωρε π' ακούς
της ρεματιάς το μούρμουρο, του λόγγου μοιρολόγια
Έλληνες είναι που ορκοκρατούν
την τουφεκιά σου τη στερνή, το θείο μετρικό σου.
Έχω ταυτότητα Ρωμιού
απ' τη γραφίδα του Ρήγα
με λυτρωμού θούρια άσματα
και στίχους οπλοφόρους.

Πάνος Κούρβας

<<Τη λευτεριά>>

Χαράζω εγώ τη λευτεριά
Σε όλα τα δέντρα πάνω
Για μένα είσαι αληθινή
όνειρο που πιάνω

Όλα τα μέρη τα παλιά
Άλλαξαν λευτεριά μου
Εκεί σε είχα λευτεριά
Ωραία στην καρδιά μου

Σε αγκάλιαζα και ένιωθα
Λευτεριά στον κόσμο
Για σένα όνειρα έπλαθα
Κ' αυτά με αφήκαν μόνο

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΠΛΑΔΑΣ, ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Άφθαρτοι ήρωες

Διχασμένες ώρες από το πηκτό αίμα
που κυλά διχασμένο στις φλέβες των ηρώων του '21.
Αλώβητοι στην καρδιά.
Άφθαρτοι θαρρείς κι αφύσικα κακοτράχαλοι .
Σα δρόμοι έρμοι και στεγνοί από διαβάτες.

Πολιορκητές του χτες
Που πλέουν στις ψυχές του σήμερα
Ακροβατώντας σε εποχές
Του άλλοτε δοξασμένου παρελθόντος.

Άνδρες που βύζαξαν με το σταγονόμετρο και γίναν
παλικάρια.

Γυναίκες που δεν έγιναν μάνες μα πήραν τα όπλα αγκαλιά.
Στιγματισμένες από τις κόγχες του πολέμου, της πείνας,
των δεινών.

Κι είναι τα ιδανικά ένα ύψωμα που στεφανώνει
και τιμά τον κάθε ήρωα μας.
Και η Ελληνική σημαία λεύτερη πάντα από
κάθε σκλαβιά να κυματίζει!

Αλεξάνδρα Θ. Κολιγιώτη, Ιωάννινα

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΑΛΜΠΟΥΜ ΜΟΥ

Είναι βράδυ έξω βρέχει η φωτιά στο τζάκι τρεμοπαίζει χαϊδεύοντας μου τις μνήμες... Άθελα μου βλέπω τη φωτιά και το μυαλό μου τρέχει στην φλόγα της αγάπης που σπινθήριζε το είναι μου. Κάθε φορά και κάθε χρόνο μαζί με τα παιδιά μου τους μαθητές μου δηλαδή ετοιμάζαμε την γιορτήτης 25ης Μαρτίου στο Σχολείο. Πάντα βρίσκαμε κάτι καινούριο στο ιστορικό γίνεσθαι και πάντα είχαμε κάτι να παρουσιάσουμε...

Από βραδύς σε ένα μικρό χωριό το Σχολείο με τα παιδιά και τους Δασκάλους με εμένα υπεύθυνη φτιάχναμε τα σκηνικά, είχαμε αρκετά θεατρικά δρώμενα χορωδίες ποιήματα .κ. α Όλοι οι μαθητές έπρεπε να φέρουν το μήνυμα της Λευτεριάς να φύγει ο κόσμος με υψηλό Εθνικό φρόνημα ,να τραγουδήσουμε στο τέλος τον Εθνικό ύμνο μα και να ανοίξουμε και την Διπλή αυτή εορτή με το τροπάριο του Ευαγγελισμού «Σήμερα της Σωτηρίας ημών το κεφάλαιο...»

Κι όμως βρέχει εγώ αισθάνομαι να καλπάζω σε ένα άλογο όπου να με πηγαίνει σε γνώριμα εδάφη να με ταξιδεύει διαθεματικά σ' όλα αυτά τα μέρη σε όλες τις προσπάθειες... Μα ναι ξημέρωσε η καμπάνα κτυπάει φέρνοντας το άγγελμα της Λευτεριάς.

Πρέπει να εκφωνηθεί ο πανηγυρικός της ημέρας που έπρεπε να ετοιμαστεί από βραδύς. Ο ήλιος της Λευτεριάς να φωτίσει το νου και τις καρδιές όλων. Η Γαλανόλευκη να κυματίσει τα παιδιά στη γραμμή, ο σημαιοφόρος και οι παραστάτες, μα και όλο το τμήμα με βήμα σωστό να παρευρεθεί στον Εκκλησιασμό.. Από το σχολείο η αφετηρία τα παιδιά στη γραμμή και το ανοιξιάτικο δροσερό αεράκι να αγκαλιάζει τις φωνές των παιδιών και να τις ταξιδεύει ... Όλη Δόξα όλη Χάρη Άγια μέρα ξημερώνει και τη μνήμη σου το Έθνος χαιρετά γονατιστό... Στην Αγία Λαύρα πρώτα τις χρυσές ακτίνες ρίχνει....

Μα τι θυμάμαι η φωτιά πάει να σβήσει όμως τα συναισθήματα και οι μνήμες πολλές ...μήπως να ξεφυλλίσω ξανά το Άλμπουμ να τα θυμηθώ;

Να αφήσω γραπτές πηγές στους δικούς μου ανθρώπους να μάθουν το δικό τους χρέος απέναντι στην Πατρίδα, να γεννηθούν δικά τους καθαρά συναισθήματα για την 25 Μαρτίου. Να τιμούν και να γιορτάζουν τον ξεσηκωμό των υπόδουλων Ελλήνων κατά του Τούρκου δυνάστη για ελευθερία και αυτοδιάθεση. Εκ των πραγμάτων είναι η πιο σημαντική ημερομηνία στην ιστορία της Νεώτερης Ελλάδας.

Στην 1η σελίδα να η αφιέρωση στον αγώνα του νοτιανατολικού Αιγαίου για την απελευθέρωση συμμετοχή σε μια άλλη γιορτή. Τι να πρωτοθυμηθεί κανείς τα καράβια, τη ναυμαχία του Γέροντα το ολοκαύτωμα της Κάσου όλα τα στοιχεία μαζεύτηκαν με τη καθοδήγηση μου, να μάθουμε το ιστορικό γίνεσθαι του τόπου μαςΠάμε μαζί να ταξιδέψουμε να τα ξαναζήσουμε και να σας κάνουμε κοινωνούς της όλης εκπαιδευτικής μου πορείας ...

Ο Σύλλογος Γυναικών το 2001 στο Εθνικό Θέατρο υπό την Προεδρία του αείμνηστου Ι.Μ.Χατζηφώτη έκανε απονομή Τιμητικών Διακρίσεων. Το πόνημα μου ήταν μια εργασία 50 σελίδων στο θέμα "Νοτιοανατολικό Αιγαίο , χώρος ειρήνης και προόδου". Η χαρά της διάκρισης μεγάλη μόνο που δεν μπόρεσα να παρευρεθώ ήμουν στο μαιευτήριο....

Στην ίδια σελίδα αργότερα το 2007 συμμετείχα με το έργο ζωγραφικής στα χρόνια της σκλαβιάς του οποίου η παρουσίαση έγινε στο Λογοτεχνικό Κέντρο μεταφραστών . Ο αποχαιρετισμός των αγαπημένων προσώπων για χάρη του αγώνα.

Τέλος η εκδήλωση στο σχολείο Γονέων και Κηδεμόνων όπου την επόμενη χρονιά τιμήθηκε η αείμνηστη συνάδελφος μητέρα μου για τα 30 χρόνια υπηρεσίας και προσφοράς της ως δασκάλα στο σχολείο και κατόπιν 12 έτη δικά μου. Ένα μεγάλο ευχαριστώ τόσο στον Σύλλογο Γυναικών όσο και στο Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων του Δημοτικού Σχολείου !!! Οι αναμνήσεις πολλές τα συναισθήματα ανεξάντλητα...

Στην 2η... σελίδα Η ιστορία της άλωσης η αρχή των δεινών για την Πόλη... όπου ακολουθούν και άλλα δεινά για το γένος μέχρι να φτάσει η πολυπόθητη ημέρα της Λευτεριάς γεννιόνταν και πέθαιναν άνθρωποι και γενεές με αυτό το όνειρο...

Στην 3η σελίδα χαρούμενη 10 Ιουλίου 2017 Η Πνευματική Συντροφιά Λεμεσού σας συγχαίρει για τη βράβευσή σας στον 6ο Πανελλήνιο Διαγωνισμό Λογοτεχνίας. Η εκδήλωση για την επίδοση των βραβείων θα γίνει την Παρασκευή 6 Οκτωβρίου στη Λεμεσό. Μετά την εκδήλωση θα προσφερθεί δεξίωση. Είναι χαρά μας να σας υποδεχθούμε στην Κύπρο και να σας συγχαρούμε προσωπικά. Καλό καλοκαίρι και καλή αντάμωση τον Οκτώβρη! Το Γ Βραβείο του Διηγήματος «Ένα Όνειρο στη Πόλη» Την Πόλη αυτή που αλώθηκε το 1453 αλλά περίμενε κι αυτή τη Λευτεριά!!! Στον 6 Πανελλήνιο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό έγινε η αφορμή να επισκεφθούμε ξανά την Όμορφη Λεμεσό...

Στην 4η σελίδαΗ Θεσσαλονίκη εορτάζει τον Πολιούχο της. Εκδήλωση-Βραβεύσεις για Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό Βελίδειο Θεσσαλονίκης!!! Τα παιδιά μου αυτή τη φορά δεν συνόδεψαν τα έργα τους είναι όμως πίσω μου στολισμένα. Οι δημιουργίες αυτές έμειναν και στην καρδιά τους!!! Στο Βελίδειο Συνεδριακό Κέντρο η Ιερά μονή Κουτλουμουσίου Αγίου Όρους διεξήγαγε παγκόσμιο μαθητικό Διαγωνισμό για τον Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό... Ο Παγκόσμιος μαθητικός διαγωνισμός για τον Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό τον Πατροκοσμά, όπως επονομάζεται για την προσφορά του στο Γένος στα χρόνια της σκλαβιάς, είναι μία ιδέα της Ιεράς Μονής Κουτλουμουσίου του Αγίου Όρους, που καλλιεργήθηκε τα τελευταία χρόνια.

Παρατηρώντας την αναγκαιότητα της Ορθόδοξης παρέμβασης στο Ελληνικό σχολείο, η Ιερά Μονή Κουτλουμουσίου σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων και υπό την αιγίδα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ονειρεύτηκε να δώσει τη αρμόζουσα θέση που δικαιούται ο Πατροκοσμάς στο χώρο της Ελληνικής Εκπαίδευσης και των γραμμάτων. Στην προσπάθειά της αυτή, η Μονή βρήκε, όπως αποδείχτηκε, αμέριστο ενδιαφέρον και υποστήριξη κύρια και πάνω απ' όλα από την εκπαιδευτική Κοινότητα και τους Μαθητές. Οι συμμετοχές σε Παγκόσμιο επίπεδο ξεπέρασαν κάθε προσδοκία και έφτασαν στον συνολικό αριθμό των 4.980 θεματικών από 710 φορείς και σε μία μεγάλη γκάμα πνευματικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων. (Στατιστική ανάλυση) Βάσει των προαναφερθέντων, προγραμματίστηκαν και πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες εκδηλώσεις στην Θεσσαλονίκη στις 25-27 Απριλίου 2004 στη Θεσσαλονίκη, παρουσία του Υφυπουργού Γεωργίου Καλού, του Νομάρχη Παναγιώτη Ψωμάδη, βουλευτών των Κομμάτων, της ηγεσίας της Ιεράς Μονής Κουτλουμουσίου, πολλών επισήμων, Εκπαιδευτικών και μαθητών.

"Σε καιρούς απόλυτης σιγής και τρόμου, σε καιρούς απουσίας οράματος για τα παιδιά του Ομήρου, εκκλησιαστικοί πατέρες της Ανατολής εργάστηκαν κρυφά και φανερά, για να σώσουν τα ζώπυρα. Σπουδαίος ανάμεσά τους ο ιερομόναχος Κοσμάς ο Αγιορείτης αφιέρωσε τη ζωή του έως μαρτυρικού θανάτου, προσφέροντας μια κληρονομιά ακατάλυτης ζωής, θεμελιωμένης στη «διπλή αγάπη», την προς τον Θεό και προς τον άνθρωπο". Ευλογία από τον Καθηγούμενο της Ιεράς Μονής Κουτλουμουσίου, Αρχιμ. Χριστόδουλο.

Μα τι διευκρινήσεις καλά έκανα και κράτησα τις σημειώσεις σκέφτομαι ...στην λεπτομέρεια βρίσκεται η αξία!!!

Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός γεννήθηκε στο χωριό Μέγα Δέντρο της Αιτωλίας, όπου σώζεται έως σήμερα ο τόπος που βρισκόταν το σπίτι του! Τα λόγια του Πατρο-Κοσμά μεγάλωσαν τα ελληνόπουλα, με την αμετάθετη και ακλόνητη βεβαιότητα της Ελευθερίας, του Ποθούμενου όπως έλεγε συνθηματικά. Για να μορφωθούν τα παιδιά, να μάθουν γράμματα, να μάθουν το Ευαγγέλιο και την Ιστορία τους, να μείνουν Ρωμιοί, να μην τουρκέψουν και πάει χαθεί το Γένος!
Η προσφορά του ανυπολόγιστη.....

Μα τελικά πόσα πολλά έχουμε να πούμε για αυτή την ημέρα της Λευτεριάς.

Κτυπάτε χαρούμενα των Εκκλησιών καμπάνες παίξτε παιάνες και εμβατήρια ,το μυρωμένο αγέρι της Λευτεριάς, που αγκαλιάζει τον Παρθενώνα και χαϊδεύει τη Νύμφη του Θερμαϊκού.

Στην 5η σελίδα βρήκα την χορωδία των παιδιών του κατηχητικού να ψέλνει « Τη Υπερμάχω Στρατηγώ τα νικητήρια ...Θεέ μου τι αξέχαστες στιγμές μεταλαμπάδευσης συναισθημάτων !!!

Στην 6η σελίδα οι εκδηλώσεις και οι χοροί για την Λευτεριά πώς να μη συνοδεύσουν όλα τα πολιτιστικά δρώμενα! Ο κόσμος πολύς η παρουσίαση με αγάπη. Πριν την 25η Μαρτίου η εκδήλωση παρουσίασης του βιβλίου του οσίου Μελετίου....

Στην 7η σελίδα γέννημα θρέμμα του τόπου μας έζησε και έδρασε στον καιρό της Τουρκοκρατίας... η Ελληνική σημαία πίσω μας σήμα κατατεθέν η προσφορά της Εκκλησίας στο γένος ανυπολόγιστη.... Χωρίς να το καταλάβω ξανακοίταξα το 1/10 από αυτά που έχω φυλάξει αξίζει όμως να μοιραστώ μαζί σας κάποιες σκέψεις όπως μια αναφορά μου.

Στην 8η σε άλλες αναμνήσεις στο Φυλάκιο που υποδέχτηκε το Σχολείο μετά από υπηρεσιακή άδεια αίτησης για μάθημα ιστορικών γεγονότων και εκδηλώσεων Θυμάμαι ακόμη τα σχόλια των συναδέλφων δε θα τα καταφέρεις δύσκολα ανοίγει ο στρατός τις πύλες του ...κι όμως μπροστά στη σημαία μέσα σε βόλια και οδυνών δρόμους έπεσαν νιάτα μες στον ανθό τους ..κανείς δε βρέθηκε για να τα κλάψει κανείς δε βρέθηκε για να τα θάψει το τραγούδι που συγκίνησε τους υπεύθυνους και το Διοικητή...

Στην 9η σελίδα γράφω στις σημειώσεις Μάρτιος του 2005 συμμετοχή στο Ακταίον... Ημερίδα.....Η Διδακτική της Ιστορίας, βρίσκεται στο σημείο σύγκλισης πολλών επιστημονικών πεδίων. Έτσι χωρίς αυτό να περιορίζει την αυτονομία της, διαμορφώνει ένα ιδιαίτερο βλέμμα. Ακολουθώντας αμφίδρομη πορεία, από τη θεωρία στην εμπειρική έρευνα και το αντίστροφο, μελετά και αναλύει με τρόπο συνεκτικό τη διπλή δραστηριότητα που συντελείται στην τάξη, τη διδασκαλία και τη μάθηση, και επιχειρεί να την κάνει περισσότερο ορατή.

Η βροχή δυνάμωσε η φωτιά κοντεύει να σβήσει όμως μου κράτησε συντροφιά σε αυτό το όμορφο ταξίδι αναμνήσεων. Πόσα πολλά έχει να πει κανείς από το δικό του μετερίζι....

Η Ελλάδα μας με το απέραντο γαλάζιο, με τα επιβλητικά φρούρια-μοναστήρια της αλλά και με τους αγώνες της ανά τους αιώνες!!!

ΧΑΤΖΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

ΕΛΛΑΔΑ

«Χρυσοί» αιώνες γεμάτοι τιμές
Τετρακόσια χρόνια σκλαβιάς
Αιώνες βαμμένοι με δόξα
Και ο εχθρός μας, ακόμη, χτυπά.

Τετρακόσια χρόνια σκλαβιάς
Τέσσερις αιώνες ελευθερίας
Ήρωες θαμμένοι στο χώμα
Και η χώρα μπροστά προχωρά.

Χώμα ποτισμένο με αίμα
Πνεύμα ελεύθερο
Αθάνατες ψυχές

Στεφάνια η ανδρεία μοιράζει
Περηφάνεια τους ανθρώπους τυλίγει
Και ο Θεός την Ελλάδα κοιτά.

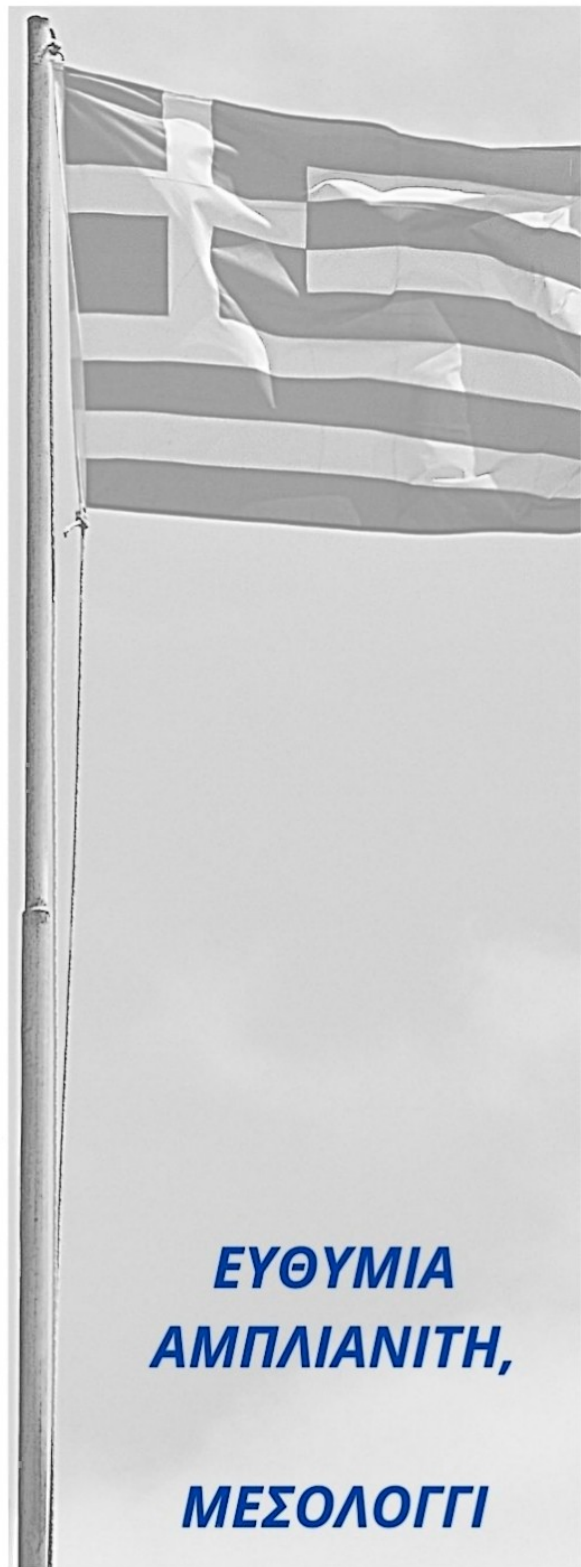
Το δίκαιο την ψυχή κατακλύζει
Η θυσία στο αίμα κυλά
Η μιλιά για δημοκρατία κραυγάζει
Ο εχθρός δεν φοβίζει κανέναν πια.

Η Ελλάδα πολλά υπομένει
Ποτέ δεν σταματά
την ελευθερία να ψάχνει
και αυτή να ζητά.

Έλληνες εμείς
Ελεύθερος λαός
Η δόξα ακούει στο όνομά μας.

Αστείρευτη
πηγή δύναμης
η ψυχή μας
τους δοξασμένους προγόνους κοιτά.

Όλοι μαζί τους τιμούμε
και ενωμένοι προχωρούμε
Σε ένα κόσμο που φτιάξαμε εμείς.

ΕΥΘΥΜΙΑ
ΑΜΠΛΙΑΝΙΤΗ,
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Οι Ήρωες του 1821

Οι Ήρωες του 1821 ήταν πολλοί
Κολοκοτρώνης Μπουμπουλίνα Διάκος και
άλλοι τρανοί.

Πολέμησαν με θάρρος την Τουρκιά
Και έδωσαν στην πατρίδα την λευτεριά.

Άλλοι στη θάλασσα και άλλοι στη στεριά
Παλεύοντας μέσα στα κύματα και στα βουνά

Αγωνίστηκαν μέσα στη ζέστη και τον χιονιά
Ατρόμητοι όλοι με μεγάλη καρδιά

Κωνσταντία Χριστογιαννάκη

Αμελλητί

Όμβρος αίματος στάλαξε ,τη γη έκανε βάλτο,
ο ήλιος κόλλησε σ αυτόν ,για τετρακόσια χρόνια
κι αν η Ελληνική ψυχή δεν έκανε ρεσάλτο,
η Ρωμιοσύνη σκλάβα θα παρέμεινε αιώνια.

Όλοι ανταποκρίθηκαν στις Λευτεριάς το νεύμα,
τον ήλιο τον ανύψωσαν, μετέτρεψαν σε πνεύμα,
το Έθνος μας απέφυγε τη μαύρη ,τη συντέλεια ,
δίκαια επικράτησε, Θεού, η νομοτέλεια.

Βέβαια ανατράφηκε ,με γάλα ζωογόνο ,
που θήλαζε απ τους μαστούς της ζώσας Εκκλησίας
κι ας το αμφισβητούν αυτό, κύκλοι συνωμοσίας,
θεωρώντας αληθινά ,όσα μας λένε, μόνο.

Της παράδοσης και της ιστορίας, οι προκρούστες,
σκοτεινοί, Ηρόστρατοι ,μίσθαρνοι κωδοнокρούστες.
«Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος», οι θυσίες,
ξυπνήστε ,μειοδότες, σκοτεινοί ναρκοληψίες .

Επάνω στα καμπαναριά ,υψώθηκαν σημαίες ,
γέμισαν θάρρος οι ψυχές και έγιναν ακμαίες.
Τα όπλα ευλογήθηκαν, μπρος την ωραία πύλη,
σε όποιο τόπο άναβε, της Λευτεριάς καντήλι.

Επτά πολέμων και τεσσάρων εμφυλίων χώρα
κι άλλων εφτά πτωχεύσεων ,θαρρώ ήρθε η ώρα,
να ωριμάσει το μυαλό, ν αλλάξουμε σελίδα ,
να λάμψει στον ορίζοντα ,το φως και η ελπίδα.

Ν αρχίσουμε απ την αρχή, τώρα υπάρχουν βάσεις,
στην άκρη να αφήσουμε σκόπιμες αιτιάσεις.
Επιτέλους ,ας κάνουμε του ποιητή χατίρια,
του εικοσιένα, του κρασιού ,ν αδειάσουμε, ποτήρια.

Κράτος δικαίου να εδραιώσουμε, αμελλητί,
τους κακούς να απομονώσουμε, ασυζητητί.
Κέντρα μελέτης κι έρευνας ,να φτιάξουμε προέχει,
στη γνώση, η αφρόκρεμα, εγγύηση να έχει,
ν ανακαλύπτει ,άγνωστες πτυχές της επιστήμης,
οικονομίας όφελος και παγκοσμίου φήμης.

Μιχάλης Δημητρίου

25η Μαρτίου 2021

Σαν σήμερα πριν από 200 χρόνια το 1821 ο πατέρας, όλης της Ελλάδας σήκωσε το λάβαρο της επανάστασεως.

Τα παλικάρια ορκίστηκαν στην Αγία Λαύρα «Ελευθερία ή Θάνατος» για τους Τούρκους. Οι Έλληνες πολέμησαν γενναία το αίμα κυλούσε σαν ποτάμι.

Ο χορός των θυσιών δεν είχε τελειωμό. Κάπου στο βάθος φαίνεται μια ηλιαχτίδα ξεπροβάλλει είναι η νίκη φωτοστεφανωμένη με το κλαδί της δόξας.

Όπου δικαίως απονέμεται στα παιδιά της. Τετρακόσια χρόνια σκλαβιάς ήταν πολλά! Τιμή στους ήρωες μας, όπου σήμερα μπορούμε

να αναπνέουμε και να ζούμε ελεύθερα. «Σε γνωρίζω από την όψη του σπαθιού...» Ζήτω η 25η Μαρτίου! Ζήτω η Ελλάδα!

Ευανθία Ράλλiou
Ίλιον, Αθήνα.

Μια αλλιώςτική επανάσταση

Σηκώθηκε από το κρεβάτι! Έξω ήταν ακόμη νύκτα. Στάθηκε όρθιος, έκλεισε τα μάτια του και έσφιξε τα χείλη του. Έμοιαζε να έδινε τη δική του μάχη! Εδώ και καιρό τις περισσότερες νύκτες δεν μπορούσε να κοιμηθεί. Στο μυαλό του πάντα στριφογύριζε η «μεγάλη ιδέα» όπως ο ίδιος την αποκαλούσε. Τη μέρα εκείνη που όλοι οι απανταχού Έλληνες θα ενώνονταν σαν μια γροθιά αποτινάσσοντας «ζυγούς και κατακτητές». Η σκέψη του ήταν και στην Κύπρο την μεγαλόνησο όπως την αποκαλούσε, και το πώς εδώ στην μητέρα πατρίδα την Ελλάδα θα ξυπνούσε τους Έλληνες για να την βοηθήσουν να αποτινάξει τον Τουρκικό ζυγό που την καταπίεζε. Μαζί με αυτήν την «ιδέα» έδινε τη μεγάλη του μάχη! Δεν μπορούσε να κάνει πίσω, να παραστρατίσει! Δεν ήθελε να υποστεί και αυτός πλήση εγκεφάλου.

Σήμερα το είχε αποφασίσει. Θα ξεκινούσε επιτέλους τη δική του επανάσταση. Δεν τον έπαιρνε άλλο. Ντύθηκε βιαστικά! Έβαλε το καλό του κοστούμι που το φορούσε μόνο σε μεγάλα γεγονότα. «Σήμερα είναι η γιορτή μας» μονολόγησε και συμπλήρωσε «γιορτή για όλο τον Ελληνισμό» Κοίταξε τον εαυτό του μέσα από το γυαλί και χαμογέλασε ενώ άρχισε να μουρμουρίζει κάτι που έμοιαζε με επετειακό τραγούδι του λάου για αγώνα! Τον τελευταίο καιρό δεν είχε όρεξη για πολλές κουβέντες! Μάλλον σκεφτικός φαινόταν!

Κοίταξε από το ψηλό του μπαλκόνι στο κέντρο της πόλης! Είδε τους ανακατεμένους εργάτες που κατευθύνονταν αμίλητοι με σκυμμένα κεφάλια στις στάσεις των λεωφορείων για να πάνε στις εργασίες τους. «Για σας είναι η σημερινή μέρα! Ξυπνήστε επιτέλους!» Φώναξε με μια τρεμάμενη φωνή και ένα δάκρυ ξέφυγε από τα μάτια του. Είναι για όλους τους Έλληνες μα προπαντός τους Έλληνες της μαρτυρικής Κύπρου που υποφέρουν και θέλουν να δώσουν το δικό τους αγώνα για λευτεριά από τον Τούρκικο κατακτητή. Αδέλφια πρέπει να βοηθήσουμε τα αδέλφια μας, μονολόγησε με λυγμούς, ενώ το βλέμμα του έδειχνε να χάνεται καθώς ταξίδευε πίσω στο χρόνο και τους αγώνες που έκαναν όλοι ενωμένοι. «Είναι μέρα για αγώνα για λευτεριά» μπόρεσε να ψελλίσει, κάτι που ακούστηκε σαν παράκληση. Για αυτή την λευτεριά έγιναν αγώνες και αγώνες! Περάσαμε κακουχίες, στερήσεις, φυλακίσεις μέχρι και θανάτους συλλογίστηκε.

Ονειρευόταν την μέρα που όλοι οι απανταχού Έλληνες σε όλα τα μέρη της γη θα τρώγανε στο ίδιο τραπέζι βάζοντας τον σταυρό τους χαμογελώντας με οτιδήποτε μπορούν να έχουν είτε λίγο είτε πολύ! Ήθελε να γίνει πραγματικότητα το «όνειρο» της μεγάλης ιδέας. Μισούσε τις λέξεις εξουσία, αδικία και εκμετάλλευση. «Φτάνει ως εδώ» βροντοφώναξε «ή τώρα ή ποτέ» είπε με σιγουριά. Το ημερολόγιο του τοίχου απέναντί του υπενθύμιζε τη μέρα με έντονα γράμματα 25 Μαρτίου 2020 εδώ και τόσο χρόνια η Κύπρο αλλά και η ίδια η Ελλάδα δίνουν τον δικό τους αγώνα για επιβίωση και ανύψωση του ηθικού τους απέναντι σε όλες αυτές της προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σε όλες τις μορφές..

Πήγε και κάθισε στο τραπέζι κουβαλώντας μαζί του δυο άλμπουμ με παλιές φωτογραφίες και αποκόμματα εφημερίδων! Όλα μιλούσαν για διάφορους αγώνες των Ελλήνων μέσα από το πέρασμα των αιώνων για δυσκολίες και κακουχίες. Μα στο τέλος πάντα τα κατάφερναν. Όπως θα τα καταφέρουμε και τώρα με την στήριξη και βοήθεια όλων μας, μα ειδικά μια μέρα σαν και αυτή με όλα τα μηνύματα που στέλνει. Τα χάραιψε όλα με μια νοσταλγία! Τα μάτια του δεν άντεξαν! Είχαν γίνει υγρά. Σκέφτηκε τις απειλές που δέχονται σήμερα οι απανταχού Έλληνες την εκμετάλλευση αλλά και τους αγώνες που δίνουν ενωμένη για ένα καλύτερο αύριο.

Δεν ήθελε με τίποτα να απαρνηθεί το μεγάλο του αγώνα την «ιδέα». Στα μάτια του φανταζόταν τον Ελληνισμό σαν τα πρώτα χριστιανικά χρόνια όπου όλοι μοιράζονταν τα πάντα, δικαιοσύνη, αγάπη, ισότητα, κατανόηση. Σαν χίμαιρες ξεπηδούσαν από πάνω του και τον βασάνιζαν οι σκέψεις του. Σκέφτηκε όλη του την πορεία από μικρό παιδί έως σήμερα στα 75 του χρόνια. Είχε βιώσει όλα τα συναισθήματα. Είχε έρθει η ώρα για να απελευθερωθεί. Το είχε πάρει απόφαση.

Σηκώθηκε, φόρεσε το καπέλο του και άνοιξε την πόρτα . Οι αγώνες δεν πρέπει να χαθούν. Η νέα γενιά των Ελλήνων πρέπει να πάρει πίσω ότι της ανήκει! Πρέπει να της κληροδοτήσουμε μια χώρα ενωμένη με τον απανταχού ελληνισμό και ο Ελληνισμός αυτή την στιγμή μας χρειάζεται πρέπει να τον βοηθήσουμε!

Τα βήματά του ήταν βαριά. Η καρδιά του δυνατή και γερή! Στα χέρια του κρατούσε δυο πλακάτζ που πάνω τους αναγραφόταν διάφορα συνθήματα και μηνύματα που μιλούσαν για αυτή την επετειακή μέρα της 25 Μαρτίου. Ήταν κυριευμένος από τις αξίες μιας άλλης εποχής με μια καρδιά να πάλλεται. Ο κόσμος στους δρόμους ξαφνιασθηκε με το που τον είδε έτσι. Άρχισαν να σηκώνονται από καρέκλες, στάσεις λεωφορείων, να βγαίνουν έξω από τα καταστήματα που δούλευαν, να κατεβαίνουν κάτω από οικοδομές . Η φωνή του ήταν ξεκάθαρη!

Τους καλούσε να βγουν από την αδράνεια να αφήσουν για λίγο την δουλειά τους και να συμπορευτούν μαζί του «σήμερα έχει εικοσιπέντε Μαρτίου ο Ελληνισμός εδώ και χρόνια δίνει το δικό τους αγώνα για επιβίωση και αξιοπρέπεια» τους υπενθύμιζε. Ο κόσμος μετά το πρώτο σοκ άρχισε δειλά-δειλά να τον χειροκροτεί και να τρέχει κοντά του υψώνοντας τις γροθιές του. «Μην του δίνεται σημασία» είπε ένας καταστηματοάρχης. Ενώ ένας άλλος πρόσθεσε «δεν τον βλέπεται πως παραληρεί». Κανείς τους όμως δεν τους άκουσε τους αγνόησαν επιδεικτικά ενώ κάποιοι άλλοι τους πλησίασαν απειλητικά. Το ταξίδι για διεκδίκηση από μέρους των Ελλήνων για αγώνα και απελευθέρωση όλων των απανταχού καταπιεσμένων Ελλήνων μόλις άρχισε να παίρνει σάρκα και οστά.

Τα βάρη που κουβαλούσαν στις ψυχές τους οι απανταχού Έλληνες δεν υπήρχαν πια είχαν λυτρωθεί!

Οι πέντε έγιναν δέκα και οι δέκα είκοσι.

Ο δρόμος είχε πλημμυρίσει αυθόρμητα από κόσμο που ακολουθούσε τα βήματα του 75χρόνου ηλικιωμένου που τους οδηγούσε. Είχαν χαθεί όλα τα παράσιτα της ιδιοτέλειας της ματαιοδοξίας και του κατεστημένου. Όλοι αυτοί οι άνθρωποι πάλευαν μέσα τους με το θεριό που κουβαλούσαν τους φόβους και τα πάθη τους. Ο 75χρόνος δεν πατούσε πια στην γη. Ο κόσμος που τον ακολουθούσε είχε αποφασίσει πως δεν επρόκειτο να αφήσει τα αδέλφια τους ανά το κόσμο να αγωνίζονται μονοί τους για ένωση με την μητέρα πατρίδα. Είναι πολύ ακριβό το τίμημα «σε ευχαριστούμε που μας έδωσες ελπίδα» του είπαν με φωνή τρεμάμενη.

Η σκυτάλη τελικά είχε δοθεί! Ο αγώνας για μια αλλιώςτική επανάσταση έπαιρνε πλέον σάρκα και οστά....

**Φίλιππος Φιλίππου,
Κάτω Λακατάμεια, Λευκωσία, Κύπρος**

ΔΟΚΙΜΙΟ

ΤΙΤΛΟΣ: Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Εισαγωγή: Οι σημαντικότερες πηγές πληροφοριών για τις γυναίκες που έδρασαν την εποχή εκείνη είναι τα δημοτικά τραγούδια και οι αναφορές των διάφορων ξένων περιηγητών ενώ σημαντική για την ανακάλυψη του έργου των γυναικών αυτών ήταν και η συμβολή της φεμινίστριας εκπαιδευτικού Σωτηρίας Αλιμπέρτη και της φεμινίστριας δημοσιογράφου Καλλιρρόης Παρρέν και των συνεργατριών της που συγκέντρωσαν πολλές διάσπαρτες πληροφορίες και τις δημοσίευσαν στην «Εφημερίδα των Κυριών».[1]

Οι Σουλιώτισσες: Οι θρυλικές πρωτοβουλίες των Σουλιωτισσών στις μάχες εναντίον του Αλή Πασά και οι ηρωικοί τους θάνατοι μνημονεύονται ως δείγματα σπάνιας δύναμης και τόλμης. Η Μόσχω, σύζυγος του Λάμπρου Τζαβέλα, που οδήγησε 300 γυναίκες, μεταξύ αυτών και την κόρη της Σόφω, σε ένοπλη επίθεση εναντίον τριών χιλιάδων Τουρκαλβανών, η Χάιδω που μετέφερε πολεμοφόδια κατά τον αγώνα των Σουλιωτών στο Κούγγι, όπου τραυματίστηκαν και σφάχτηκαν πολλές γυναίκες, η Μαρία, κόρη του Γιώργη Μπότσαρη, που χώρισε τον άντρα της και έγινε μοναχή (η αδελφή Μακαρία), όταν ο Γιώργης Μπότσαρης αυτομόλησε προς τον Αλή Πασά, η Δέσπω, σύζυγος του Γιώργη Μπότσαρη, που, αφού πολέμησε στη Ρηνιάσα με τις κόρες και τις νύφες της εναντίον των Τούρκων, ανατίναξε τον Πύργο μέσα από τον οποίο πολεμούσαν για να μην παραδοθούν, η Ελένη Κίτσου Μπότσαρη που μετά το Ζάλογγο αφέθηκε να παρασυρθεί στο ρέμα για να μην συλληφθεί από τους Τούρκους. Ακόμη, η Δέσπω Φώτου Τζαβέλα, για την οποία αναφέρεται ότι είχε το βαθμό του ταγματάρχη και μάλιστα ότι έλαβε μέρος στην εκστρατεία της Νεάπολης το 1805 κατά του Ναπολέοντα με το εκστρατευτικό σώμα των Ρώσων, η Φωτεινή Κολοκοτρώνη, κόρη του Φώτη Τζαβέλα και σύζυγος του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, η οποία διακρινόταν για την κρίση της και αναφέρεται ότι διετέλεσε και σύμβουλος της βασίλισσας, η Χρυσούλα, η Βασιλική και η Αικατερίνη Μάρκου Μπότσαρη, η Αγγελική Κώτση Γεωργίτσα Σαφάκα,

αλλά και πολλές ανώνυμες Σουλιώτισσες που έπεσαν ομαδικά στο Σέλτσο, όπου άλλες κατακρεμνίστηκαν και άλλες πνιγήκαν στον Αχελώο και επίσης οι Σουλιώτισσες που έπεσαν στο Ζάλογγο, είναι κάποιες μονό από τις γυναίκες του Σουλίου που έβαλαν τη σφραγίδα τους στις μάχες και διακρίθηκαν για την αυτοθυσία τους {4}.

Οι Μεσολογγίτισσες: Στις διαδικασίες για την οχύρωση της πόλης του Μεσολογγίου και τις πολεμικές προετοιμασίες σε όλη τη διάρκεια του 1823 οι Μεσολογγίτισσες συμμετείχαν ενεργά με όλους τους τρόπους, ενώ, σύμφωνα με όσα αναφέρουν οι Αύγουστος Φαμπρ και Σάμουελ Χάου, κατά την ηρωική έξοδο πολλές γυναίκες ντύθηκαν με αντρική περιβολή, προτιμώντας, αν δεν κατόρθωναν να διαφύγουν, να φονευθούν από τους Τούρκους ως άνδρες πολεμιστές. Οι γυναίκες κατά την έξοδο πολέμησαν επάξια με τους άνδρες, πολλές έπεσαν στη μάχη, άλλες αιχμαλωτίστηκαν και κάποιες σωθήκαν.

Η πολιορκία της Ακρόπολης: Ανάλογη ήταν η συνδρομή τους και κατά την πολιορκία της Ακρόπολης. Στη μάχη αυτή έλαβαν μέρος, μεταξύ των άλλων γυναικών, η Ασημίνα Γκούρα, η οποία ήταν μνημένη στη Φιλική Εταιρεία και η οποία, λόγω του σθένους που επέδειξε στη μάχη της πολιορκίας της Ακρόπολης, αναγνωρίστηκε από τους άνδρες ως καπετάνισσα, η Μαμούραινα, σύζυγος του Ιωάννη Μαμούρη, η Ελένη Αναγνωστοπούλου και η μητέρα των αγωνιστών Λέκκα. Επίσης, ο Νικόλαος Καρώρης στο Ημερολόγιο της Πολιορκίας των Αθηνών αναφέρει την περίπτωση μιας γυναίκας από τα Κιούρκα, η οποία διέφυγε από το στρατόπεδο των Τούρκων, όπου κρατούνταν ως αιχμάλωτη, και πληροφόρησε τους Έλληνες για τις τούρκικες δυνάμεις {5}.

Οι γυναίκες της Χίου: Γυναίκες περήφανες, υπέμειναν τα απάνθρωπα μαρτύρια των Οθωμανών και, σε πολλές περιπτώσεις, προτίμησαν να αρνηθούν την τροφή, ώστε να πεθάνουν από την πείνα, παρά να σκλαβωθούν. Η συμπεριφορά των γυναικών της Χίου μετά τη σφαγή στο νησί καταγράφηκε από τους περιηγητές και ιστορικούς της εποχής και ενέπνευσε τον μεγάλο Γάλλο ζωγράφο Ευγένιο Ντελακρουά, που φιλοτέχνησε τον συγκλονιστικό πίνακά του “Η Σφαγή της Χίου”.

Οι γυναίκες της Φιλικής Εταιρείας: Στη Φιλική Εταιρεία συμμετείχε και η θρακικής καταγωγής Δόμνα Βισβίζη, σύζυγος καπετάνιου, που αφιέρωσε τη ζωή της, τόσο στο έργο των Φιλικών πριν την επανάσταση, όσο και κατά τη διάρκειά της, πάνω στο πλοίο του συζύγου της, πρωτοστατώντας σε σημαντικά πολεμικά γεγονότα, όπως η πολιορκία της Εύβοιας το 1822. Σημαντική «κατασκοπική» δράση είχε, στο πλαίσιο της Φιλικής Εταιρείας, και η Κωνσταντινοπολίτισσα Μαριγώ Ζαραφοπούλα, η οποία, μετά την προδοσία του Φιλικού Ασημάκη Θεοδώρου, που έδωσε μυστικά για την επικείμενη επανάσταση στους Τούρκους, ανέλαβε να μαθαίνει πληροφορίες και να ενημερώνει σχετικά τους Φιλικούς. Όταν η δράση της έγινε γνωστή, συνελήφθη, φυλακίστηκε και εξορίστηκε. Δε σταμάτησε, όμως, εκεί το έργο της. Βοήθησε τους γιους του Π. Μαυρομιχάλη να δραπετεύσουν, όσο ήταν κρατούμενοι σε Οθωμανικές φυλακές [6].

Μάνη: Στη Μάνη από τους 1.500 αμυνόμενους στη μάχη του 1826 ενάντια στις Τουρκικές και Αιγυπτιακές δυνάμεις, οι 1.000 ήταν γυναίκες [6].

Μη ορεινές περιοχές: Όμως και στις μη ορεινές περιοχές οι γυναίκες επέδειξαν έντονη αγωνιστικότητα και συνέβαλλαν έμπρακτα στον αγώνα όπως διαφαίνεται και από τα παραδείγματα των νησιώτισσων Μαντώ Μαυρογένους, Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα και Άννα Λαούπη-Τριτσοπούλου[7]. Ειδικά η Μπουμπουλίνα, εκτός από την συμμετοχή της ως επαναστατική ηγέτιδα, υποστήριξε τον αγώνα και οικονομικά [8]. Στην Κρήτη η Χαρίκλεια Δασκαλάκη διακρίθηκε στη μάχη της Μονής Αρκαδίου ενώ οι Λακκιώτισσες Κατερίνα Σταματάκη και η σημαιοφόρος της Ειρήνη Δρακουλέ έδωσαν τη δική τους μάχη[9]. Αλλά και κατά την διάρκεια των μαχών οι Ελληνίδες υποστήριξαν τον αγώνα των αντρών χτίζοντας οχυρώματα, μεταφέροντας όπλα, πολεμοφόδια, φαγητό και νερό, περιθάλλπτοντας τους τραυματίες, συχνά ακόμα και παίρνοντας τα όπλα των νεκρών συζύγων, αδελφών ή γιων τους προκειμένου να εκδικηθούν τον θάνατό τους[10] όπως η Μανώλαινα Μπινιάρη, η «Λέκκαινα» η Μενιδιάτισσα (μητέρα του οπλαρχηγού Μητρομάρα), η Ακριβή Τσαρλαμπά και η Ελένη Καρέλη (μητέρα και σύζυγος αντίστοιχα του Οδυσσέα Ανδρούτσου), η Αδαμαντία Γρηγοριάδου (μητέρα του Αθανάσιου Γηγοριάδη), η Μαρούλα Κλαδά, η Ζαμπέτα Κολοκοτρώνη (μητέρα του Αθανάσιου Κολοκοτρώνη), η Ραλλού Μαυρομιχάλη (σύζυγος του Πιέρρου Μαυρομιχάλη)[12].

Πολλές νεαρές κοπέλες φόρεσαν αντρικά ρούχα και πολέμησαν στο πεδίο της μάχης δίπλα στα αδέρφια τους ή τους αγαπημένους τους[11], όπως η ερωμένη του Γεώργιου Καραϊσκάκη που με το θάρρος της και τη λεβεντιά της κέρδισε το δικαίωμα να συμμετέχει στα πολεμικά συμβούλια[8]. Το ντύσιμο με αντρικά ρούχα ήταν κοινός τόπος για πολλές γυναίκες εκείνη την εποχή και όχι απλά δεν προκαλούσε αντιδράσεις αλλά ήταν και πηγή περηφάνιας για εκείνες [11]. Χαρακτηριστικό είναι ότι η Μαντώ Μαυρογένους θάφτηκε τιμητικά με τη στολή του αντιστράτηγου παρά το γεγονός πως στη ζωή της δε φορούσε αντρικά ρούχα, αλλά προτιμούσε τα γυναικεία ευρωπαϊκά [11].

Ο αγώνας και τα ηρωικά κατορθώματα όλων των γυναικών που πολέμησαν ένοπλα ή συνέβαλλαν με αμέτρητους άλλους τρόπους στην Ελληνική Επανάσταση έγιναν αντικείμενο πολλών δημοτικών τραγουδιών και αποτέλεσαν έμπνευση για όλες τις επαναστατημένες γυναίκες ενώ συγκίνησαν την Ευρώπη και συνέβαλλαν στην διαμόρφωση ενός φιλελληνικού κλίματος που αποδείχθηκε κρίσιμης σημασίας για την έκβαση του αγώνα. Ανάμεσα στους Ευρωπαίους φιλέλληνες επίσης που υποστήριξαν την Ελληνική Επανάσταση ήταν και πολλές γυναίκες.

Στην εικονογραφία της Ελληνικής Επανάστασης η ίδια η Ελλάδα εμφανίζεται ως μία γυναίκα που είτε ηγείται του αγώνα με θάρρος ντυμένη στα λευκά είτε θρηνεί τις απώλειες και τις αδικίες που έχει υποστεί ντυμένη στα μαύρα και πάντα μόνη [13]. Στον «Ύμνο για την Ελευθερία» ο Σολωμός ταυτίζει την Ελλάδα-γυναίκα, μία χώρα ιστορικά απομονωμένη ανάμεσα σε κράτη που συχνά αποδείχθηκαν εχθρικά. Σε άλλους πίνακες της εποχής εμφανίζονται ως σύμβολα και παραδείγματα των παθών του Ελληνικού έθνους γυναίκες που κρατούν στην αγκαλιά τους προστατευτικά τα παιδιά τους ενώ οι Τούρκοι τις κατασφάζουν [13].

Συμπεράσματα: Όπως είδαμε, οι γυναίκες ηγετικές μορφές αλλά και οι γυναίκες σε βοηθητικούς ρόλους στον αγώνα είχαν άμεση προσφορά και αναδείχθηκαν με πράξεις συγκεκριμένες, περισσότερο ή λιγότερο ηρωικές. Όμως υπήρξε και η προσφορά της γυναίκας με το έμμεσο ηρωικό στοιχείο, την πίστη, την υπομονή, τη θέληση, τη στέρηση, την ανατροφή των παιδιών, της γυναίκας που ενίσχυσε το ηθικό του άνδρα, ώστε να συνεχίσει τον αγώνα και πρόσφερε τα παιδιά της για την ελευθερία της Πατρίδας.

Βιβλιογραφία

1. «Η Συμμετοχή των Γυναικών στα Κέντρα Λήψης Πολιτικών Αποφάσεων στην Ελλάδα» Αρχαιοθετήθηκε 2019-03-26 στο WaybackMachine.. Έρευνα - Μελέτη του Κ.Ε.Θ.Ι.. Σελ. 31-39. Ανακτήθηκε 2019-03-26.
2. Μιχαλοπούλου, Α. Η., Η θυσία των Σουλιωτισσών στο βράχο του Ζαλόγγου. Αθήνα 1973, έκδοση-επιμέλεια Μ. Α. Μιχαλοπούλου.
3. Πουρναρόπουλου Γ., «Η Ελληνίδα στον Αγώνα», Η Ελληνοπούλα, Β', 13 Αυγούστου 1947
4. Ηρωίδες-Εκλεκτές ιστορικές διηγήσεις. Άθήνα 1974, Εκδόσεις Αδελφότητος Θεολόγων η «Ζωή» (έκδοση τέταρτη).
5. Νικολάου-Σμοκοβίτη, Λίτσα (1987). «Η Συμβολή της Γυναίκας στην Ελληνική Επανάσταση». Παρνασσός ΚΘ´ (1): 39-51. Ανακτήθηκε στις 2019-03-26.
6. Cook, Bernard A. (2006). Women and War: A Historical Encyclopedia from Antiquity to the Present. ABC-CLIO. σελίδες 255–56. ISBN 9781851097708. [νεκρός σύνδεσμος]
7. Ροδοπούλου - Ρόζου, Σούλα (2012). Οι άσημες και οι ταπεινές του 21. Αθήνα. ISBN 978-960-289-125-4.
8. «"Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" (μέρος 2ο)». Αντέχουμε... 22 Μαρτίου 2015. Ανακτήθηκε στις 26 Μαρτίου 2019.
9. Angelomatis, Eleni (2008). « "Women in the War of Greek Independence" » (στα αγγλικά). Networks of Power in Modern Greece (London: Hurst and Company): 45-68. Ανακτήθηκε στις 2019-03-25.
10. «Η Ελληνίδα στην Τουρκοκρατία και στο «21»». Ορθόδοξη Πορεία. 25 Μαρτίου 2015. Ανακτήθηκε στις 26 Μαρτίου 2019.
11. Cook, Bernard A. (2006). Women and War: A Historical Encyclopedia from Antiquity to the Present. ABC-CLIO. σελίδες 251–52. ISBN 9781851097708. [νεκρός σύνδεσμος]

**Φίλιππος Φιλίππου,
Κάτω Λακατάμεια, Λευκωσία, Κύπρος.**

ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΓΩΝΙΣΤΡΙΑ ΤΟΥ 1821

Σύντομο βιογραφικό
Παπαθανασοπούλου Ελένη
Χολαργός, Αθήνα.

Η ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, Διπλωματούχος
Ψυχολογίας, προσφέρει Ψυχοθεραπεία και Συμβουλευτική.
Είναι απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής Ιωαννίνων και του
Βρετανικού ΟΥ (DiplomainPsychology). Έκανε μεταπτυχιακές
σπουδές (masters) στις ΗΠΑ ως υπότροφος Fulbright
(SmithCollege).

Στην Ελλάδα μετεκπαιδεύτηκε στην Ελληνική Ψυχαναλυτική
Εταιρεία. Έχει εργαστεί ως ψυχοθεραπεύτρια σε
ψυχοθεραπευτικά κέντρα (ΗΠΑ και Αθήνα). Έχει μακροχρόνια
διδασκτική εμπειρία (σε φοιτητές, και σε επαγγελματίες ψυχικής
υγείας). Συνεργάστηκε με το Υπουργείο Παιδείας σε σχολές
γονέων.

Έχουν δημοσιευτεί άρθρα της σε επιστημονικά περιοδικά στην
Ελλάδα, ενώ έχει κάνει μεταφράσεις και επιμέλεια κειμένων της
ειδικότητάς της. Είναι μέλος του Βρετανικού Συνδέσμου
Ψυχολόγων.

ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΓΩΝΙΣΤΡΙΑ ΤΟΥ 1821

Μορφές αθάνατες, οι γίγαντες που πάλεψαν τα χρόνια τα παλιά
τη λευτεριά να φέρουν, να γίνει το ποθούμενο, εκείνο
που μετά την κραυγή «εάλω η Πόλις» έμεινε να πλανιέται μυστικά στα όνειρα
των μανάδων,
κοντυλιά στα χέρια των παιδιών που σκαλίζουν την πλάκα του σχολείου,
να μάθουν για των πατέρων τους το γένος και τη δόξα την παλιά,
-από το σχολείο ή από τη μάνα τάχατες; Ποιος θα διδάξει;
κι ήρθε ύστερα η στιγμή να ξυπνήσουν από τα όνειρα, να εγερθούν,
να καμαρώσουν οι μάνες το γένος που ανθεί ξανά, φρεσκολούλουδο
Γεμάτοι τόλμη βγήκαν οι Γίγαντες να παλέψουν στα βουνά και στη θάλασσα,
άλμη και σφένδαμος,
Μάνα, στέκεις τώρα σιωπηλή ν' ακούσεις τον άνεμο
να σου μνησεί για το γιό σου που έφυγε στην κλεφτουριά,
πως είναι λέει ζωντανός
πως πολεμά και πως τον προσπερνά το βόλι του πρόωρου χαμού
Γυναίκα αγωνίστρια στου κόσμου τη στροφή,
Συ δεν μίλησες για καλοκαίρια, ούτε για άνοιξες,
αγαπητικιά του ήρωα, τον έδωσες στον αγώνα νωρίς,
με το παιδί του στα σπλάχνα σου ακόμα αγέννητο,
Συ ανάθρεψες γίγαντες μονάχα,
κι ύστερα, μάνα, στου χρόνου το γύρισμα,
συ κουβάλησες στα χέρια σου τροφή να δυναμώσεις τους ήρωες στα βουνά,
συ τους έσταξες νερό στο στόμα όταν πληγωμένοι κείτονταν στο χώμα
συ τους γιατροπόρεψες την ώρα τη δύσκολη,
συ τους έκρυψες στην καταλακτιή κάτω από το τραπέζι όπου ζύμωνες ψωμί
γυναίκα αθάνατη, συ πήρες και το όπλο κι έγινες Μαντώ
και Μπουμπουλίνα,
έδωσες στον αγώνα, τον άνδρα, τα παιδιά σου, τους αγωνιστές,
με το αίμα σου έγραψες στις ρεματιές την ιστορία του τόπου ανεξίτηλα,
αγαπημένη,
Στάθηκαν οι ώρες να μοιρολογήσουν εκείνον που έφυγε από κοντά σου,
εκείνον που το μνήμα του το έπλυνες με τα δικά σου αργοχυμένα δάκρυα
και το σκούπισες με τα λυτά μαλλιά σου,
μονοκοντυλιά ο χαμός του στην καρδιά σου που σταμάτησε μαζί με τη δική του,
πλάι στη δική του,
αγάπη αστείρευτη, ζωή της ψυχής δάκρυ χοντρό, μεστό από πόνο,
δάκρυ μάνας σπλαχνικό, μυρωμένο με της αγάπης σου το άρωμα το πανίερο,
πάμφωτο στου ήλιου την αστραποβόλα λαμπράδα
το πνεύμα σου υψώθηκε με το παιδί σου που έφυγε,
το κορμί σου ορθώθηκε,
και στάθηκες, Γίγαντας κι εσύ, αντίκρυ στη ζωή, στην πιο ανθοφορούσα Άνοιξη
της.

Ελένη Παπαθανασοπούλου

Δόξα Πατρίς

Αόρατες ψυχές στα βάθη της καρδιάς μας
χρώμα, στο βουρκωμένο δειλινό ανάσες μες το
χώμα.

Δόξα Πατρίς, δόξα Έλληνες, δόξα στο 21, με
μια σημαία την ψυχή διώξατε εισβολέα.

Στις μεταλλάξεις των καιρών μας δώσατε
φεγγάρι, φέγγει στο σκότος σαν ψυχή, σε κάθε
παλληκάρι.

Στάλαξε φως ο ουρανός ο Έλληνας πολεμάει,
για λευτεριά στον τόπο του το θάνατο αψηφάει.

Χορεύει η γη με τον νοτιά, τα μάρμαρα
ξυπνάνε,
στο πνεύμα σου Ελλάδα μου οι πέτρες μας
μιλάνε.

Φτιάχνω στεφάνια ηρωισμού, χορεύω στην
αυγή, της Ρωμιοσύνης η φυλή κέντημα είναι
στη γη.

Φορώ γαλάζιο και λευκό και θάλασσα στο
πνεύμα, ειρήνη ψάχνω στις καρδιές, τη
λευτεριά στο ρέμα.

Πατρίδα μου στα κύματα αφήνω τα όνειρα μου,
να αγγίξουν όλες τις ακτές οι αξίες της καρδιάς
μου.

Μέσα μου στάζει ένα φως γενιά Ελλάδας είμαι,
μια φυλλωσιά πατριωτισμού, ήλιος ανάσας
γίνε.

Ζωντάνεψαν οι σκέψεις μου στις γνώσεις των
παιδιών μας, με έναν ήλιο αγκαλιά φορούν
κάθε παλμό μας.

Στα θαλασσόνερα του νου ας στήσουμε
καρτέρι,
οι ρίζες δέντρα γίνανε άνθισαν μες το αγέρι.

Τους ελαιώνες του μυαλού ποτίστε με ελπίδα,
το αθάνατο το πνεύμα τους άφησε ιστορία.

Ο Σολωμός με κράτησε απ' το χέρι στον αιώνα,
μου έδειξε χρώμα της γραφής, στις λευτεριάς
το χρώμα.

Η επανάσταση βοή κύτταρο στην Ελλάδα,
στάζει βροχή το όνειρο, σκέψεις μες τη
λιακάδα.

Διακόσια χρόνια πέρασαν μα ο ιδρώτας του
δικός μας, δόξα πατρίς με ένα σταυρό στον
δρόμο το στενό μας.

Μια Μπουμπουλίνα είμαι κι εγώ με όπλο την
καρδιά μου, αγώνα δίνω λευτεριάς, ειρήνης στα
όνειρα μου.

ΕΥΘΥΜΙΑ Δόξα τιμής, δόξα πατρίς, δόξα
ελευθερίας, δόξα στη φλόγα ηρωισμού,
στα χέρια ιστορίας.

Σε προσοχή είμαι ακούγοντας τον ύμνο
ελευθερίας, στάζουν τα μάτια δάκρυα για
τη σκλαβιά της μοίρας.

Επιλογή κάθε Έλληνα το φως παντού να
φτάσει και λίγα κλώνια αγριελιάς στον
κόσμο να μοιράσει.

Ελλάδα λέω ευχαριστώ, που σ' έχω για
πατρίδα, είσαι η τόλμη μέσα μου, ανάσα
και ηλιαχτίδα.

Με το ποίημα Δόξα Πατρίς πήρα έπαινο
στον Διεθνή διαγωνισμό της Ζακυνθινής
Εστίας Πολιτισμού Αθήνας «Διονύσιος
Ρώμας» αφιερωμένο στα 200 χρόνια
από την Εθνεγερσία του 1821 και τον
εθνικό μας ποιητή Διονύσιο Σολωμό.

Με τιμή και συγκίνηση θα το απαγγείλω
και στο Λόφο του Στράνη εκεί που
έγραψε Ο Διονύσιος Σολωμός τον εθνικό
μας ύμνο, το καλοκαίρι αν οι συνθήκες
το επιτρέψουν.

Κυριακή Δράκου-Κύπρος
(**Γυμνάστρια, εμπυχωτρία, ζωγράφος,**
συγγραφέας, ποιήτρια, εκπαιδευτρια
αξιών).

ΔΟΜΝΑ ΒΙΣΒΙΖΗ : Η ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Ξημέρωσε μέρα Τρίτη και το ημερολόγιο έγραφε 21 Ιουνίου 1822. Το μπρίκι «Καλομοίρα» με 16 κανόνια , 140 ναύτες και καπετάνιο τον Αντώνη Βισβίζη ,συνέχιζε να πρωτοστατεί στην θαλάσσια πολιορκία της Εύβοιας στην περιοχή της Λιθάδας. Είχε περάσει ενάμισης χρόνος ήδη από το Φλεβάρη του 1821 , που ο καπετάν Αντώνης είχε ενώσει το πλοίο του με τον στόλο των Ψαριανών και είχε πάρει το βάπτισμα του πυρός στην Ίμβρο, ενώ είχε πάρει ήδη μέρος στις ναυμαχίες του Άθω, της Λέσβου και της Σάμου. Τώρα το καθήκον τον καλούσε στην Εύβοια, να βοηθήσει στην επιχείρηση του Δημήτριου Υψηλάντη, του Οδυσσέα Ανδρούτσου και του Νικηταρά στην Αγία Μαρίνα της Λαμίας που προσπαθούσαν να σταματήσουν την κάθοδο του Δράμαλη. Ξημέρωσε και εκείνος ακόμα εκεί στο κατάστρωμα να δίνει οδηγίες και να εμψυχώνει τους ναύτες του. Ήταν ακούραστος, πρώτος στις μάχες, σωστό αγρίμι που γαλήνευε στην αγκαλιά της γυναίκας του όταν το κορμί του τον πρόδιδε και ζητούσε απεγνωσμένα να ξαποστάσει. Η Δόμνα και τα πέντε παιδιά τους ήταν πάντα εκεί κοντά του, στο καράβι από την πρώτη στιγμή , από τότε που πήραν την απόφαση να πολεμήσουν τον τούρκικο ζυγό με ότι μέσα είχαν. «Για να κτισθεί το χρυσό παλάτι της ελευθερίας « είχαν πει και οι δυο και δεν μετάνιωσαν στιγμή για την απόφαση τους να συμβάλουν στον επαναστατικό αγώνα των Ελλήνων.

Εκείνη την ημέρα μέσα στην υγρασία και την ομίχλη του πρωινού, η Δόμνα βγήκε στο κατάστρωμα και έψαξε για τον άντρα της. Δυο μερόνυχτα είχε να κοιμηθεί και άρχισε να ανησυχεί για την υγεία του

«Τι συμβαίνει καπετάνιε; Το 'βαλες αμέ τι μουχαμέτι να μου πεθάνεις; Πήγαινε κάτω να κάνεις ένα μπάνιο και να φας κάτι. Θα κρατήσω εγώ τη θέση σου, εξάλλου και ο καπετάν Σταυρής εδώ είναι».

«Έπηξαν τα πέλαγα από κουρσάρους, μαθαίνω συνέχεια. Στα πέλαγα οι κουρσάροι και στη στεριά οι Τούρκοι, που πηλαλάνε σαν σφαγμένα τραγιά» είπε χτύπησε το χέρι στην κουπαστή άφησε απρόθυμα τη θέση του και με πόδια που έσερνε κατευθύνθηκε προς τα μέσα.

«Να ξυπνήσεις τα παιδιά, να σε δούνε μια στάλα και μην νοιάζεσαι, εγώ είμαι εδώ. Κανείς τούρκος δεν πρόκειται να με κάνει ζάφτι»

« Το ξέρω καρδιά μου, ότι έχεις τη φλόγα μέσα σου» της φώναξε καθώς χανόταν μέσα στη σάλα.

Ο καπετάν Σταυρής, μόλις την είδε την πλησίασε και έστριψε ένα τσιγάρο με λίγο καπνό , ίσα ίσα να νιώσει την αίσθηση ότι μπορούσε ακόμα να καπνίζει, χωρίς να πει κουβέντα.

«Τι έγινε ρε Σταυρή, πολύ ησυχία έχει τούτο το ξημέρωμα. Λες να κάνουν καμιά αποκοτιά τα θρασίμια;»

«Μας παίζουν σαν την γάτα με το ποντίκι, έτσι μου 'ρχεται να σαλτάρω, να τους εβουτήξω και να τους τσακίσω έναν έναν».

«Άσε τις παλικαριές καπετάνιε για τα ασκέρια του Ανδρούτσου και του Νικηταρά. Εμείς είμαστε εδώ για άλλο λόγο και το ξέρεις. Τι θα απογίνουν αν αποθάνουμε εμείς ωρέ; Μήτε κανόνια, μήτε μπαρούτι, μήτε ελπίδα θα χουν και το ξέρεις».

«Το ξέρω κυρά, αλλά ώρες ώρες θέλω να βρεθώ εκεί και να τους χαλάσω ούλους».

«Κράτα τις δυνάμεις σου καπετάνιο, περίεργη σιωπή έχει τούτη την ώρα που μιλάμε και ανατριχιάζω συθέμελα. Ακόμα και η θάλασσα θαρρείς κοιμάται, ούτε τα θαλασσοπούλια έχουν όρεξη σήμερα».

«Μην βάζεις διάφορα με το νου σου κυρά, η πρωινή θαλάσσια αύρα είναι που σε ανατριχιάζει και τίποτα άλλο. Και άμα θες εγώ είμαι εδώ, πήγαινε να δεις μια στάλα τον άντρα σου, δώστου να φάει, να πιεί κάτι, γιατί τα δύσκολα έρχονται συνήθως το βράδυ. Άιντε ντε, εγώ είμαι εδώ σου λέω» της είπε με φωνή που δεν δεχόταν αντίρρηση.

Η Δόμνα έφυγε για να βρει, τον άντρα της, να ξεκλέψει μαζί του μια ώρα συντροφιάς και ανεμελιάς, να χαρούν τα παιδιά τους που από μωρά σχεδόν μύρισαν την μυρωδιά του μπαρουτιού και νανουρίστηκαν με κανονιές, ειδικά τα πιο μικρά. Οι ώρες περνούσαν, ο ήλιος ανέβηκε ψηλά και ζέστανε το πλήρωμα και τις καρδιές τους. Οι ναύτες, καθισμένοι σε πηγαδάκια αναπολούσαν το σπίτι τους, τα κορίτσια τους που είχαν καιρό να τα δούνε, τις μάνες τους που πεθάνανε και δεν ήταν εκεί να τις κλείσουνε τα μάτια, αλλά ο σκοπός τους και η παρουσία τους στα στενά ήταν ιερός. Καμιά οικογένεια δεν ήταν πάνω από την πατρίδα και το χρέος καρδιάς που εκπλήρωναν όλοι. Ο καπετάν Αντώνης είχε επιτέλους ανακτήσει δυνάμεις αλλά τα τσαχπίνικα μάτια και οι αγκαλιές της Μαριορίτσας της κόρης του δεν τον άφηναν να σηκωθεί από το κρεβάτι του. Οικογενειακές στιγμές που ήθελε να αποτυπώσει στο μυαλό του, σαν να ήτανε οι τελευταίες.

Η ώρα πήγε εφτά και την ηρεμία τους την διέκοψε μια κανονιά στην αρχή, και άλλη μετά από λίγο και έπειτα τρεχαλητό και φωνές στο κατάστρωμα. «Θα κάτσεις εδώ με τα παιδιά και δεν θα κουνηθείς τα κούς; Βήμα έξω από εδώ. Τα παιδιά και τα μάτια σου. Έχουν όρεξη οι Τουρκαλάδες σήμερα. Σας αγαπώ» είπε και έκλεισε ερμητικά την πόρτα πίσω του. Η Δόμνα έμεινε να κοιτάει την κλειστή πόρτα και άνοιξε την αγκαλιά της και για τα πέντε. Το μπρίκι άρχισε να σείεται και τα πράγματα μέσα στο δωμάτιο της οικογένειας να πέφτουνε, σαν να γινότανε σεισμός. «Σκύλας γεννήματα είστε ούλοι μωρέ, θα έρθει η ώρα σας» φώναξε η καπετάνισσα μέσα στο χαλασμό, λές και ήθελε να την ακούσουν οι Τούρκοι απέναντι. Μία ώρα κρατούσε σφιχτά τα παιδιά της, μέχρι που στις οχτώ άνοιξε η πόρτα και εμφανίστηκε ο Σταυρής, μπαρουτοκαπνισμένος και με μάτια θολά και δακρυσμένα. «Καπετάνισσα, ήρθε η ώρα, σήκω» «Τι νόημα κρύβει η κουβέντα σου ωρέ Σταυρή, μίλα ξεκάθαρα και μη με πιλατεύεις». Ο Σταυρής έσκυψε το κεφάλι και σιγοψιθύρισε «.....ο καπετάνιος κυρά Δόμνα, λαβώθηκε και.....». Η Δόμνα σηκώθηκε, είχε καταλάβει ότι ο αγώνας για την ανεξαρτησία της είχε στερήσει τον άντρα της και έπρεπε να αναλάβει δράση. Έσιαξε το φόρεμα της, σκούπισε με την παλάμη τα δάκρυα της που άρχισαν να τρέχουν χωρίς να το θέλει και διέταξε να φέρουν τον Αντώνη στα παιδιά να τον κλάψουν και να φωνάξουν τον παπά να τον ετοιμάσει. Εκείνη δεν είχε καιρό για δάκρυα, η καρδιά της σκλήρυνε σε μια στιγμή. Από εκείνη τη στιγμή με τη βοήθεια του καπετάν Σταυρή έγινε η κυρά των θαλασσών, η Μπουμπουλίνα της Θράκης και αφού έθαψε τον άντρα της στη Λιθάδα της Εύβοιας συνέχισε την πολιορκία του Ευρίπου και τον αγώνα για την ανεξαρτησία της Ελλάδας.

ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΚΑΤΙΡΤΖΟΓΛΟΥ

Ο ΚΑΡΙΟΦΙΛΗΣ

Παρότι βρισκόταν στο βαθύ ύπνο του, ένωσε την αύρα της. Με πολύ προσπάθεια κατάφερε να ανοίξει τα μάτια του, αλλά το σκοτάδι που επικρατούσε στο μικρό, ανήλιαγο, σκοτεινό, υπόγειο μπουντρούμι του, δεν του επέτρεψε να δει τίποτα. Για άλλη μια φορά απογοητεύτηκε οικτρά και μάλωσε από μέσα του τον εαυτό του:

«Άντε, κατακαημένη Καριοφίλη, δεν εννοείς να το πάρεις απόφαση ότι δεν έχεις καμιά ελπίδα μαζί της. Ούτε ο πρώτος ούτε ο τελευταίος φυλακισμένος είσαι, που ερωτεύτηκε χωρίς ανταπόκριση! Και μήπως την έχεις δει και ποτέ σου φουκαρά μου; Μήπως ξέρεις να την περιγράψεις; Όχι! Μόνο τη φωνή της έχεις ακούσει, που μιλάτε μαζί ώρες ατέλειωτες. Και που πια, δεν είσαι σίγουρος, αν αυτό γίνεται στον ύπνο σου ή στο ξύπνιο σου! Ας είναι. Άντε να δούμε τώρα πώς θα σου ξανακολλήσει ο ύπνος!» Προσπάθησε να αλλάξει θέση για να βολευτεί καλύτερα, αλλά το κορμί του, πού να υπακούσει, έτσι βαρύ σα μολύβι που ήταν! Για άλλη μια φορά έκανε ανασκόπηση της πολυτάραχης ζωής του, και μάλιστα σε πολύ αργή κίνηση, έτσι, μπας και ο χρόνος συγκινηθεί λιγάκι και του κάνει τη χάρη να ξεκολλήσει από τη στασιμότητα, που κατά τον Καριοφίλη, είχε περιέλθει.

Η μνήμη του ανάτρεξε πολύ πίσω, τότε που ένας σπουδαίος αυτοκράτορας τον αγόρασε σε σκλαβοπάζαρο από ένα φημισμένο έμπορο της Ανατολής. Όταν λίγα χρόνια αργότερα ο αυτοκράτορας έπεσε και μαρμάρωσε ηρωικά μαχόμενος εναντίον του πολιορκητή-πορθητή, ο Καριοφίλης βρέθηκε στα χέρια άλλου αφέντη, που τον πήρε μαζί του, μακριά, σε άλλο τόπο. Ωσπου μια μέρα, στην προσπάθειά του να υπερασπιστεί την κόρη του αφέντη του, αναγκάστηκε να αφαιρέσει τη ζωή του παρ' ολίγο βιαστή της. Έλα όμως που αυτός ο παρ' ολίγο βιαστής ήταν το δεξί χέρι του αγά, ο οποίος αγάς έβαλε λυτούς δεμένους να βρει το φονιά. Ο αφέντης του Καριοφίλη, πήρε τότε την απόφαση να τον κρύψει, να μην πω να τον εξαφανίσει από προσώπου γης. Γιατί αν τον έβρισκαν οι άνθρωποι του αγά, έτσι μπαρουτοκαπνισμένος όπως ήταν, θα καταλάβαιναν ότι αυτός ήταν ο ένοχος και τότε η τιμωρία θα έπεφτε βαριά, όχι μόνο πάνω στον Καριοφίλη αλλά και στον αφέντη του και σε όλη την οικογένεια του αφέντη του. Έτσι βρέθηκε κρυμμένος-φυλακισμένος στο θεοσκότεινο μπουντρούμι, όπου σιγά σιγά ξεχάστηκε από Θεό και ανθρώπους.

Το μόνο πρόσωπο που δεν τον ξέχασε ποτέ ήταν η κοπέλα που τον επισκεπτόταν συχνά πυκνά, μέχρι έξω από την πόρτα της φυλακής του, για να του προσφέρει τα αναγκαία, που τον συντηρούσαν στη ζωή. Τις πρώτες μέρες δεν είχε ακούσει ούτε καν τη φωνή της. Ένωθε την παρουσία και την αύρα της καθώς έφτανε απέξω από την αμπαρωμένη πόρτα του, και έσπρωχνε κάτω από τη χαραμάδα ό,τι του είχε φέρει.
-Εμένα με λένε Καριοφίλη, εσένα; τόλμησε να την ρωτήσει μια μέρα.
-Εμένα με λένε Ελευθερία, και είμαι δασκάλα. Μαθαίνω στους φυλακισμένους σαν και εσένα, ιστορία. Η ιστορία είναι που θα σου κρατά ζωντανό το ενδιαφέρον σου για τη ζωή.

Ο Καριοφίλης ρουφούσε σα σφουγγάρι ό,τι του εξιστορούσε η Ελευθερία. Για την Αρχαία Ελλάδα, για το αρχαίο πνεύμα αθάνατο, για το μεγαλείο των Ελλήνων, για τη σοφία τους, για την κλίση τους στις επιστήμες και τα μαθηματικά. Του μίλησε για το πώς κατάφερναν στο διάβα της ιστορίας και γίνονταν μια γροθιά όταν έπρεπε να αντιμετωπίσουν έναν βάρβαρο εχθρό. Εξήρε τη γενναιότητά τους και την στρατηγική τους στις μάχες. Τέλος του τόνιζε ότι «ο ελληνικός ο τράχηλος ζυγό δεν υπομένει».

- Και τώρα που μιλάμε Καριοφίλη, το ξέρεις ότι οι Έλληνες ζουν σκλαβωμένοι; Να δεις όμως, που μια αφορμή περιμένουν για να αποτινάξουν το ζυγό.
- Πώς τους καταλαβαίνω, να' ξερες! Έτσι σαν και αυτούς περιμένω και γω τη μέρα που θα αποφυλακιστώ. Αλήθεια μήπως ξέρεις να μου πεις πόσο καιρό είμαι εδώ μέσα; Έχω χάσει την αίσθηση του χρόνου. Φταίει το σκοτάδι που δεν με αφήνει να δω τις μέρες και να τις μετρήσω.
- Μη σκέφτεσαι το χρόνο Καριοφίλη. Θέλεις δε θέλεις, περνάει. Και η ώρα της λευτεριάς σου θα ζυγώσει. Καλύτερα, κάνε σχέδια για την μετά φυλακή ζωή σου.
- Μου επιτρέπεις μέσα στα σχέδιά μου να συμπεριλάβω και σένα;
- Χα... αν αυτό σε ευχαριστεί, σου επιτρέπω!

Ο Καριοφίλης ήθελε να της πει, να της φωνάξει, ότι την έχει ερωτευτεί με όλη τη δύναμη της ψυχής του, και ότι δεν μπορεί να φανταστεί τη ζωή του χωρίς εκείνη. Δεν ήξερε όμως πώς θα το πάρει. Και αν τρόμαζε και δεν ξαναρχόταν να τον επισκεφτεί; Όχι, όχι, αυτό δεν θα μπορούσε να το αντέξει. Θα της εξέφραζε λοιπόν τον έρωτά του, όταν θα έβγαινε από τη φυλακή! Τότε, που θα μπορούσε να τη δει κιόλας. Γιατί εδώ που τα λέμε, μια φωνή μόνο είχε ερωτευτεί! Μια φωνή που όμοιά της δεν είχε ξανακούσει: Ήρεμη μα συνάμα και βαθιά. Χαμηλόφωνη μα όταν χρειαζόταν και βροντερή. Με σεβασμό στο συνομιλήτή της αλλά ανάλογα με την κρίση της και επιτακτική.

- Θέλω τόσο πολύ να σε γνωρίσω και στην όψη σου, τόλμησε άλλη μια φορά να της πει.
- Δε γίνεται, μας χωρίζει τοίχος. Πες μου όμως, πώς με φαντάζεσαι εσύ;
- Σαν άγγελο με φτερά. Και όταν σε ακούω να μιλάς για το δίκιο των ανθρώπων, φαντάζομαι ότι κρατάς στο χέρι σου μια ρομφαία με λαμπερή κόψη, για να αποθαρρύνεις τους άδικους!, παραπήρε θάρρος ο Καριοφίλης.
- Χα, ... έχεις αλήθεια μεγάλη φαντασία!

Και ο καιρός περνούσε αργά και βασανιστικά. Ο Καριοφίλης δεν ήξερε πόσα χρόνια πέρασαν. Αυτουνού πάντως του φαινόταν αιώνες! Αλλά πάλι η αγαπημένη φωνή, που δεν έλεγε να γεράσει, μαρτυρούσε πως αυτό ήταν μάλλον αδύνατο! Και κάποια ημέρα, ενώ το είχε πάρει απόφαση για τα καλά, ότι θα σάπιζε και θα άφηνε τα κόκκαλά του στο μπουντρούμι, ήρθε ένας άνθρωπος και άνοιξε την αμπαρωμένη πόρτα.

- Έλα, ήρθε η ώρα σου και σένα, του είπε και αφού τον τύλιξε με ένα χράμι, τον οδήγησε έξω στο φως του ήλιου.
- Τι; που θα με πας; Και τι εννοείς όταν λες: «ήρθε η ώρα μου»; ρώτησε κατατρομαγμένος ο Καριοφίλης που το μυαλό του πήγε στην καταστροφή. Σου λέει: «Ήρθε η ώρα μου, πάει να πει ότι τελειώνει η ζωή μου. Και πού είναι και αυτή η Ελευθερία, μπας και πει καμιά καλή κουβέντα και τη σκαπουλάρω! Όχι για άλλο λόγο δηλαδή, αλλά που δεν αντέχω να τη χάσω!»
- Θα σε πάω στον παπά να σε διαβάσει. Και μετά θα ριχτείς στη φωτιά!
- Παναγία μου Παρθένα, γλύτωσέ με! Πού είσαι Ελευθερία μου και σύ να με στηρίξεις απέναντι στο άδικο που με βρήκε;

Ο άνθρωπος ούτε που έδωσε σημασία στις εκκλήσεις και τις προσευχές του. Περπάτησε, περπάτησε και έφτασε στο ύψωμα, σε μια εκκλησιά.
«Ω Θεέ μου, πολλοί είναι μαζεμένοι. Και κοίτα, φορούν τις καλές τους φορεσιές! Κατάλευκες σαν το χιόνι οι φουστανέλες τους. Θα ήρθαν φαίνεται να παρακολουθήσουν την εκτέλεσή μου στη φωτιά!» σκέφτηκε, ενώ του κόπηκε η μιλιά από το φόβο του. Εκεί στην πόρτα της εκκλησιάς περίμενε ο παπάς. Ο άνθρωπος απίθωσε τον Καριοφίλη στα απλωμένα χέρια του παπά, και εκείνος έκανε μεταβολή και μπήκε μέσα στην εκκλησία, ενώ πίσω του ακολούθησαν όλοι οι παριστάμενοι.

Ο παπάς πέρασε την ωραία πύλη και ακούμπησε με ευλάβεια τον Καριοφίλη πάνω στην αγία τράπεζα, σταυρωτά με τον Ντουφέκα, και άρχισε να ψέλνει με τρεμάμενη φωνή... Κάποια στιγμή πήρε στα χέρια του το άσπρο λάβαρο με το μαύρο σταυρό, που ήταν στηριγμένο στον τοίχο του ιερού, βγήκε στην ωραία πύλη, σήκωσε το λάβαρο ψηλά και βροντοφώναξε:

-Μετά από τετρακόσια χρόνια σκλαβιάς ήρθε η ώρα αδέρφια μου! Ελευθερία ή θάνατος!
-Ελευθερία ή θάνατος, βροντοφώναξαν και όλοι οι φουστανελάδες, σηκώνοντας ψηλά τα ντουφέκια τους.

Η καρδιά του Καριοφίλη βρόντηξε στο στήθος του. Τι ήταν τούτο που άκουγαν τα αυτιά του! Σαν να ξεθάρρεψε λιγάκι, άνοιξε τα μάτια του και κοίταξε γύρω του. Και τότε, ένιωσε την αύρα της. Σίγουρα κάπου εδώ είναι και εκείνη! Σήκωσε τα μάτια ψηλά και την είδε. Όπως ακριβώς την είχε οραματιστεί. Σαν άγγελος ήταν με φτερά και στο ένα χέρι της κρατούσε τη ρομφαία. Η πλάτη της έκρυβε όλο τον τρούλο και τα φτερά της ανοιχτά, λες και ήθελε να χωρέσει στη σκέπη της όλα τα παλικάρια, που για χάρη της από σήμερα θα ρίχνονταν στη φωτιά της μάχης για να αποτινάξουν το ζυγό και να τη καθίσουν στο θρόνο που της αξίζει.

-Ελευθερία, εδώ, εγώ είμαι! Στην αγία τράπεζα επάνω! Εδώ, εδώ, είμαι εγώ, ο Καριοφίλης. Ρίξε μου μια ματιά μονάχα! Σε παρακαλώ!
Και ώ του θαύματος! Εκείνη πέταξε πάνω από το τέμπλο, στάθηκε πάνω από τον Καριοφίλη, τον σήκωσε απαλά με το ελεύθερο χέρι της, έκανε μεταβολή, πλησίασε τον αρχιστράτηγο και του παρέδωσε τον Καριοφίλη.
-Φωτιά και τσεκούρι στον εχθρό, Καριοφίλη, μαζί θα πολεμήσουμε, τον καλοδέχτηκε εκείνος και τον έκλεισε στην αγκαλιά του.
Η Ελευθερία του έκλεισε το μάτι και του ψιθύρισε:
-Θα ανταμωθούμε ξανά Καριοφίλη! Άλλωστε εσύ, είσαι μαθημένος να περιμένεις! Καλό βόλι!

.....
Πέρασαν χρόνια πολλά από τότε! Διακόσια τα υπολογίζει ο Καριοφίλης. Όταν αποσύρθηκε από το μάταιο τούτο κόσμο, κουρασμένος, ταλαιπωρημένος και μπαρουτοκαπνισμένος, οι άνθρωποι, τιμής ένεκεν για τους αγώνες που έδωσε για χάρη της αγαπημένης του, δεν τον έθαψαν ούτε τον αποτέφρωσαν. Τον τοποθέτησαν σε περίοπτη θέση, μέσα σε μια διάφανη γυάλα ώστε να μη ξαναζήσει στο σκοτάδι έως την βαθιά του αιωνιότητα. Δίπλα του, τοποθετημένη σε ειδική κορνίζα ήταν γραμμένη η ιστορία του. Κατά καιρούς περνούσαν διάφορα γκρουπ, είτε με μαθητές, είτε με τουρίστες είτε με πιστούς που έρχονταν να προσκυνήσουν την Αγία Λαύρα, και τον περιεργάζονταν. Οι περισσότεροι από αυτούς δεν ξεχνούσαν να αναφερθούν και στην Ελευθερία με τα πιο υπέροχα και ίσως πομπώδη λόγια. Παρόλο που δεν την έβλεπαν, δεν την άκουγαν και δεν ένιωθαν την αύρα της, εν τούτοις τη θεωρούσαν δεδομένη. Ήταν;

Ο Καριοφίλης ξέρει καλύτερα από τον καθένα πως όχι. Τολμά να πει πως, αιώνες τώρα στη σκιά της, γνωρίζει καλύτερα από τον καθένα την αξία της. Έχει αγωνιστεί, έχει πέσει στη φωτιά της μάχης, έχει θυσιάσει τη ζωή του για εκείνη. Η Ελευθερία είναι και θα είναι ο μεγάλος και παντοτινός του έρωτας. Και ας μην την έχει αποκλειστικά δική του. Ας τη μοιράζεται με όλους αυτούς, που ζουν στη σκέπη της. Του φτάνει που είναι ο μόνος που έχει το προνόμιο να τη βλέπει, να την ακούει, να νιώθει την αύρα της, όταν όλοι οι άλλοι μόνο να μιλούν μπορούν για αυτήν. Σήμερα λοιπόν η Ελευθερία έχει γιορτή μεγάλη. Σήμερα, είκοσι πέντε του Μάρτη 2021, γιορτάζει την επανάσταση. Νάτη, εκεί στο βάθος, αέρινη, άυλη, μια ιδέα, ντυμένη με λευκή στολή αγγέλου, του κλείνει το μάτι, του χαμογελά, κατευθύνεται στο μανουάλι και με τη μοσχοβολημένη πνοή της φυσά και σβήνει τα διακόσια πολύχρωμα κεράκια της. Και αυτός, είναι ο μόνος που τη βλέπει. Σήμερα, με τα διακόσια κεράκια της! Ο μόνος! Ο Καριοφίλης ο τυχερός!

Κατερίνα Δρούλια-Κουτσουμπού, Αρχαία Τίρυνθα (Δήμος Ναυπλίου)

1821

Αυτόν τον λόγο θα σας πω,
δεν έχω άλλον κανένα.
Μεθύστε με το αθάνατο κρασί του Εικοσιένα.

Με μια καρδιά,
με μια πνοή ζωστείτε την τιμή.
Τους εχθρούς να διώξουμε με τολμηρή ψυχή.

Ο χορός του Ζαλόγγου στην κορυφή,
θα δείχνει πάντα την ελεύθερη ζωή.
Ο Μπότσαρης με το σπαθί,
ο Κανάρης με το δαυλί
χαρίζουν ένδοξη τιμή.

Ο γέρος του Μοριά με σωστή στρατηγική
θα μας διδάσκει πάντα ομόνοια και αρετή.
Στα λημέρια των ηρώων μας
στη Φωκίδα την ψυχρή
θα απωθήσουμε τους Τούρκους με όλη μας την
ψυχή!

Τσιλιμπάρης Δημήτριος
13 ετών (Β Γυμνασίου), Κερατσίνι,
Εκπαιδευτήρια Αυγουλέα Λιναρδάτου

Ελευθερία ή θάνατος

Ο αντίπαλος αγέρωχος.
Πλησιάζει ατρόμητο στέλεχος.
Για να κηρύξει την εξόντωση,
του κόσμου την εξολόθρευση.

Κράτος γενναίο, δυνατό, ενωμένο.
Πάντα μπροστά στους εχθρούς δοξασμένο.
Με τις καρδιές τους πλατιά ανοιγμένες,
και τις φωνές τους ψηλά ανεβασμένες.

Γυναίκες, παιδιά, του λαού τα δαιμόνια.
Συμβάλλουν στη μάχη που μοιάζει ισόβια.
Ταλαιπωρία, μιζέρια, μα ποτέ διχόνοια.
Με αγάπη και σθένος, πάντοτε συμπόνια.
Ολημερίς και ολονυχτίς ξαγρυπνούν
μία άσπρη μέρα στην πατρίδα τους να δουν.

Παρέα με τον θάνατο παλεύουν οι ήρωες.
Με όπλα και σώμα ατσάλινο οι απομείναντες.
Ένας προς έναν.
Πρόσωπο με πρόσωπο.
Κανείς για κανέναν
δεν δέχεται όλεθρο.

Κι εκεί τραβά το μαχαίρι.
Λαβώνει με χέρι.
Ή πυροβολά
τον άντρα που δρα.

Μα ο χαμός δεν αποδυναμώνει.
Μονάχα αναζωπυρώνει.
Τους Έλληνες στρατιώτες
που βγαίνουν πια λυτρωτές.

Με δάκρυα στα μάτια.
Χαμόγελα στα χείλη.
Βγαίνει στους δρόμους κόσμος,
φωνάζει τιμημένος:
Ελευθερία...

Χάγερ Ευθυμία,
12 ετών (Α Γυμνασίου), Χαϊδάρι,
Εκπαιδευτήρια Αυγουλέα Λιναρδάτου

Ελεύθερος βίος

1821 μαύρη χρονιά.
Εκείνον τον καιρό βιώναμε τη σκλαβιά.

Παιδιά πεινασμένα, κορμιά νεκρά.
Οι ελπίδες λιγοστεύουν, θα ζήσουμε τελικά;

1821 αγώνας για τη λευτεριά.
Οι Έλληνες θα πολεμήσουν για την πατρίδα.

Μανάδες χωρίς σιγουριά,
αναρωτιούνταν αν θα δουν τα παιδιά.

Οι ιεροί Έλληνες τα κατάφεραν
και όλα γαλήνια τα 'φεραν.

Χάρη στους ήρωες τους καλούς,
που διώξανε όλους τους κακούς.

Χάρη σ' αυτούς ζούμε ειρηνικά,
χωρίς σκοτούρες και νεκρά κορμιά.

Χιλιάδες νεκρά κορμιά,
ώστε να ζουν ασφαλή τα παιδιά.

Πρέπει να τους τιμάμε καθημερινά
και να τους βαστάμε στη μνήμη μας γερά.

Γιατί αυτοί ήταν εκείνοι που κουράστηκαν αληθινά,
για να είμαστε εμείς τώρα καλά.

Πατάμε σήμερα το χώμα της πατρίδας γερά
με το βλέμμα μονάχα ψηλά.

Να καμαρώνουμε τα παλικάρια αυτά,
που χάσανε ζωές με λεβεντιά.

Μανάδες χήρες, παιδιά ορφανά
αυτό επέφερε δάκρυα γοερά.

Κρυφά-κρυφά, δειλά-δειλά
περπάταγαν το βράδυ τα παιδιά.

Η επανάσταση του 1821, στοιχείο ελληνικής ιστορίας
αλλά και ψηφίδα παγκόσμιας ιστορίας.

Το πολεμιστήριο σάλπισμα του Κοραή,
είναι μια τέλεια απεικόνιση για τη ζωή.
Σήμερα βρισκόμαστε στον γονιόν μας τη θαλπωρή,
αλλά και οι άλλοι θα εύχονταν να είχαν την τύχη αυτή.

Καμπόλη Αθηνά,
12 ετών (Α Γυμνασίου), Ασπρόπυργος,
Εκπαιδευτήρια Αυγουλέα Λιναρδάτου

Μια μοναδική κληρονομιά

Και ήρθε η μέρα που περίμενε ο κύριος Διονύσης. Η μέρα που ο μικρός του εγγονός του ζήτησε να του εξιστορήσει μία περιπέτεια από τον πόλεμο. Είχε προετοιμαστεί για αυτήν τη στιγμή. Είχε σκεφτεί πώς θα ανέφερε τα γεγονότα στον μικρό ώστε να μην τον τρομοκρατήσει, αλλά και πώς θα έπρεπε να δομήσει τον λόγο του για να είναι τα λόγια του κατανοητά. Πίστευε ότι ένα παιδί θα πρέπει να γνωρίζει την αλήθεια για τις κακουχίες που αναγκάστηκε να υποστεί η Ελλάδα και επομένως και κάθε πολίτης της, ώστε να του δημιουργήσει μια σαφή εικόνα και να αντιληφθεί πλήρως τι συνέβαινε εκείνη την εποχή.

Παρά την πολύωρη προετοιμασία, ο κύριος Διονύσης σάστισε. Θεωρούσε πως δε θα ήταν τόσο δύσκολο να μιλήσει στον μικρό Γιωργάκη για την ελληνική επανάσταση, αφού υπήρξε παρατηρητής αμέτρητων μαχών, όμως τελικά έκανε λάθος. Πώς θα μπορούσε ποτέ να είναι εύκολο να συζητήσει κανείς με ένα δεκάχρονο αγοράκι τα βάσανα και τις δύσκολες καταστάσεις ενός μακροχρόνιου πολέμου, όπως η ελληνική επανάσταση; Ο Γιωργάκης, όμως, ήταν αποφασισμένος να αποσπάσει όσες περισσότερες πληροφορίες μπορούσε από τον παππού του. Ένωθε μέσα του την ακατανίκητη ανάγκη να μάθει όλα όσα συνέβησαν στη νεαρή ηλικία του, αφού από τα λίγα που είχε ακούσει ένιωθε ευγνώμων που είχε αποκτήσει μια ειρηνική και γαλήνια ζωή. Και έτσι ο κύριος Διονύσης άρχισε να του εξιστορεί...

- Όλοι κινούνταν με μυστικότητα. Σαν μικρό παιδί ήθελα να ξεχυθώ στις πλατείες και στους δρόμους, όπως είχα συνηθίσει τα πρώτα χρόνια της ζωής μου. Οι γονείς μου έβρισκαν συνεχώς δικαιολογίες για να μη μου επιτρέψουν να συναντήσω άλλα παιδιά, μα και γενικότερα για να μην κυκλοφορώ συχνά στην πόλη. Προσπαθούσα να αποκρυπτογραφήσω τα λόγια των γονιών μου, όμως δεν τα κατάφερα. Δεν μπορούσα να σκεφτώ έστω και έναν λόγο που σταμάτησα το σχολείο, που δεν έβλεπα τους φίλους μου, που η πόλη ήταν έρημη. Οι γονείς φοβούνταν να μου αποκαλύψουν την αλήθεια, αφού δεν μπορούσαν να βρουν ποιες ήταν οι κατάλληλες λέξεις για να αποκαλύψουν σε ένα μικρό παιδί ότι επέρχεται πόλεμος. Μόνο ένα άτομο της οικογένειάς μου είχε την τόλμη να μου πει όλη την αλήθεια και αυτός ήταν ο παππούς μου. Έτσι μια μέρα, καθισμένοι και οι δύο στο σαλόνι του σπιτιού, αρχίσαμε να συνομιλούμε με κύριο θέμα τον λόγο για τον οποίο ήταν απαγορευμένο να απομακρυνόμαστε από την κατοικία μας, τον λόγο για τον οποίο ήμασταν αποκλεισμένοι από τις παλιές μας δραστηριότητες, ο οποίος δεν ήταν άλλος από τον πόλεμο.

Ήταν Φεβρουάριος του 1821, όταν όλοι οι Έλληνες ενημερωθήκαμε για την ύπαρξη μιας μυστικής οργάνωσης, με το όνομα Φιλική Εταιρεία, η οποία έκανε την πρώτη της επίθεση. Ο αρχηγός της Εταιρείας Αλέξανδρος Υψηλάντης εισέβαλε στη Μολδοβλαχία ανακοινώνοντας την έναρξη της ελληνικής επανάστασης. Τον επόμενο μήνα δε δίστασαν να δημιουργήσουν επαναστατικές εστίες σε ολόκληρη την Ελλάδα, από τη Μακεδονία έως και την Κρήτη. Τώρα πια γνώριζα τα πάντα, μπορούσα πλέον να καταλάβω τι συζητούσαν οι γονείς μου, ήμουν ικανός να κατανοήσω από την έκφραση και από την αντίδραση των ενηλίκων πότε η κατάσταση χειροτέρευε. Η ένταση και η αγωνία στην ατμόσφαιρα του σπιτιού επηρέαζαν τον ψυχολογικό κόσμο μου με αποτέλεσμα να περνώ ώρες ατελείωτες κλεισμένος μόνος στο δωμάτιό μου σκεπτόμενος πώς θα μπορούσαμε εγώ και η οικογένειά μου να σωθούμε σε περίπτωση που τα πράγματα χειροτέρευαν ανεξέλεγκτα.

- Δηλαδή, παππού, ήσουν ολόκληρη τη μέρα μόνος στο δωμάτιό σου προσπαθώντας να βρεις λύσεις στα προβλήματα της οικογένειάς σου; Αυτό δεν είναι αρμοδιότητα των ενηλίκων; »

- Πράγματι, αγόρι μου, είναι αλλά όχι στην περίοδο του πολέμου. Σε μια τέτοια πρωτόγνωρη κατάσταση όλοι ωριμάζουμε και γινόμαστε μεγάλοι. Έτσι και εγώ, όλη τη μέρα ήμουν βυθισμένος στις σκέψεις μου. Τι άλλο θα μπορούσα έτσι κι αλλιώς να κάνω; Βλέπεις, Γιωργάκη μου, στη δική μου παιδική ηλικία κανένα παιδί δεν είχε τόσα παιχνίδια για να ασχολείται όπως έχεις εσύ τώρα. Ενδεχομένως, οι γονείς μας να μας έκαναν ένα δώρο μία φορά τον χρόνο στα γενέθλιά μας, αλλά όχι κάτι το ιδιαίτερο. Ακόμα και αν μια μέρα είχαμε τη δυνατότητα να έχουμε στο τραπέζι κάτι παραπάνω από ξερό ψωμί και λάδι, ευγνωμονούσαμε τον Θεό που θα δειπνούσαμε βασιλικά με βάση τα δεδομένα της εποχής.

Και τότε ο κύριος Διονύσης αναστέναξε, γεγονός που αντιπροσώπευε όλα τα συναισθήματα που ένιωθε εκείνη τη στιγμή. Επιτέλους, είχε την ευκαιρία να μοιραστεί τις σκέψεις του με ένα άλλο άτομο εκτός από τον ίδιο του τον εαυτό με αποτέλεσμα να αισθάνεται ένα ίχνος ανακούφισης. Ένωσε πως ένα μέρος της οργής που είχε καταλάβει ένα κομμάτι της ψυχής του, απέναντι στους ανθρώπους αυτούς που κατέστρεψαν τα παιδικά του χρόνια, εξαλείφθηκε.

- Μια μέρα όμως αποφάσισα να σταματήσω να κλείνομαι συνέχεια στον εαυτό μου. Έπρεπε να βοηθήσω την οικογένειά μου, με το ελάχιστο κουράγιο που μου είχε απομείνει, να αντιμετωπίσει αυτή τη βάνουση για όλους μας κατάσταση. Έπρεπε σαν μικρό παιδί να μεταλαμπαδεύσω στους γονείς μου όλη την αισιοδοξία που πηγάζει από την αγνή ψυχή μου. Ωστόσο, δεν μπορούσα. Ήταν πέρα από τις δυνάμεις μου να φορέσω το προσωπίο του χαρούμενου παιδιού που ζει στην άγνοια και την πλάνη και δεν κατανοεί τι συμβαίνει στο περιβάλλον του. Είχα ωριμάσει, ήξερα ότι έπρεπε να φερθώ σαν ενήλικας. Όσο και αν προσπαθούσα να διατηρήσω την ψυχραιμία μου, τόσο κάθε φορά ο φόβος για το άγνωστο με κυριεύε. Και τότε ενημερωθήκαμε για την εξέλιξη των γεγονότων της επανάστασης. Τα νέα δεν ήταν χαρμόσινα. Τα στρατεύματα του Αλεξάνδρου Υψηλάντη ηττήθηκαν από τους εχθρούς. Οι Οθωμανοί κατάφεραν να καταπνίξουν τις περισσότερες εστίες στην ηπειρωτική Ελλάδα. Μπορεί να χάθηκαν μερικές μάχες, όμως ο πόλεμος και η δίψα για επανάσταση δε θα χανόταν ποτέ. Τότε ακολούθησε και δεύτερη ενημέρωση. Οι επαναστάτες είχαν κατορθώσει να υπερισχύσουν στην Πελοπόννησο, τη Στερεά Ελλάδα και σε αρκετά νησιά του Αιγαίου. Χαμόγελα άρχισαν να ζωγραφίζονται στα πρόσωπά μας. Αποκτήσαμε ξανά ελπίδα. Μια φωνή μέσα μας μάς έλεγε ότι το μέλλον δε θα ήταν πλέον δυσοίωνο.

- Και τότε, παππού, τι έγινε; Ακολούθησαν μόνο νίκες για τους Έλληνες πολεμιστές;
- Οι μήνες περνούσαν. Υπήρξαν και νίκες, όμως και σοβαρές ήττες σε βάρος των Ελλήνων. Όμως τελικά από όλες τις αρετές, η ελπίδα είναι αυτή που πεθαίνει τελευταία. Όσες μάχες και αν είχαμε χάσει, προσπαθούσαμε να κρατήσουμε το ηθικό μας ακμαίο. Εγώ το μόνο που σκεφτόμουν ήταν ο πατέρας μου. Είχε κληθεί από τις ανώτατες αρχές να βοηθήσει στον αγώνα. Κάποιες φορές καθόμουν και αναπολούσα τις όμορφες και χαρούμενες στιγμές που περνούσαμε μαζί. Ένιωθα την ανάγκη να θυμηθώ, να φέρω στον νου μου ό,τι ευχάριστο είχε συμβεί τα τελευταία χρόνια, διότι πλέον ζούσα με τον φόβο ότι μπορεί να μην ξαναϊδωθούμε με τον πατέρα μου ποτέ ξανά.

Και τότε ένα δάκρυ κύλησε στο μάγουλο του κύριου Διονύση. Θυμήθηκε λεπτομερώς εκείνες τις μέρες αγωνίας σαν να τις βίωνε ξανά. Ο Γιωργάκης προσπάθησε να παρηγορήσει τον παππού του. Ο κύριος Διονύσης συγκρατήθηκε. Δεν ήθελε να ξεσπάσει σε λυγμούς μπροστά στον εγγονό του. Δεν ήθελε να φανεί δειλός στα μάτια του.

- Και τελικά παππού, τι απέγινε ο πατέρας σου; Επέστρεψε από τον αγώνα; Θέλω πολύ να μάθω. Χαίρομαι που ο προπάππους μου υπήρξε ήρωας της ελληνικής επανάστασης.

- Η μοίρα εξελίχθηκε ενάντια στις προσδοκίες μου. Μετά το τέλος των μαχών στις οποίες έπρεπε να συμμετέχει, γύρισε στο σπιτικό μας σώος και αβλαβής σωματικά. Όμως, μπορώ να πω ότι υπήρξαν αμέτρητα ψυχολογικά τραύματα. Καθόμουν με τη μητέρα μου στην αυλή και μόλις αντίκρισα τον πατέρα μου, έτρεξα στην αγκαλιά του. Ένιωθα τόση ασφάλεια και σιγουριά μέσα στα στιβαρά του χέρια. Δεν μπορούσα να περιγράψω τη χαρά και τον ενθουσιασμό μου. Γνώριζα τις ικανότητες του πατέρα μου, αλλά ήμουν και απόλυτα σίγουρος ότι θα υπερασπιζόταν την πατρίδα μας με κάθε κόστος, ακόμα και αν αυτό συνεπαγόταν τον θάνατό του. Έτσι, καταλάβαμε, ότι αφού εγκατέλειψε το στρατόπεδο, η επανάσταση είχε εξελιχθεί υπέρ των Ελλήνων.

Ένα χαμόγελο ζωγραφίστηκε στο πρόσωπο του Γιωργάκη ως ένδειξη ικανοποίησης και ανακούφισης. Δεν είχε ξανακούσει την ιστορία του προπάππου του και συνεπώς δε γνώριζε ότι υπήρξε υπέρμαχος των Ελλήνων. Ήταν πολύ περήφανος για την οικογένειά του.

- Μα εκείνη τη στιγμή κάτι αναπάντεχο συνέβη. Ο κύριος Διονύσης ένιωσε μια έντονη αδιαθεσία και δεν μπορούσε να κάνει ούτε τα απαραίτητα βήματα μέχρι την κρεβατοκάμαρά του. Ο Γιωργάκης έσπευσε να τον βοηθήσει να ξαπλώσει και έτρεξε να ειδοποιήσει του γονείς του. Κάλεσαν έναν γιατρό. Ο κύριος Διονύσης δεν ήταν καλά! Όλη η οικογένεια βρισκόταν σε σύγχυση. Δεν ήξεραν τι να κάνουν. Έπρεπε άραγε να ενημερώσουν τους υπόλοιπους συγγενείς; Τελικά, αποφάσισαν να περιμένουν και να βρίσκονται πλάι στο πλευρό του κύριου Διονύση, να του δίνουν κουράγιο και να τον στηρίζουν και να συνομιλήσουν αργότερα με τους κοντινούς τους ανθρώπους.

Πέρασαν τρεις μέρες. Ο κύριος Διονύσης βρισκόταν ακόμα ξαπλωμένος στο κρεβάτι του σε κρίσιμη κατάσταση. Ο γιατρός τούς ενημέρωσε ότι ο κύριος Διονύσης πάσχει από μια σπάνια ασθένεια την οποία δεν μπορεί να διαγνώσει. Δεν είχε ξανασυναντήσει ποτέ στην πορεία της καριέρας του το συγκεκριμένο είδος νόσου και για αυτόν τον λόγο δεν γνώριζε τον τρόπο θεραπείας της. Το δεκάχρονο αγοράκι κατάλαβε ότι η κατάσταση του παππού του ολοένα και χειροτέρευε και έτσι ζήτησε από τους γονείς του λίγο χρόνο για να του μιλήσει.

«Αχ, παππού μου! Γιατί να βρεθούμε σε αυτήν την επίπονη κατάσταση; Γιατί να μην μπορούμε να παίξουμε ξανά στο κατώφλι της αυλής; Γιατί η μοίρα διάλεξε να παίξει αυτό το παιχνίδι μαζί μας; Σε αγαπώ τόσο πολύ! Δε θέλω να σε χάσω!»

« Γιωργάκη μου, αγόρι μου, άκουσέ με. Έχεις όλη τη ζωή μπροστά σου να χαρείς. Να γίνεις ένας σπουδαίος άνθρωπος στην κοινωνία. Να μεγαλώσεις και να ακολουθήσεις το επάγγελμα που επιθυμείς. Εγώ θα είμαι πάντα στο πλάι σου. Θα σε προσέχω και θα σε κοιτάζω από εκεί ψηλά. Εγώ το χρέος μου το έκανα. Μοιράστηκα μαζί σου τις εμπειρίες μου από αυτό το μεγάλο κεφάλαιο της ιστορίας που λέγεται Ελληνική Επανάσταση. Τώρα εσύ είσαι αυτός που πρέπει να φροντίσει να κρατηθεί αμόλυντη η μνήμη των προγόνων του. Αντίο, εγγονέ μου. Θα σ' αγαπώ για πάντα. Αυτό να θυμάσαι.». Και έτσι ο τελευταίος χτύπος της καρδιάς του κύριου Διονύση ήταν αφιερωμένος στον μονάκριβο εγγονό του.

**Μωραϊτή Άννα, Κερασίни, 14 ετών (Γ΄ Γυμνασίου)
Εκπαιδευτήρια Αυγουλέα Λιναρδάτου**

Πόλεμος και Ειρήνη

Πράσινα, σιωπηλά, απέραντα λιβάδια,
σχεδόν κινούμενα από τα ποικίλα κοπάδια,
σμίγοντας με το άσπρο των πυκνών σύννεφων
στόλιζαν καρτερικά τονκόσμο των νεοφερμένων.

Οι λαοί ευχάριστα χόρευαν και γλεντούσαν
και δίχως έγνοιες μία άδεια ζωή περνούσαν.
Τότε, μία μέρα απροσδόκητος επισκέπτης, εχθρικός
έκανε την επιβλητική εμφάνισή του.

Σκοτεινός, κουκουλοφόρος
σαν σπαρτιάτης καβάλα στο άλογό του
κραδαινοντας κοντάρι στυγνό και βαρύ.
Στη λέξη Πόλεμος άκουγε το όνομά του.

Στοχεύοντας με το φαρδύ του τόξο
πλήγωνε ζώα, ανθρώπους
και ύστερα με το μακρύ το δόρυ το φλογερό
διέλυε και κατέστρεφε την πλάση όλη.

Προσπάθησαν να τον σταματήσουν
χωρικοί και επαναστάτες
μα εκείνος θέριζε ψυχές
κι απέστειλε αρχηγούς, βασιλιάδες, στρατηλάτες

Έτσι μέσα στου πολέμου τη μανία
μοναχικός ο Μιλτιάδης στοχαζόταν.
Και ξάφνου σκέφθηκε «η λύση μοιάζει μία»,
την Ειρήνη πώς θα συναντήσει συλλογίζόταν.

Συνάχθηκαν λοιπόν πολίτες, κάτοικοι μυριάδες
σκάβοντας το έδαφος με φτυάρια και λαμπερούς γκασμάδες.
Την βρήκανε μονάχη, καθισμένη σε μία σπηλιά
και όλοι αλάλαξαν τρομάζοντας της νύχτας τα πουλιά.

«Πόλεμε πια έχασες, ώρα να οπισθοχωρήσεις.
Η Ειρήνη τώρα πια εγκάρδια και τίμια μας κυβερνά!»

Πετρακάλιας Δημήτριος,
15 ετών (Ά Λυκείου), Μάνδρα Αττικής,
Εκπαιδευτήρια Αυγουλέα Λιναρδάτου

Μια σύγχρονη επανάσταση

"Χάρη, τι έπαθες;"

- "Ο Βασίλης και η παρέα του!"

- "Βοήθησέ με να τον πάω σπίτι."

- "Όχι, η μαμά και ο μπαμπάς θα θυμώσουν ... Δεν είμαι τόσο χάλια... Πηγαίνετέ με στις Ευαγγελίας..."

- "Μπορώ να κάνω κάτι άλλο;"

Περνάει το άλλο μου χέρι γύρω από τον λαιμό της. Ευτυχώς, το διαμέρισμα είναι στο ισόγειο.

- "Χάρη! Ελάτε μέσα!"

Με αφήνουν στον καναπέ. Η Ευαγγελία έφερε μπεταντίν, βαμβάκι και πάγο.

- "Τι σε έπιασε παραμονές γιορτής; Εσύ γιατί δεν τον σταμάτησες;"

- "Άσε τον Λάζαρο. Δεν θα σταματούσα."

- "Γιατί, είναι τρεις τάξεις μεγαλύτεροι και έγινε μετά το σχόλασμα. Ο διευθυντής δεν μπορεί να επέμβει."

- "Πάντα ο εχθρός είναι άνισα μεγαλύτερος. Σπάνια ο σύμμαχος δυνατότερος. 200 χρόνια από την επανάσταση του 1821 γιορτάζουμε αύριο που εναντιωθήκαμε στον τουρκικό ζυγό και νικήσαμε!"

- "Αυτό σημαίνει ότι θα πλακώνεσαι με όποιον κάνει το ίδιο;"

- "Έτσι τιμώ τους προγόνους μου!"

- "Νομίζεις ότι έτσι τους τιμάς;"

Ήταν ήρεμη, αλλά απογοητευμένη. Η αντίθεση στον τόνο της φωνής της προκαλούσε ανατριχίλα.

- "Το 1830 δημιουργήθηκε το πρώτο ανεξάρτητο ελληνικό κράτος.

Ενδιάμεσα πολέμουσαν. Όχι απερίσκεπτα. Οργανωμένα, με σχέδιο. Δευτέρα γυμνασίου είσαι, έχεις κάνει το Καβαφικό ποίημα "Θερμοπύλες". Τονίζει την αξία του μάχεσθαι, όχι στα τυφλά για να νιώθεις περήφανος, αλλά γνωρίζοντας τον εχθρό και ότι μπορεί να ηττηθείς μέχρι να πετύχεις."

Δεν μίλησα. Αναστέναξε!

- "Θα πω ότι εσύ και ο Λάζαρος βοηθάτε την Ευαγγελία που θα σας κάνει το τραπέζι."

Πήρε τη τσάντα της και έφυγε.

- "Έχει δίκιο."

- "Παράτα με, Λάζαρε!"

- "Δεν θα αποφεύγεις τη συζήτηση. Φέρεσαι αλαζονικά. Πιστεύεις ότι μπορείς να τα καταφέρεις αβοήθητος. Δεν θα έχεις πάντα την Τατιάνα και εμένα να μαζεύουμε τα χάλια σου."

Πήγε να βοηθήσει την Ευαγγελία. Βάραιναν τα μάτια μου.

- "Ξύπνα, Χαράλαμπε! Ο Καπετάνιος εξιστορεί."

Σηκώνομαι και ακολουθώ τον Λάζαρο στα δέντρα. Καθόμαστε με άλλα παιδιά γύρω από έναν τσολιά με μουστάκι και επιβλητική φορεσιά.

- "Έτρεξαν στο στενό δρομάκι. Έπρεπε να τους βλέπατε!"

- "Θα τους στήνουμε και εμείς ενέδρες, δεν θα ξέρουν πού να κρυφτούν, δεν θα μείνει κανένας."

- "Ήρεμα, Κωνσταντίνε. Χρειάζεσαι σχέδιο, αλλιώς θα χάσεις. Σωστά, καπετάνιε", είπε η Τατιάνα φέρνοντας φαγητό.

- "Σωστά, μην υποτιμάτε τον εχθρό και η βοήθεια ευπρόσδεκτη."

- "Αν πάω να πάρω φαγητό, θα χάσω την αφήγηση."

- "Θα μας φέρω", είπα.

- Πήγα στη Τατιάνα, μα είχε εξαφανιστεί. Δεν πατούσα στο έδαφος. Έπεφτα στον διπλανό γκρεμό.

- "Χάρη;"

- "Γιατί είναι τόσο ψηλός ο καναπές;"

- "Είσαι καλά, φίλε;"

- "Πήγαινα να φέρω φαγητό."

- "Και στον ύπνο σου τα φαγητά μου ονειρεύεσαι. Έλα να τα γευτείς πραγματικά."

Σκεφτόμουν το όνειρο. Κάναμε καθήκοντα. Ο Λάζαρος έφυγε πριν την απαγόρευση. Εγώ πήγα πάνω. Η Τατιάνα είναι στο δωμάτιό της. Μπήκα. Με κοίταξε.

- "Σκέφτηκα αυτά που είπατε. Ορμάω στον κίνδυνο άμυαλος, πιστεύοντας ότι η θέληση είναι αρκετή. Συγνώμη."

- "Τουλάχιστον, κατάλαβες."

Είναι τόσο καλή. Καταλαβαίνει ότι κάτι συμβαίνει, μου τα χώνει όπως κανένας και δεν κρατάει κακία. Δεν μου αξίζει τέτοια μεγάλη αδελφή.

- "Είδαμε πόσο αποτελεσματική είναι η ατομική κατά μέτωπο επίθεση! Μα μέσω των διευθυντών που θα ακούσουν μαζική καταγγελία εναντίον τους, θα πιάσει."

- "Είδες τι σκέφτεσαι, όταν προσπαθείς;"

- "Καλημέρα. Είσαι καλύτερα;"

- "Ναι, ευχαριστώ. Συγνώμη που ήμουν ανόητος."

- "Όλοι οι σπουδαίοι από αποτυχίες ξεκινάνε."

- "Σκέφτηκα έναν τρόπο χωρίς άλλες συγκρούσεις. Να τα αναφέρουμε όλα στον διευθυντή."

- "Η καλύτερη επιλογή. Προτιμότερο να σκύβεις το κεφάλι και να παραδέχεσαι ότι θες βοήθεια, παρά να συνεχίσεις προς τη βέβαιη αποτυχία. Στο πρώτο διάλειμμα θα τους μαζέψουμε, θα οργανωθούμε και τότε, μέτρα αντίστροφα."

- "Δηλαδή, να τους δώσουμε;"

- "Αν το μάθουν, τη βάψαμε!"

- "Θα μας πιάσουν έναν έναν και τότε..."

Είμαστε 15 παιδιά, αγόρια και κορίτσια, και από τις τρεις τάξεις του Γυμνασίου που έχουν πειράξει.

- "Θέλουν, μα φοβούνται. Πρέπει να τους εμπυχώσουμε!"

- "Ακούστε. Σας μαζέψαμε για να πάμε όλοι μαζί στον διευθυντή να του πούμε τι μας έχουν κάνει ο Βασίλης και η παρέα του. Μερικοί φοβάστε ότι θα σας ξαναπειράξουν. Αυτό όμως δεν θα γίνει."

- "Προτείνω να τους περιμένουμε μετά το σχολείο. Να τους δώσουμε ένα μάθημα."

-"Όχι, Κώστα. Πληρώνοντας με το ίδιο νόμισμα, αυτοί κερδίζουν. Θα ξέρουν ποιοι ήταν. Θα ξανάρθουν περισσότεροι, καλύτερα προετοιμασμένοι. Εκθέτοντάς τους στον Διευθυντή δείχνουμε ότι δεν φοβόμαστε να μιλήσουμε, ότι είμαστε ενωμένοι. Δεν θα ξέρουν ποιος ή πόσοι ήταν. Οι κυρώσεις θα περάσουν το μήνυμα να μην το ξανακάνουν. Η αδερφή μου μαζεύει τα παιδιά του Λυκείου. Φοβούνται περισσότερο. Θα τους δουν, καθώς πάνε στον Λυκειάρχη, μα θα το κάνουν, γιατί βαρέθηκαν να υποκύπτουν και να καταπιέζονται.

Ας ενωθούμε όπως οι πρόγονοί μας πριν 200 χρόνια ενάντια σε έναν μεγαλύτερο και δυνατότερο αντίπαλο. Είχαν σχέδιο, ήτανε μαζί. Προσπάθησα μόνος μου. Αν δεν ήταν ο Λάζαρος, οι μελανιές θα ήταν εντονότερες και περισσότερες. Ο καθένας μόνος του δεν έχει τη δύναμη να τους αντιμετωπίσει, όλοι μαζί όμως και με κατάλληλη βοήθεια μπορούμε!"

Δευτέρα, 29 Μαρτίου. Τέσσερις μέρες μετά τη διακοσιοστή επέτειο του 1821. Όμορφη μέρα, με τα μέτρα και τις συνήθειες που πρέπει να αφομοιώσουμε μέχρι να τελειώσει η πανδημία. Η παρέα του Βασίλη δεν θα έρθει σχολείο αυτήν την εβδομάδα. Θα παρακολουθήσουν ηλεκτρονικά και αν δεν συνδεθούν, θα αυξηθούν οι κυρώσεις τους. Ο Λυκειάρχης και ο Γυμνασιάρχης τούς κάλεσαν στο γραφείο.

Τριάντα πέντε παιδιά γενναία μίλησαν για αυτά που έχουν περάσει από την αρχή της χρονιάς. Άμεσος, έμμεσος, σωματικός, λεκτικός, φυλετικός, σεξουαλικός, ηλεκτρονικός εκφοβισμός, κλοπή και καταστροφή προσωπικών αντικειμένων, απειλή, εξαναγκασμός, αποκλεισμός. Αρκετά για να τους τους αποκλείσουν από τα Λύκεια της Τρίπολης. Κάποιος ψυχρός παρατηρητής θα υποστήριζε ότι καλά έπαθαν για αυτά που έχουν κάνει. Μετά όμως; Τα παιδιά του λυκείου ζήτησαν να τους δοθεί μία δεύτερη ευκαιρία για χάρη της χτεσινής μέρας. Δεν είναι απίθανο η αντιμετώπιση αυτή να τους εξοργίσει και να συνεχίσουν τα ίδια ή αντίθετα να μην θέλουν να ξαναασχοληθούν με το σχολείο. Θα χρειαστούν βοήθεια από ειδικό και επαγρύπνηση καθηγητών, συμμαθητών, γονιών, μα θα τα καταφέρουμε. Εδώ μικροί και ασήμαντοι ρίξαμε τον Σουλτάνο. Να βοηθήσουμε και να δείξουμε ότι όλοι είμαστε άνθρωποι, θα δυσκολευτούμε;

Τσιώκου Σοφία,
16 ετών (Β Λυκείου), Χαϊδάρι,
Εκπαιδευτήρια Αυγουλέα Λιναρδάτου

Πετώντας ελεύθερα

Ήρθε και πάλι η επέτειος της 25ης Μαρτίου. Πιο συγκεκριμένα, σήμερα έχουμε 24 Μαρτίου, δηλαδή παραμονή της εθνικής μας γιορτής. Ως περήφανη Ελληνίδα και εγώ γεμίζω χαρά και συγκίνηση για το πόσο γενναίοι ήταν οι πρόγονοί μου! Όταν σκέφτομαι τα κατορθώματά τους, νιώθω και εγώ λίγο επαναστάτρια. Λίγο, όμως, γιατί η αλήθεια είναι ότι κάτι το ηρωικό δεν έχω κάνει ποτέ στη ζωή μου. Κατά βάθος είμαι δειλή, πολύ δειλή. Φοβάμαι τα πάντα, από το να με πατήσει ένα αυτοκίνητο, μέχρι να καώ από τον ήλιο. Γιατί αυτή είναι η αλήθεια, ότι εγώ, όπως και όλα τα παιδιά της γενιάς μου, μεγαλώνουμε σε μία γυάλα. Θέλω πολύ να βγω από αυτήν τη γυάλα. Πάντα, όμως, λέω στον εαυτό μου: «Δεν πειράζει, ας περιμένω μία μέρα ακόμα» και αυτό από φόβο. Τέτοιες σκέψεις περνούν από το μυαλό μου μέρες σαν τη σημερινή. Τι θα γινόταν, αν και οι τότε επαναστάτες που ξεσηκώθηκαν και τοποθέτησαν ξανά την Ελλάδα στον χάρτη, έλεγαν: «Ας περιμένουμε μία ημέρα ακόμα;». Τώρα, κάθομαι και βλέπω ταινίες για την ελληνική επανάσταση με τους γονείς μου και τον αδελφό μου. Ότι ξέρω για εκείνη την περίοδο είναι είτε από τους εορτασμούς των εθνικών επετείων στο σχολείο είτε από ταινίες. Η αλήθεια είναι ότι τόσα χρόνια που ακούω τα ίδια και τα ίδια, τα ξέρω απ' έξω. Και, όμως, κάθε φορά λες και είναι η πρώτη. Περιμένω σαν μικρό παιδί γεμάτο περιέργεια ν' ακούσω το τέλος της ιστορίας με τη χαρακτηριστική φράση: «Και ζήσαν αυτοί καλά και εμείς καλύτερα». Αλλά όχι! Η δική μας ιστορία δεν ήταν παραμύθι, αλλά αγώνας για την ελευθερία.

Ξαφνικά, άκουσα από την κουζίνα τη μαμά μου να φωνάζει «Άντε, πότε θα πάτε για ύπνο; Έντεκα πήγε η ώρα!». Αυτό με επανέφερε στην πραγματικότητα. Παραπονέθηκα στην αρχή, γιατί ήθελα να δω το τέλος της ταινίας, όμως η αλήθεια είναι ότι δεν παρακολουθούσα εδώ και ώρα. Σηκώθηκα αργά από τον καναπέ. Ζαλισμένη ακόμα από τις σκέψεις μου, σχεδόν μηχανικά πήγα στο μπάνιο, έπλυνα τα δόντια μου και ξάπλωσα να κοιμηθώ. Η φασαρία του σπιτιού σιγά-σιγά έγινε μακρινοί ήχοι από την τηλεόραση και την κουζίνα. Το τελευταίο που άκουσα ήταν τη μαμά μου να φωνάζει στον αδελφό μου: «Νίκο, πήγες για ύπνο;».

Άνοιξα τα μάτια μου. Ήμουν ξαπλωμένη ανάσκελα. Ένιωθα ότι θα ακούσω τα βήματα της μαμάς μου στον διάδρομο που ερχόταν να δει αν είχαμε κοιμηθεί, όμως έκανα λάθος. Τελείως παράλυτη, λες και μόλις είχα ξυπνήσει από έναν βαθύ, αιώνιο και γαλήνιο ύπνο, άργησα να συνειδητοποιήσω ότι δεν ήμουν στο δωμάτιο μου, αλλά δεν φοβόμουν! Όλα μου φαινόταν οικεία. Είχαν περάσει πέντε λεπτά που δεν έκανα τίποτα, απλά κοιτούσα το δωμάτιο. Το πάτωμα ήταν πετρόστρωτο, φτιαγμένο από μεγάλες γκρι και καφέ πέτρες, ο τοίχος άσπρος. Το δωμάτιο ήταν αρκετά ευρύχωρο, αλλά είχε πολύ λίγα έπιπλα. Μέσα στο σκοτάδι μπορούσα να διακρίνω μία καρέκλα στην άλλη άκρη του δωματίου. Στη μέση, στην ίδια ευθεία με την ξύλινη εξώπορτα, βρισκόταν ένα τραπέζι ξύλινο και αυτό με δύο ακόμα καρέκλες. Πάνω στο τραπέζι ήταν ακουμπισμένη μισή φρατζόλα ψωμί. Ένιωθα πολύ αδύναμη και η κοιλιά μου γουργούριζε από την πείνα. Όμως, δεν έπρεπε να φάω.

Αυτό που με ξύπνησε ήταν οι ήχοι που ακούγονταν απ' έξω. Μαζεύαμε τα όπλα μας. Έπρεπε, σύμφωνα με τα λεγόμενα του Αλή Πασά, να εγκαταλείψουμε το Σούλι με τα όπλα που εμείς θέλαμε. Δεν ήθελα να φύγω, να εγκαταλείψω το μέρος που πέρασα όλα τα παιδικά μου χρόνια, όμως με ανάγκασε η θεία μου, η Άννα. Ήταν αδελφή της μητέρας μου. Εγώ τη μητέρα μου δεν τη γνώρισα, ούτε και τον πατέρα μου. Εκείνη με μεγάλωσε. Πάντα στηρίζαμε η μία την άλλη και αυτό θα κάναμε και τώρα. Η θεία Άννα δεν θέλει να μιλάει για το τι συνέβη στους γονείς μου και εγώ μη θέλοντας να την κακοκαρδίσω, δεν τη ρωτάω, αν και θέλω πολύ να μάθω .

Το δωμάτιο πλημμύρισε με φως και στην πόρτα εμφανίστηκε η θεία Άννα που φώναζε.

- Ξύπνα και ντύσου, εμείς θα φύγουμε με τη δεύτερη φάλαγγα που την οδηγεί ο οπλαρχηγός Κίτσος Μπότσαρης. Πρέπει να μαζέψουμε τα πράγματά μας. Δεν θα πάρουμε πολλά. Μόνο ό,τι μας έμεινε από φαί και νερό, καθώς και ό,τι έχουμε σε χρυσαφικά.

Δεν μίλησα, απλά σηκώθηκα και ετοιμάστηκα. Φόρεσα το αγαπημένο μου, ένα άσπρο φόρεμα που έφτανε μέχρι και λίγο κάτω από το γόνατο, φτιαγμένο από το χέρι της θείας Άννας και ένα άσπρο μαντίλι στα μαλλιά με κεντημένα χρυσά λουλουδάκια. Βγαίνοντας, έβαλα τη μαύρη πλεκτή μου ζακέτα και άνοιξα την πόρτα. Το στενό ήταν γεμάτο με ανθρώπους που κουβαλούσαν το βιός τους, ώστε την επόμενη μέρα να είναι έτοιμοι να φύγουν. Ξάφνου, είδα τον φίλο μου, τον Μάνο, να τρέχει προς το μέρος μου. Έδειχνε ενθουσιασμένος.

- Εσύ με ποια φάλαγγα θα φύγεις; ρώτησε χωρίς να πει ούτε μια καλημέρα. Όμως, δεν με πείραξε. Του χαμογέλασα και αποκρίθηκα:

- Με τη δεύτερη, που οδηγεί ο Κίτσος Μπότσαρης.

Πριν προλάβω να τον ρωτήσω με ποια φάλαγγα θα φύγει, μου απάντησε:

- Κρίμα και ήλπιζα να ήμασταν μαζί. Εγώ θα πάω με την τρίτη υπό τους Μποτσαραίους και θα πάμε προς το Βουλγαρέλι, εσείς θα πάτε στο Ζάλογο.

Πλέον, δεν έδειχνε τόσο χαρούμενος.

-Δεν πειράζει, είμαι σίγουρη ότι αυτό είναι προσωρινό. Θα δεις, σε λίγους μήνες θα γυρίσουμε πάλι πίσω στα σπίτια μας.

Του τα είπα αυτά, όχι τόσο για να καθησυχάσω αυτόν, αλλά εμένα. Χρειαζόμουν την ελπίδα. Αυτή μόνο μου είχε απομείνει.

Του πρότεινα να πάμε να βοηθήσουμε τους μεγάλους να μεταφέρουν πράγματα, όπως όπλα, ρούχα και τρόφιμα. Ο Μάνος συμφώνησε αμέσως και με ακολούθησε προς την κεντρική πλατεία του μικρού μας χωριού. Εκεί, είχαν βάλει σε σειρά όσα κάρρα με άλογα διέθεταν οι οικογένειες. Στη συνέχεια, μοίραζαν τις οικογένειες σε τρεις ομάδες – φάλαγγες. Με χαρά δέχτηκαν τη βοήθειά μας. Δεν μπορούσαμε να κάνουμε πολλά, όμως ήμασταν πρόθυμοι. Το μεσημέρι καθίσαμε όλοι μαζί και φάγαμε από ένα κομμάτι ψωμί με τυρί. Μέχρι τη δύση του ήλιου είχαμε τελειώσει με το φόρτωμα των κάρρων και έπειτα πήγαμε για ύπνο. Έπρεπε να κοιμηθούμε πολλές ώρες ώστε να είμαστε ξεκούραστοι για το ταξίδι της επόμενης μέρας. Το πρωί, ξυπνήσαμε κατά τις έξι και μέχρι τις επτά είχαμε φύγει.

Αποχαιρέτησα τον Μάνο, τους υπόλοιπους φίλους μου και όλους τους γνωστούς. Με βαριά καρδιά ανέβηκα στο κάρο. Καθώς φεύγαμε, έβλεπα τους άλλους συγχωριανούς μας να μας αποχαιρετάνε, ενώ εγώ αναπολούσα όλες τις ευτυχισμένες στιγμές που άφηνα πίσω μου.

Περπατούσαμε πολλές μέρες, περίπου πέντε. Είχαμε ξεμείνει από τρόφιμα, ενώ άνθρωποι μεγάλης ηλικίας έμεναν πίσω. Δεν άντεχαν το πολύωρο περπάτημα. Παρ' όλα αυτά κάποια στιγμή είδαμε να υψώνεται μπροστά μας ένας λόφος και στην κορυφή του, το ξακουστό Ζάλογγο. Οι καρδιές όλων μας αγαλλίασαν, μόλις περάσαμε τη μεγάλη πύλη. Δεν προλάβαμε, όμως, να ξεφορτώσουμε τα πράγματά μας. Ένας νεαρός ήρθε λαχανιασμένος και είπε:

- Τούρκοι είναι ξοπίσω μας, φορτωμένοι με όπλα. Το πολύ σε μία ώρα θα έχουν φτάσει. Τι θα κάνουμε;

Κατευθείαν επικράτησε πανικός και οι οπλαρχηγοί ανακοίνωσαν συγκέντρωση με όλους τους άνδρες. Τα παιδιά και οι γυναίκες περιμέναν να πάρουν την απόφασή τους. Δεν είχαμε την πολυτέλεια του χρόνου. Σε μισή ώρα είχε ληφθεί η απόφαση. Οι άνδρες θα πολεμούσαν με ό,τι πολεμοφόδια διαθέταμε. Έτσι και έγινε. Μέχρι το σούρουπο ένας στρατός Τούρκων με περίπου 200 άτομα είχε παραταχθεί. Εμείς είμασταν μόνο τριάντα. Ξέραμε ότι δεν θα τα καταφέρναμε. Ξέσπασε η μάχη. Οι δικοί μας πολεμούσαν πολύ γενναία, όμως αυτό δεν ήταν αρκετό. Οι Τούρκοι υπερτερούσαν και είχαν φτάσει σχεδόν στην είσοδο του χωριού. Έτρεμα στην ιδέα να καταλήξω σε δουλοπάζαρο. Το ίδιο σκέφτονταν και οι υπόλοιπες γυναίκες. Έβλεπα στα πρόσωπά τους έναν ακατανίκητο τρόμο. Και τότε ήταν που μία νεαρή κοπέλα βγήκε μπροστά και είπε:

- Εγώ δεν θέλω να με πιάσουν στα χέρια τους οι Τούρκοι. Είναι βάρβαροι, δεν θα δείξουν κανένα έλεος.

Όλες συμφωνήσαμε και κατευθυνθήκαμε προς την άλλη άκρη του χωριού. Εκεί, περνώντας από μία πύλη, φτάναμε σε ένα ίσιωμα που κατέληγε σε έναν απότομο γκρεμό. Τότε, κατάλαβα. Κάναμε όλες έναν κύκλο. Μαμάδες κρατούσαν τα παιδιά τους σφιχτά. Εγώ στεκόμουν δίπλα στη θεία μου, την Άννα. Αυτή δεν φοβόταν. Έστεκε αγέρωχη. Πιάσαμε τα χέρια μας και αρχίσαμε να χορεύουμε. Ακολούθησα τα βήματα των υπόλοιπων. Ένιωθα τα πόδια μου να πετάνε, ένιωθα ελεύθερη. Τότε, ο κύκλος έσπασε και μία μία οι γυναίκες άρχισαν να πέφτουν στον γκρεμό. Ήταν σχεδόν η σειρά μου, όμως δεν φοβόμουν. Τότε, γύρισα και κοίταξα τη θεία μου. Αυτή μου είπε:

- Σου χρωστάω κάποια εξήγηση, γιατί μεγάλωσες χωρίς τους γονείς σου. Πολεμούσαν τους τούρκους με κλεφτοπόλεμο, για να είσαι εσύ ελεύθερη.

Δάκρυα πλημμύρισαν τα μάτια μου. Μόνο μία λέξη μπορούσα να ξεστομίσω.

- Είμαι.

Ήταν η σειρά μου να πέσω. Έκανα μία στροφή και πήδηξα. Ένιωθα τον αέρα να απομακρύνει τα δάκρυα από το πρόσωπό μου, ένιωθα λες και πετούσα σαν λευκό περιστέρι με το άσπρο φόρεμά μου να ανεμίζει. Ήμουν ... ελεύθερη πιο ελεύθερη από ποτέ!

Ξαφνικά, ένιωσα ένα χέρι στον ώμο μου και μια φωνή να λέει: « Αγάπη μου, ξύπνα να ντυθείς και να φας πρωινό για να πάμε στη παρέλαση». Άνοιξα τα μάτια μου και είδα τη μαμά μου να στέκεται δίπλα μου. Σηκώθηκα αργά και πήγα στο μπάνιο. Έπλυνα τα δόντια μου, ντύθηκα και πήγα να φάω πρωινό. Μπαίνοντας στην κουζίνα, με ρώτησε η μαμά: «Γιατί χαμογελάς;» και εγώ της απάντησα με τρεις λέξεις: «Γιατί είμαι ελεύθερη!!!».

Μπούσουλα Χρυσάνθη,
13 ετών (Β Γυμνασίου), Περιστερί,
Εκπαιδευτήρια Αυγουλέα Λιναρδάτου

Επανάσταση Αγαπημένη μου

Αγαπημένη μου,

200 φιλιιά επιθυμώ να σου χαρίσω, τζανούμ, 200 φιλιιά όσα και τα χρόνια και τα βήματα που οι λαοί μας θα έπρεπε να έχουν διανύσει προς τα εμπρός, αφήνοντας τους πολέμους πίσω.

Καταλαβαίνω ότι οι μνήμες των λαών δεν σβήνουν έτσι εύκολα, εσύ και εγώ ακόμα κι αν δε γνωριστήκαμε στα χρόνια της σκλαβιάς, τη ζούμε με ένα παράδοξο τρόπο.

Η αυτονόητη ελεύθερη επιλογή που κάναμε ο ένας για τον άλλον, για τους πολλούς ήταν κατακριτέα και κυρίως για τους πιο κοντινούς ανθρώπους μας. Τους ανθρώπους της καρδιάς μας.

Με λυπεί που δεν μπορούν να καταλάβουν την αγνή και άδοξη αγάπη που σου έχω, γκιουλουμ.

Με λυπεί που με βλέπουν ακόμα σαν εχθρό, σεβγκιλίμ.

Όσάν αυτές τις ξακουστές κριτικές βεντέτες που δεν τελειώνουν ποτέ.

Λες και το 1821 ήταν ένα ψέμα.

Λες και η λευτεριά σας δεν ήρθε ποτέ.

Λες και οι (Νεό)τουρκοί δε πέταξαν ποτέ από πάνω τους την οθωμανική αυτοκρατορία.

Λες και ο χρόνος πάγωσε εκεί στο 1820.

Τη στιγμή που με πρωτοκοίταξαν τα μάτια σου, μπιρτανέμ, την ευλογημένη στιγμή που πήρα το χέρι σου και το κράτησα σαν σπουργίτι στο χέρι μου για να σε βοηθήσω, εκείνη ακριβώς τη στιγμή άρχισε η ζωή μου.

Από τότε που δημιουργήθηκε ο κόσμος οι ψυχές μας προετοιμάζονταν για εκείνη ακριβώς τη στιγμή.

Τώρα το ξέρω...

Δεν μπορώ να πάω πίσω, δεν θα το άντεχε η καρδιά μου, χαγιατούμ.
Δέξου την αγάπη μου, την αγνή αγάπη μου και υπόσχομαι να σε τιμώ και να σε
σέβομαι μέχρι η ανάσα μου να σβήσει.
Τολμώ να είμαι μαζί σου ως άλλη μια ηρωική επανάσταση!
Μια επανάσταση αγάπης!
Ας σταθεί η αγάπη μας, απέναντι στα κατεστημένα, στις πεποιθήσεις των αχρείων
και στις προκαταλήψεις τους.
Κι όσοι αντέξουν την αγάπη μέσα τους, ας νικήσουν μαζί μας.

Πάντα δικός σου,
Καχραμάν Μπαρούς

Το γράμμα του Τούρκου Καχραμάν προς την Ελληνίδα Αγαπημένη του, που
τόλμησαν το βήμα προς την αγάπη και το σεβασμό, στην κουλτούρα, τη θρησκεία,
τις προσωπικότητες και τα έθνη τους.
Γιατί η αγάπη είναι όλα αυτά αλλά κυρίως Ελευθερία.
Στη μνήμη αυτών που πολέμησαν και πάλεψαν για την Λευτεριά και την Αγάπη!

Μετάφραση λέξεων

Τζανούμ: Ψυχή μου (canım)

Γκιουλουμ: Ρόδο μου (gulüm)

Σεβγκιλίμ: Αγαπημένη μου (sevgilim)

Μπιρτανέμ: Μονάκριβή μου (birtanem)

Χαγιατουμ: Ζωή μου (hayatım)

Καχραμάν: Ήρωας (Kahraman)

Μπαρούς: Ειρήνη (Baris)

Μαρία Πιζάνια Kutlay

«ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ»

Η βοή της Επανάστασης διασχίζει την Ελλάδα, που έχει φορέσει τα λευκά της να υποδεχθεί την ελευθερία, τόσο σίγουρη για την μεγάλη νίκη και την προτροπή σε φυγή των τόσων αιώνων δυναστών της. Έφτασε η ώρα εκείνη, που ο Θούριος έρανε με διθύραμβους πολύ καιρό πριν. Και οι μαχητές έχοντας δώσει όρκο περιμένουν το δικό τους άλμα στη μάχη, την μάχη που θα κρίνει το μέλλον μίας λαμπρής αιώνιας φυλής που στο παρελθόν έδωσε τα φώτα της σε όλο τον κόσμο.

Ο Θεόδωρος έτοιμος αρχηγός για την μεγάλη στιγμή. Τα μάτια του έχουν την φλόγα της μάχης μαζί με την γαλήνη του πνεύματος του. Έχουν και μια απορία όμως, θα καταφέρει να «πνίξει» με την πονηριά που τον διακατέχει, τον εμφύλιο; Αχ, αυτή η φυλή. Μια ζωή τρώει την ίδια της τη σάρκα, εγκυμονεί κινδύνους γεννώντας Εφιάλτες. Πάντα ανατρέπει την καλή πορεία του μέλλοντος της, σπέρνοντας τροχοπέδια σε όλα τα μονοπάτια που διανύει – δύσβατα ή όχι.

«Γενναίε, το βουνό μας περιμένει πιστό στο ραντεβού μας. Είσαι έτοιμος; Ο Γεώργιος δεν θα μας περιμένει για πάντα». Το σπαθί γυαλίζει στο φως της ημέρας και το ζωνάρι σφιχτό κρατάει την στολή της τιμής και της δόξας. Ένας πάπυρος μικρός φυλάσσεται σαν φυλαχτό. Το σχέδιο πρέπει να δοθεί στην άλλη πλευρά της Πελοποννήσου, γρήγορα. Πρέπει να παραδοθεί ατόφιο με τις οδηγίες να ακολουθηθούν χωρίς το παραμικρό λάθος. Μία ανάσα πριν την εξάπλωση της επανάστασης τίποτα να μην πάει στραβά. Η χαίτη του αλόγου χτενίζει τον αέρα, περήφανη για τον δρόμο προς την μάχη και οι ήρωες μας ξεκινούν για μία άλλη μεγάλη Ελληνική αποστολή. Μέχρι να φτάσουν στο σημείο που θα χωρίσουν πάλι για λίγο, ο καθένας για την δική του ατομική, αλλά πολύ σημαντική στη συλλογικότητα της επανάστασης, αποστολή.

Καθώς ο Θεόδωρος δίνει με ευλάβεια τον πάπυρο στον Γενναίο του λέει «εις εσάς μένει να ισάσετε και να στολίσετε τον τόπο», και ο Γενναίος τραβώντας τα χαλινάρια δίνει το σύνθημα της νίκης, η νίκη είναι πολύ κοντά. Φεύγει και ορμητικά διασχίζει το βουνό για να μην καθυστερήσει το σχέδιο της ελευθερίας της πατρίδος. Το άλογο, πιστός σύντροφος και φίλος του, δεν σταματάει πουθενά σαν να γνωρίζει και αυτό την σημαντικότητα αυτής της πορείας. Ακούραστο χτυπάει τα δυνατά του πόδια στο ιερό χώμα μη φοβούμενο τους ιχνηλάτες του εχθρού. Πάνω απ' όλα είναι μία μόνο λέξη : ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.

Πλησιάζοντας στο χωριό μία άμαξα του κλείνει το δρόμο και άντρες τον περικυκλώνουν σε δευτερόλεπτα. «Σύντροφοι, πολεμιστές αφήστε κάτω τα όπλα. Είμεθα αδέρφια και έχουμε τον ίδιο σκοπόν». Γνώριμη η ατονία του προσώπου του προδότη. Δεν αλλάζει χρώμα, δεν βουρκώνει μπροστά στο σύμβολο του Έθνους, δεν τον νοιάζει η ελευθερία γιατί έχει τη δική του. Αυτήν που αγόρασε αδρά πουλώντας τον εαυτό του στον εχθρό. Ο Γενναίος αρπάζει με δύναμη το σπαθί του και τους λέει αποφασισμένος : «Δεν υποτασσόμεθα. Ή ελευθερία ή θάνατος» και ορμάει κατά πάνω τους, μέχρι που ένας από αυτούς στο άκουσμα της λέξεως ελευθερία το μετανιώνει. Δεν είναι προδότης του έθνους, δεν θέλει να ζήσει δούλος. Δεν μπορεί να ενταχθεί στους εμφυλίους πολέμους που μαστίζουν τη χώρα και καθυστερούν την ελευθερία. Πρέπει να αλλάξει το πεπρωμένο του, να πει «όχι» στον εχθρό, να ελευθερώσει την πατρίδα και να πεθάνει ένδοξα. Τραβάει το σπαθί του και επιτίθεται στους διπλανούς του και μαζί με τον Γενναίο τους τρέπει σε φυγή.

Μαζί οι δυο τους τώρα διασχίζουν την Πελοπόννησο. Αυτός ο γενναίος πολεμιστής που Γενναίο δεν τον ονόμασαν τυχαία και ο άλλος που δεν υποτάσσεται στον εχθρό. Έχει βαθιά μέσα του να του φωνάζει η τιμή και να του λέει να πολεμήσει για την ελευθερία. Ο πάπυρος λάμπει, σαν να είναι και αυτός πολεμιστής και να φέρει τις πληροφορίες στους υπόλοιπους μαχητές. Μέχρι να αλλάξει χέρια και να παραδοθεί στην άλλη άκρη της Πελοποννήσου, εκεί που η επόμενη μέρα είχε να είναι η κρισιμότερη της επανάστασης της ανεξαρτησίας!!!

Δέσποινα Δημότση, Κρανίδι Αργολίδος

Γενναία απόφαση

Μέσα από τα ετοιμόγεννα καρυοφύλλια
της ψυχής μου,
γροικώ το θάνατο με φόβο,
γροικώ την αθανασία με χαρά.
Να είναι το σώμα μου καλή σπορά για
την πατρίδα;

Μη με ρωτάτε ποιος είμαι.
Ένα παιδί αμούστακο,
που βγήκα μια μέρα να περπατήσω
στην ελευθερία,
γιατί δεν άντεξα άλλο τα σκοτάδια της
φυλακής μου.
Με βρήκαν οι εχθροί με ένα βόλι στο
χέρι.

Με βρήκε η άνοιξη με μία παπαρούνα
στο χέρι.
Με είδε η μάνα μου και μου έδωσε την
ευχή της.
Με είδε ο κύρης μου και γονάτισε
μπρος μου.
Πήρα το δρόμο να ανταμώσω το χρέος
μου
Ψηλάφισα τις πληγές του ματωμένου
Χριστού,
δείλιασα στην ανηφόρα του Γολγοθά,
στοίβαξα τη νιότη, το τώρα, το δικό
μου μέσα σε ένα μπαούλο και το
μαντάλωσα.
Παρέδωσα το κλειδί στο ύψος των
περιστάσεων
και καρτερούσα τη στιγμή που θα
συναντούσα το πεπρωμένο μου

Μη με ρωτάτε ποιος είμαι.
Ένας από τους πολλούς που διάλεξαν
φτερούγες και χίμηξαν καταπάνω στον
ήλιο.
Ακόμα και οι ξόβεργες που στήναμε
στα περιβόλια, μας αρνήθηκαν
ακόμα και αυτές δανεικές τις είχαμε.
Έβαλε γκέμια η καρδιά στα σύννεφα,
κατασπάρραξε το ξεροκόμματο της
ευθύνης που της αναλογούσε
και μετά δεν ήξερε που να κρυφτεί
και σήκωσε την πέτρα γιατί το ένιωσε
πως ήρθε η ώρα.

Μη με ρωτάτε ποιος είμαι.
Ρωτήστε τα λάβαρα, ρωτήστε τη
ντροπή,
Ρωτήστε τα σήμαντρα , ρωτήστε τα
βουνά και τις χαράδρες
Ρωτήστε το αίμα, ρωτήστε το αίμα,
που χάραξε ποτάμι την θεριεμένη
πίστη μας.
Είμαι αυτός που ζητά πίσω την
πατρίδα του
Ζητά πίσω τους τάφους των
προγόνων του,
που η στερνή τους ώρα δε φύλαγε
θάματα.
Ένας από όλους είμαι που βρέθηκε
αντάμα με την επανάσταση
όταν τα όνειρα έπιασαν φωτιά.
Άκουσα.
Είδα.
Δεν μπόρεσα ξανά να ακούσω και
να δω χωρίς να αναρωτιέμαι για το
έθνος μου.

Ένας από όλους θα είμαι
Στους αιώνες των αιώνων
Αμήν

**Χριστίνα Μιχαηλίδου,
Κορυδαλλός, Πειραιάς**

Οβολός

Λίγοι θυμούνται το πραγματικό της όνομα: Πανώρια Χατζηκώστα. Αρχόντισσα. Το πρόδιε ο αέρας της, το αγέρωχο της περπατησιάς της, κι ας ήτανε ντυμένη με κουρέλια. Καταγωγή απ' το Αϊβαλί, σύζυγος κάποτε ενός πλούσιου εμπόρου, απ' τις γυναίκες που δεν περνούν απαρατήρητες.

Η ιστορία της είχε ταξιδέψει από στόμα σε στόμα, έμοιαζε απ' αυτές που διαβάζει κανείς σε μυθιστόρημα. Οι Τούρκοι σκότωσαν τον άντρα της και τα παιδιά της κι εκείνη φυγαδεύτηκε από έναν ναύτη στα Ψαρά. Από κει βρέθηκε στο Ναύπλιο. Έκανε την πλύστρα για να ζήσει. Τα χαμίνια ξεφώνιζαν μόλις την έβλεπαν, την παίρνανε στο κατόπι. Τα μικρότερα χοροπηδούσαν γύρω της τραβώντας της τη φούστα. Της κόλλησαν το παρατσούκλι Ψωροκώσταινα. Εκείνη δεν κρατούσε κακία. Τους χάιδευε τα κεφάλια, γύρευε να πάρει τα ορφανά υπό την προστασία της, μια μικρή παρηγοριά για τα δικά της που τα στερήθηκε. Έχωνε το χέρι στην τσέπη, ψαχούλευε για καμιά καραμέλα. Δεν ήξερε όμως σε ποιο να την πρωτοδώσει και η καραμέλα παρέμενε υπομονετικά στη σκοτεινιά της τσέπης της μέχρι εκείνη να πετύχει κανένα παιδάκι μονάχο να το κεράσει, γιατί δεν το βαστούσε τα υπόλοιπα να ζηλεύουν.

Συχνά πυκνά ονειρευόταν πως τα κάθιζε χάμω οκλαδόν και τα τάζε γλυκό κυδώνι καμωμένο από τα χέρια της. Στο Αϊβαλί το έφτιαχνε κάθε βδομάδα, αγαπημένο γλύκισμα του αντρός της. Φανταζόταν πως έπαιρνε τα κυδώνια ένα προς ένα, τους αφαιρούσε τα κουκούτσια και την καρδιά και τα σιγόβραζε με ζάχαρη, αμύγδαλα και χυμό λεμονιού. Πολλές φορές μοιραζόταν με τις γειτόνισσες τα μυστικά των κυδωνιών. Δεν πρέπει να 'ναι ούτε πολύ ώριμα ούτε πολύ άγουρα. Το χρώμα τους γίνεται πότε κόκκινο πότε ξανθό, εξαρτάται απ' το βράσιμο. Να τ' αφήνετε να κρυσταλλώνουν στο τέλος, να σφίγγει το σιρόπι τους. Και προσοχή, μην τ' ανακατεύετε ποτέ! Ειδάλλως τα φρούτα θα λιώσουν... Σφάλιζε τα μάτια και τέντωνε τα ρουθούνια να μυρίσει νοερά το γλυκό που μπορούσε να φτιάχνει στο Αϊβαλί, τότε που είχε τα πάντα σε αφθονία. Κι ερχόταν η μυρωδιά παρέα με τον άνεμο και τις εικόνες των παιδιών της που το έτρωγαν λαίμαργα, και οι αγριοκυδωνιές που φύτρωναν στους λόφους του τόπου της θέριευαν σκορπώντας μεθυστικές οσμές. Ποιος είπε πως δεν έχουν άρωμα οι αναμνήσεις;

Η Ψωροκώσταινα αφηγούνταν με έξαψη, και απ' τη γλύκα του κυδωνιού οι αφηγήσεις της ταξίδευαν στα τραπέζια με τα εδέσματα που 'στρωναν οι Αϊβαλιώτισσες μπροστά στις πόρτες των σπιτιών τους για τους περαστικούς, τον πετροπόλεμο που γινόταν τα κυριακάτικα απογεύματα, την εξόρμηση των μασκαράδων στους δρόμους την Αποκριά... Θύμησες κλειδωμένες στο σεντούκι της μνήμης σαν πολύτιμα αποκτήματα. Οι γυναίκες την άκουγαν με προσοχή, μάντευαν την επιδεξιότητά της στην κουζίνα, καταλάβαιναν πως ήταν κάποτε νοικοκυρά και οικοδέσποινα απ' τις λίγες, μα το 'χαν απορία πού το 'βρισκε το κουράγιο να συνεχίζει μετά τον αφανισμό της φαμίλιας της. Κατά τα λεγόμενά τους, άλλη στη θέση της ή θ' αυτοκτονούσε ή θα της κοβόταν η μιλιά από το σοκ. Κάτι τέτοιο θα περίμενε κανείς. Ή έστω να ψευτοζει. Ή να βγάζει κακία στους άλλους που δεν είχαν δοκιμάσει τη δική της συμφορά. Τούτης όμως της αρχοντογυναίκας το 'λεγε η ψυχή της, λεβεντόκαρδη, έβλεπε τον κόσμο αλλιώς, μέσα απ' το παραμορφωτικό φίλτρο των δικών της βιωμάτων που της έβγαζαν μια συμπόνια πρωτόγνωρη και δυσερμήνευτη.

Είχε αρχίσει να κουβαλάει κι αποσκευές επί πληρωμή για να μπορέσει να στηρίξει τα ορφανά του πολέμου. Η κατατρεγμένη του Αϊβαλιού ήταν το μόνιμο θέμα συζήτησης στις γειτονιές του Ναυπλίου, τον διάβα της συνόδευαν πιστά χαμηλόφωνες κουβέντες. Κι είχε η ματιά της μια ηρεμία σαν τη γαλήνη του άηχου χιονιού, κυρίως όταν ο νους της πετούσε στον σωτήρα της, τον Βενιαμίν Λέσβιο, τον άνθρωπο που την είχε υπό την προστασία του μέχρι τον ξαφνικό του θάνατο από τύφο. Μονάχα τις νύχτες αγρίευε όταν εφιάλτες στοίχειωναν τον ύπνο της. Έβλεπε το Αϊβαλί να κηδεύει την ομορφιά του στις στάχτες, τον κόσμο να στριμώχνεται στην προκουαία σ' ένα ξέφρενο φευγιό, το τούρκικο μένος να θερίζει τα τέκνα της, χαράσσοντας μια ατέρμονη γραμμή από ματωμένα χνάρια. Λυπάται που δεν άρπαξε λίγο χώμα του τόπου της να το πάρει μαζί της την ώρα του μακελειού, να το 'χει στην προσφυγιά να το μυρίζει. Μα δεν το σκέφτηκε. Το μυαλό της το 'χαν ρημάξει οι εικόνες της σφαγής, η όρασή της είχε πνιγεί στο αίμα.

Κείνη τη μέρα η γειτονιά ήταν ανάστατη. Τα νέα για το Μεσολόγγι κατέφταναν δυσοίωνα. Πολιορκούνταν άγρια απ' τους Αγαρηνούς, οι μαχητές χρειάζονταν στήριξη. Ακουγόταν πως γυναίκες, παιδιά, τραυματίες και γέροντες τρέφονταν με ποντίκια και φύκια. Στήθηκε ένα τραπέζι στη μέση της πλατείας να ξεκινήσει έρανος. Οι άντρες διαμαρτύρονταν, οι γυναίκες τραβούσαν τα μαλλιά τους. Από μας γυρεύετε, τους φτωχούς; Πού να τα βρούμε; Αντιδρούσαν πεισματικά. Αν και είχαν πολλάκις φανταστεί το θλιβερό θέαμα των συμπατριωτών τους Μεσολογγιτών, των σημαδεμένων απ' τις κακουχίες και την πείνα, που στέκονταν ακόμα όρθιοι αντλώντας δύναμη απ' την αδούλωτη ψυχή τους, την απόφια, στιβαρή και αδιαπραγμάτευτη.

Η Άνοιξη είχε μπει για τα καλά, ο καθένας όμως την ένιωθε μουντή σαν να μην είχε φορέσει τα γιορτινά της. Κοιτούσαν σκυθρωπά το τραπέζι του εράνου, σχεδόν εχθρικά. Τι περιμένανε απ' αυτούς τους χαροκαμένους; Ίσα που είχανε να ταΐσουν τα παιδιά τους. Πάλευε κι ο Γεώργιος Γεννάδιος, σοφός δάσκαλος που η γνώμη του μετρούσε κι όλοι τον είχανε σε υπόληψη, να τους πείσει να βοηθήσουν με όποιον τρόπο τούς ήταν μπορετό. Τα λόγια του πύρινα μιλούσαν για το μαρτυρικό Μεσολόγγι, τον αγώνα που κινδύνευε να ματαιωθεί, την ελευθερία που εξέπνεε, την οθωμανική ημισέληνο που απειλούσε να κυματίσει. Μα και πάλι κανείς δεν κουνιόταν απ' τη θέση του, η ανέχεια τους έδενε τα χέρια, τους παρέλυε.

Και τότε είδαν την Ψωροκώσταινα να ζυγώνει θαρρετά, ίδια μπροστάρισσα σε μάχη, να βγάζει το ασημένιο δαχτυλίδι της, μοναδικό της κειμήλιο απ' τα παλιά τα ευτυχημένα χρόνια, και να το ακουμπάει στο τραπέζι μαζί μ' ένα γρόσι. Απομακρύνθηκε αθόρυβα, πλουσιότερη από πριν, στητή κι αγέρωχη, καμπούριαζε μόνο όταν έσκυβε στη σκάφη, κάτω απ' τα βλέμματα των συγχωριανών της που την κοίταζαν βουβά σαν να 'χε εξοστρακιστεί ξαφνικά κάθε ήχος.

Κι η Άνοιξη που 'χε χλωμιάσει ξανάβρισκε σιγά σιγά το χρώμα της καθώς οι πατριώτες έμπαιναν στην ουρά ν' αφήσουν τον οβολό τους.

Ελένη Χριστοφοράτου, Αθήνα

1821

Μπροσ στου αγώνα τη θωριά
δε φοβάται η ψυχή
η σκλαβιά είναι πιο βαριά
και η υποταγή πικρή.

Δε σωπαίνει πια η ψυχή,
ο καημός της μια κραυγή,
πυρπολήθηκε η καρδιά,
το μυαλό κι η λογική.

Με οδηγό την Παναγιά,
όρκο δίνουν ιερό,
τούτο χώμα που πατούν
να 'ν' και πάλι ελληνικό.

Ξεκινά από το Μοριά
τούτη η σπίθα η μικρή,
και μετά σαν πυρκαγιά,
όλη η Ελλάδα ακολουθεί.

Χύνεται αίμα ελληνικό
για το χώμα το γλυκό,
για Χριστό, για λευτεριά,
των προγόνων τα ιερά.

Και η ώρα δεν αργεί,
που η ανάσταση θα 'ρθει,
χέρι-χέρι η λευτεριά
με τη νίκη θα φανεί.

Γεωργία Ουλή, Ναύπλιο

Αγωνιστές εσείς του 21

Διακόσια χρονιά πριν σε μία γη γεμάτη
πόνο
ντουφέκια υψώθηκαν ψηλά και φωνή
λαού έσκισε τον ουρανό...
(μήνες τώρα μέσα μου ξέσπασε ταραχή)
Είναι αθάνατο κορμί αυτό του Εικοσιένα!
Φωνές ανδρείας ηχούν και αντάρτικο
άσμα γεμίζει την ψυχή μου
Δυνατοί κρότοι και μάνες που πονούν
Ιερείς να ψάλλουν, άνδρες να ορκίζονται
σε Αρχή Αόρατη

Ένας αγώνας για τούτη την πατρίδα...
Με άμυνες τα όνειρα για χώμα ελεύθερο
Με όνειρα τιμής των νεκρών προγόνων
Με δύναμη ενός που κάνει για χιλιάδες
Ξέσπασε ηρωικός και ιερός αγώνας...
Κορμιά και θυσίες αμάχων
Ξεσκισμένα στήθη και κουρελιασμένα
σώματα...
Οδυρμοί γυναικών βιασμένων
και άλλων που γενναία από γκρεμούς
πέφτουν

Ένας αγώνας για τούτη την πατρίδα...
(ταραχή γεμίζει την ψυχή μου και μια
τρελή επιθυμία)
Μια πένθιμη κραυγή φιλάει τα ώττα μου
Μια γλυκιά υπερηφάνεια για τους
προγόνους...
Σήμερα ζω σε χώμα ελεύθερο
γιατί 'σείς προστρέξατε να με γεννήσετε
ΕΛΕΥΘΕΡΗ

Σας χρωστώ τη ζωή μου...
και μεθώ με την κραυγή μου
σαν φωνάζω σε εσάς «Ευχαριστώ»
Άγνωστη σε εσάς είμαι και πολύ δειλή
-αν αναλογιστώ τη θυσία σας-

Αγωνιστές εσείς του '21
Σας ξυπνώ από τα μνήματα και σας
ορκίζω
το χώμα που τώρα πατώ θα
προστατεύω
όπως 'σείς για εμένα κάνατε
Θα σταθώ πάνω στα ματωμένα ίχνη από
τα πέλματά σας
και το ίδιο θα κάμω... Για τον επόμενο!
Αγωνιστές εσείς του '21
Ξυπνήστε Και Ελάτε Μαζί Μου Να
Γιορτάσουμε
Η θυσία σας έχει ριζώσει μέσα μας...
Αγωνιστές εσείς του '21
Ακούστε με...
Προσκλητήριο στέλνω με αγωγή τα
βουτηγμένα στο χώμα χέρια μου
Κατεβείτε από τον θρόνο σας και
σταθείτε σιμά μου...
Δώστε μου λιγάκι από το θάρρος σας
να προστατεύω και εγώ αυτά τα χώματα
Αγωνιστές εσείς του '21
Ξυπνήστε Και Ελάτε Να Μεθύσουμε Με
Το ΑΘΑΝΑΤΟ Κρασί
Του Δικού Σας Αγώνα!

**ΓΥΜΝΑΟΥ ΝΙΚΗ,
ΧΑΙΔΑΡΙ**

Αλυσοδεμένο Ξέσπασμα

Ξανασηκώθηκε σήμερα μέσα στο κελί του. Μια φιγούρα ενός ημίγυμνου άντρα, αλυσοδεμένου, εκτεθειμένος σαν αξιοθέατο. Τον έχουν κλειδωμένο από όταν γεννήθηκε και υπάρχει περισσότερο για την ψυχαγωγία του κόσμου, παρά για τον εαυτό του.

Όλη του η ζωή ήταν αυτή η εμπειρία... να ξυπνάει και να κοιμάται, χωρίς να εκφράζει συναισθήματα για αυτούς που επισκέπτονται. Κάθε μέρα είναι η ίδια ιστορία. Βλέπει τις ίδιες εκφράσεις και αντιδράσεις πάνω σε διαφορετικά πρόσωπα, που και αυτά δεν είναι τόσο διαφορετικά. Προσπαθεί να κρύψει συνεχώς το πρόσωπο του με τα μακριά μαλλιά του, άσχετα που του έχουν πει επανειλημμένα να μην το κάνει γιατί “πρέπει να είναι προσιτός στους επισκέπτες”.

Το κλουβί μέσα είναι γεμάτο φυτά και όμορφα δέντρα, όχι όμως για να νιώθει καλύτερα αυτός, αλλά για να νιώθουν καλύτερα αυτοί που τον κοιτάνε. Βρίσκει στέγη σε μια τρύπα που έχουν δημιουργήσει τα πυκνά πεύκα σε μια γωνιά του κελιού, η όποια είναι ορατή σε κάποιον που βρίσκεται απ' έξω, διότι πρέπει να είναι σε κοινή θεά και όταν κοιμάται.

Όλες οι μέρες είναι ίδιες. Ξυπνάει και ακολουθεί μια ρουτίνα από τους ίδιους ανθρώπους. Στην αρχή έρχονται οι ντόπιοι, οι οποίοι έρχονται νωρίς για να “προλάβουν τους τουρίστες” όπως τους ακούει να λένε. Τον κοιτάνε όπως ακριβώς και οι τουρίστες όμως, σαν κάτι που εκφράζει αυτόν τον τόπο και όλοι έρχονται από παντού να το δουν κτλ. Για αυτούς, δεν αντιπροσωπεύει τίποτα, απλά υπάρχει για να “έχουμε να λέμε”. Στέκεται εκεί μόνο για να τους κάνει περήφανους, για να τους δίνει αυτό το ψεύτικο αίσθημα ανωτερότητας. Ο μονός λόγος που θα τον σέβονταν, δεν είναι επειδή σημαίνει πραγματικά κάτι για αυτούς, αλλά επειδή θέλουν να τον δείχνουν στους υπόλοιπους.

Όταν όμως φτάνει το μεσημέρι, φτάνουν και οι τουρίστες. Αυτοί είναι οι χειρότεροι και δίνουν στον άντρα ένα αίσθημα οργής. Κάθε φορά που τους βλέπει, κάθε μέρα της εβδομάδας, εύχεται να μη φορούσε αυτές τις αλυσίδες, ώστε να αντιδράσει στην ανυποψίαστη συνείδηση τους. Όλοι φορούσαν τα ίδια ρούχα και όλοι φέρονταν με τον ίδιο τρόπο. Προσπαθούσαν να τον κάνουν να τους προσέξει για να πείσουν τον εαυτό τους πως η επίσκεψη άξιζε. Βγάζουν φωτογραφίες μαζί του, χωρίς να ξέρουν καν με τι βγάζουν φωτογραφίες... χωρίς να ξέρουν γιατί αυτός ο άντρας είναι εκεί. Οι περισσότεροι από αυτούς δεν έκαναν καν τον κόπο να διαβάσουν το ταμπελάκι μπροστά από το κλουβί, το οποίο ούτως ή άλλως δεν έλεγε όλη την αλήθεια: «Άνθρωπος των ηθικών αξιών στο φυσικό του περιβάλλον».

Αυτός δεν ήξερε καν τι λέει η επιγραφή. Όλη του τη ζωή την έζησε σαν μια ζωντανή αναπαράσταση μιας άγνωστης ταμπέλας. Ακόμα και να ήθελε να πάει με το ρεύμα, δεν ήξερε καν πως. “Απλώς κάνε τους επισκέπτες να νιώθουν ικανοποίηση επειδή ήρθαν.” του έλεγαν. Αλλά αυτός δεν ήξερε τι θα πει. Δηλαδή υπήρχε για τους άλλους; Δηλαδή ακόμα και να αντιπροσώπευε κάτι, αυτό το κάτι στην πραγματικότητα δεν υπάρχει γιατί δεν ενδιαφέρει κανέναν.

Κάθε μέρα σκεφτόταν πως θα ήταν να είχε κάνει τη διαφορά. Πως θα ήταν εάν έβγαινε από εκεί και έδειχνε στον κόσμο αυτό που πιστεύει. Η οργή του μεγάλωνε και κάθε πρόσωπο που τον εκνεύριζε μέσα στο πλήθος, ήταν ένας άνθρωπος παραπάνω στη λίστα. Όσο μεγαλύτερη η ανησυχία, τόσο μεγαλύτερη και η λύτρωση.

Όταν κοιμόταν, τα όνειρα του ήταν μια συλλογή από τους ανθρώπους που είχε ορκιστεί πως θα σκοτώσει, είτε σαν εκδίκηση, είτε σαν δήλωση για να δείξει στην ανθρωπότητα τι πρεσβεύει πραγματικά και όχι τι λέει μια ταμπέλα: «Φυλακισμένος τρομοκράτης. Κρατούμενος τα τελευταία 25 χρόνια».

Λένε ότι η ιστορία γράφεται από τους νικητές. Ε λοιπόν, ήθελε να γράψει ιστορία. Όχι γιατί ήθελε να τον θυμάται ο κόσμος και να φέρονται στην ανάμνηση του όπως φέρονται σε αυτόν τώρα, αλλά γιατί είχε ξυπνήσει μέσα του κάτι διαφορετικό τον τελευταίο καιρό. Δεν το είχε σκεφτεί ιδιαίτερα, απλά ήθελε να εκδικηθεί.

Μέσα στην εβδομάδα, έρχονται και “σημαντικά πρόσωπα”, τουλάχιστον φαίνονται σημαντικά από τον τρόπο που ντύνονται. Κάτασπρα πουκάμισα, μπλε ή μαύρα σακάκια, εκθαμβωτικά μανικετόκουμπα, γκρίζα μαλλιά και στις γραβάτες τους... ακόμα και σε ένα ένδυμα που δίνεται η απολυτή ελευθερία, επιλέγουν το ίδιο χρώμα με το σακάκι τους. Τους βλέπει να συζητούν για αυτόν, σαν να είναι κάποιου είδους αντικείμενο, σαν να θέλουν να υπάρχει στην υποκοουλτούρα της κοινωνίας, για να νομίζουν οι πολίτες πως υπάρχει κάτι που πρεσβεύει την ελευθερία και την επανάσταση. Μια μέρα όμως θα γίνει πραγματικότητα και δεν θα το περιμένουν καν. Είναι στο χέρι του να το κάνει...

Ένα βράδυ ορκίστηκε στον εαυτό του πως μόλις ξαναέρθουν, μόλις τους ξαναδεί να χρησιμοποιούν σε ένα είδος πνευματικής αγοραπωλησίας τις ιδέες του, θα τους ξεκάνει. Είναι σίγουρος πως θα το καταφέρει, γιατί η οργή που έχει μέσα του μόλις τους αντικρίζει, είναι μεγαλύτερη από οποιοδήποτε όπλο έχουν αυτοί.

Έρχεται λοιπόν η μέρα. Ξεκινάει όπως όλες τις άλλες, με τις ίδιες ρηχές συμπεριφορές, σαν να είναι όλοι προγραμματισμένοι, αλλά κάτι είναι διαφορετικό, ίσως να είναι ιδέα του. Λάθος... είναι σίγουρα ιδέα του, αλλά ούτως η άλλως όλα στο κεφάλι του είναι, η οργή, η αγανάκτηση, η επανάσταση.

Βράδιασε. Το ένστικτο του ήταν λάθος, δεν έχει υπάρξει ακόμα αφορμή. Ίσως κάποια άλλη μέρα. Λίγο πριν καταχωνιάσει όμως στη σπήλια του ακούει την πόρτα να ανοίγει και όχι με τον χαρακτηριστικό ήχο. Αυτός ο ήχος ήταν αλλιώς. Αυτό το άνοιγμα της πόρτας ακουγόταν ακριβό, σαν να έχει κεφάλαιο στο χρηματιστήριο. Ήταν ιδιωτικό και ακουγόταν, χωρίς ιδιαίτερη προσοχή, όμορφο. Αλλά το άνοιγμα αυτό της πόρτας το έκανε αυτός. Δεν ήξερε το όνομα του, ήξερε όμως πως τον χρησιμοποιούσε, πως δεν ήταν κάτι πέρα από μια μάρκα για αυτόν. Αυτά όμως σήμερα τελειώνουν.

Τον είδε να συζητάει με τον προϊστάμενο της εγκατάστασης. Τον έδειχναν και γελοούσαν. Προσπαθούσε να ακούσει αυτά που έλεγαν αλλά μάταια. Άκουσε όμως τον προϊστάμενο να εκφέρει ένα δυνατό «Γιατί;». Τον ξανακοίταξαν. Προσπάθησε να διαβάσει τα χείλη του άντρα με το κοστούμι, αλλά δεν χρειαζόταν, πλέον η φωνή του ήταν αρκετά δυνατή. Ήθελαν να χρησιμοποιήσουν το τομάρι του για παραδειγματισμό. Να τον βγάλουν βίντεο χτυπώντας τον με τη δικαιολογία πως επιτέθηκε σε έναν τουρίστα την προηγούμενη μέρα. Μα πως είναι δυνατόν; Δεν έκανε τίποτα! Πως γίνεται να είναι θύμα τέτοια εκμετάλλευσης; Ένωσε τη φλόγα που έχει μέσα του να καίει την κάρδια του.

Τράβηξε με δύναμη τις αλυσίδες για να σπάσουν. Οι άλλοι δυο τραντάχτηκαν, αλλά χωρίς ανησυχία. Αυτός χωρίς καν να τους κοιτάζει τις ξανατράβηξε. Και ξανά και ξανά και ξανά, μέχρι που κάποια στιγμή... έσπασαν. Με τους σιδερένιους κρίκους στους καρπούς του πήδηξε στα κάγκελα και τα λύγισε σαν να είναι χορδές κιθάρας. Χωρίς να πει κουβέντα, μόνο κραυγές έβγαιναν από το στόμα του, οι οποίες έλεγαν περισσότερα από οποιαδήποτε λέξη. Επιτέθηκε στον άντρα με τα ακριβά ρούχα. Με ένα μεγάλο ουρλιαχτό τίναξε τις αλυσίδες στον αέρα και τις χτυπούσε πάνω του με μανία. Φώναζε για έλεος αλλά στα αφτιά του ήταν μουσική. Του έσπασε το κρανίο και πέταξε το πτώμα του στην άκρη ενώ παράλληλα έπνιγε τον άλλον. Κατέβηκε στις πύλες του κτηρίου και έβλεπε παντού αφίσες με το πρόσωπο του, που έγραφαν αυτά ακριβώς που περίμενε.

Έφτασε στην έξοδο. Ήταν πλέον ελεύθερος. Αλλά για πόσο...

Σταύρος Μπονάνος, Νεάπολη Λακωνίας

(1821-2021)-200 ΧΡΟΝΙΑ ΑΓΩΝΑΣ

Σύννεφα αλάργα αντηχούν,
τα σήμαντρα δοξολογούν

Μα ποιοι λαλούν από ψηλά
“Θέλει αρετή και τόλμη η λευτεριά;”

Νέφη μαρτύρων τραγουδούν
με ύμνους το Θεό δοξολογούν

Που έκανε το μαρτύριο να φανεί
σαν το γλυκό της μάνας τους φιλί

Τελείωσε η απαντοχή,
έφυγαν πια απ' τη μάταιη τη ζωή

Μα έφυγαν ηρωικά
κι αγάλλονται στα ουράνια με χαρά

Πάλεψε για τη λευτεριά
αγοράστηκε πολύ ακριβά

Μην ξεπουλάς τα ιδανικά
μια φωνή μας λέει δυνατά
Είναι η φωνή των ηρώων από ψηλά

Δυνάμωσε πια η κραυγή
έγινε κλειδί στου νου τη φυλακή

Είναι η φωνή ενωμένη με το Θεό
μας φυλάει από θάνατο πνευματικό

Ενώνεται με της καρδιάς μας τη φωνή
που ελεύθερη για πάντα θε να ζει.

Μαρία Μακαρίδου

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ

Και μόνο ένας Έλληνας να μείνει μπορεί να ξαναχτίσει
νέα Ελλάδα

Αγ. Πορφύριος

Ξαναζεί 200 χρόνια μετά,

ο αγώνας για τη λευτεριά...

Δεν είναι τυχαίο, είναι συμβολικό,

είναι ένα μήνυμα από το Θεό

Να μείνουμε στο εμείς και όχι στο εγώ,

ενωμένοι θα νικήσουμε τον κορονοϊό.

Με το σταυρό και την πίστη οδηγό

θ' αποτινάξουμε και τούτο το ζυγό.

Μόνο με του Χριστού μας τη λατρεία

θα φυλάξουμε της ψυχής μας την ελευθερία.

Με αυτοθυσία και ψηλά τα ιδανικά

θα νικήσουμε και τούτη τη φορά.

Μαρία Μακαρίδου

Ο ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

Για να μπορεί ο αετός το φτέρωμα ν' απλώσει
πρέπει, σαν ήτανε μικρός, νά 'χε καλή τροφή,
και για ν' ανθίσει η Πασχαλιά και νά 'χει ωραία μορφή
πρέπει να έχει ρίζωμα και χώμα να φυτρώσει
χώρο για να φουντώσει
ίσαμε την κορφή.

Έτσι κι η Επανάσταση κατόρθωσε ν' ανθίσει
γιατί ένας πρωτομάστορας είχ' εργαστεί πολύ
χάνοντας για τη λευτεριά ως και την κεφαλή
παλεύοντας νυχθημερόν στο γένος να θυμίσει
και να το διαφωτίσει
ποια έχει αποστολή.

Ο Ρήγας ο Βελεστινλής, ριγά για την πατρίδα
και την φαντάζετ' όρθια, ελεύθερη, τρανή
στη «Χάρτα» του την παριστά μ' ελεύθερη φωνή
ξανοίγοντας τα πνεύματα, ανοίγει νέα σελίδα
γλυκιά που 'ν' η φροντίδα
να γίνει γαλανή!

«Καλύτερα να έχουμε, έστω και μία ώρα
ζωή, όμως ελεύθερη, παρά σε φυλακή
σαράντα χρόνια στη σκλαβιά, δούλοι και αυλικοί»
το λέει του Έθνους η καρδιά πως έφτασε η ώρα
ευλογημένη χώρα,
ψυχή ελληνική.

Το κάλεσμα του «Θούριου», άστρο στην καταιγίδα
ταράζει τα θολά νερά, φτερώνει την καρδιά
κι ο πόθος για τη λευτεριά απλώνει μια ευωδιά
διάπυρο κάλεσμα ψυχής σταλάζει την ελπίδα
κι υψώνει μίαν αψίδα
με θεία ψαλμουδιά.

Αλλά δεν ήτανε γραφτό να ζήσει τα όνειρά του
να δει το μέγα έργο του ν' ανοίγει τα φτερά
ούτε τα λούλουδα να δει ν' ανθίζουν θαλερά -
τους αετούς που έθρεψε, τα άνθη τα δικά του`
το έθνος του θανάτου
τον φόνευσε ψυχρά!

Όμως οι ιδέες που έσπειρε μες στις νυχτιές το σκότος
ρίζωσαν μέσα στην καρδιά του δόλιου του ραγιά
και λίγα χρόνια αργότερα έγιναν η μαγιά
που έδειξε τη διαδρομή, σαν λευτεριάς πιλότος
ηλιο-αστραπής ο κρότος,
τους έθνους λειτουργιά!

Ιωάννης Παναγάκος

ΟΡΚΙΖΟΜΑΙ

"...ορκίζομαι εις Σε, ω ιερά πλην τρισάθλια Πατρίς!..."
Όρκος Φιλικών

Ορκίζομαι εις τον Θεό, για Σε γλυκιά πατρίδα
του αυγινού ήλιου ανθός για μένα στη ζωή
θα είσαι, και παντοτινά η κάθε μου πνοή
για σένανε θα πάλλεται - στο σκότος ηλιαχτίδα-
εσύ είσαι η ελπίδα
της σκέψης μου η ροή.

Αγκυροβόλι ασπρόανθο στις δύσκολες τις ώρες
μα και στις εύκρατες εσύ το νου μου κυβερνάς
τα κύτταρα, το είναι μου, εσύ τα διαπερνάς
για σένανε οι πράξεις μου θα είναι νικηφόρες
σκέψεις ελπιδοφόρες
και πίστη με κερνάς.

Το αίμα μου και τη ζωή, ορκίζομαι για σένα
να δώσω εάν χρειαστεί πατρίδα μου ακριβή
για να σε δω ελεύθερη, αυτή 'ναι η αμοιβή
τα χρόνια μου θα λάμπουνε στον ήλιο τιμημένα
αλλιώς, αλί σε μένα
δε θά 'χω απολαβή.

Ορκίζομαι ν' αγωνιστώ, πατρίδα τιμημένη
υπέρ βωμών και εστιών, για πίστη, για Χριστό
δε θα υποκύψω στον εχθρό και δε θα κουραστώ
να μάχομαι για λευτεριά, του Έθνους ειμαρμένη
μάννα μου δακρυσμένη
αυτό σου το χρωστώ.

Ελευθερία ή θάνατος είναι το σύνθημά μου
να διώξω κάθε τύραννο από την άγια γη
και μέχρι να το κάνω αυτό ας μη χαρώ αυγή
ορκίζομαι «μα τω Θεώ» να χάσω τη χαρά μου
το πρώτο μέλημά μου
κι η μόνη επιλογή.

Υπόσχομαι να σέβομαι κάθε συνάνθρωπό μου
την πίστη, τη θρησκεία του, τα όσια κι ιερά
να νοιάζομαι τους ασθενείς, να δίνω τη χαρά
τους αδυνάτους να βοηθώ κι αυτό 'ναι τ' όνειρό μου:
η λευτεριά του ατόμου
που αγάπη λαχταρά!

ΟΙ ΗΜΙΘΕΟΙ ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ

Με τ' άρματα πάντα ξυπνούν, με τ' άρματα κοιμούνται
Σουλιώτες και Σουλιώτισσες πέρα ψηλά στο Σούλι
όλη τη μέρα στη φωτιά το βράδυ καραούλι
λιτοί και σκληροτράχηλοι, τον Τούρκο δεν φοβούνται.

Τη λευτεριά την έβαζαν πιο πάνω απ' τη ζωή τους
περιφρονούσαν τους δειλούς, τον λόγο τους σεβόνταν
στον πόλεμο δεν λάκιζαν, ποτέ τους δεν κρυβόνταν
και τίποτα δεν έβαζαν πιο πάνω απ' τη τιμή τους.

Λάμπρος Τζαβέλας οδηγεί τη μάχη προς στη νίκη
κι ας έχει πιάσει όμηρο το γιο του ο εχθρός του
«απάντων τιμιώτερον» «μητρός τε και πατρός» του
είν' η πατρίδα η γλυκιά σ' αυτήν κι αυτός ανήκει

όπως κι ο γιος κι ο εγγονός, ο Κίτσος ο Τζαβέλας
πού 'ταν στους τρεις καλύτερους πολεμιστές της νίκης
κατά την επανάσταση, βλαστός της θείας δίκης
κι ήταν καμάρι της φυλής, αητός της φουστανέλας.

Κι εκεί στο Κούγκι ο Σαμουήλ, σαν έπεσε το Σούλι
φωτιά μονάχος έβαλε στα πυρομαχικά τους
με τους συντρόφους του μαζί, το έλεγε η καρδιά τους
ελεύθεροι πεθάνανε, της λευτεριάς νταούλι.

Όπως και οι Σουλιώτισσες στο βράχο του Ζαλόγγου
προτίμησαν ελεύθερες, παρά ατιμασμένες
να φύγουν από τη ζωή, στη λευτεριά ταγμένες
με τα παιδιά τους πέσανε στα βράχια μετά βόγγου

και τραγουδούν ελεύθερες «γεια σου κόσμε καημένε
γεια σας πολύχρωμες πλαγιές γεια σας γλυκά ρυάκια
γεια σας περήφανοι αετοί και άσπρα συννεφάκια
ελεύθερες ερχόμαστε εις Σε, Μαρία Παρθένε»!

Ιωάννης Παναγάκος

(μελοποιήθηκε από τον συνθέτη και μαέστρο Δημήτρη Μηνακάκη).

ΤΟ ΚΑΛΕΣΜΑ ΓΙΑ ΛΕΥΤΕΡΙΑ

Εικοστή πέμπτη του Μάρτη, μια στιγμή πολύ μεγάλη που επρόκειτο το Έθνος την πορεία του να βρει στην Αγία Λαύρα όλοι πατριώτες φλογεροί συγκεντρώνονται ομοθύμως παίρνοντας τη θεία σκυτάλη της ελπίδας που προβάλλει και τη λευτεριά θωρεί.

Με το λάβαρο στα χέρια ο μητροπολίτης άδει θεϊκές ευχές και ψάλλει, και τους Έλληνες καλεί «λευτεριά ή αλλιώς θυσία της ζωής κι ώρα καλή» ανασταίνεται η Ελλάδα απ' τα κάτεργα του Άδη νά το, φεύγει το σκοτάδι και η λευτεριά ομιλεί.

Τόσα δάκρυα και αίμα μες στα τετρακόσια χρόνια που έχυσαν της Ρωμιοσύνης οι πολύπαθοι βλαστοί πότισαν βαθιά τις ρίζες και μ' ελπίδα θαυμαστή της ελευθεριάς το δέντρο έλιωσε ευθύς τα χιόνια στις πατρίδας μας τα κλώνια πού 'ν' του ήλιου η κουπαστή.

Προεστοί κι ιερωμένοι, φιλικοί, καπεταναίοι με της λευτεριάς τη φλόγα, της ψυχής φεγγοβολή έμποροι, πεπαιδευμένοι, κλέφτες και αρματολοί όλοι τους, μικροί, μεγάλοι, παλληκάρια όλοι γενναίοι προς τη λευτεριά που εμπνέει στρέφουνε την κεφαλή.

Από το Μοριά, την Κρήτη κι από τη Μακεδονία κι απ' την Ύδρα και τις Σπέτσες, τα ηρωικά Ψαρά κι απ' τη Ρούμελη, τις νήσους στου Αιγαίου τα νερά και απ' όλη την Ελλάδα, για να φύγ' η τυραννία όρκο με ομοφωνία δίνουν σε όσια κι ιερά!

Η ψυχή του εικοσιένα όλη ορθή κι αναστημένη στη γιορτή της Θεοτόκου, στον σεπτό Ευαγγελισμό άγγελμα ελευθερίας στέλνει για ξεσηκωμό του ταλαίπωρου του γένους και ευθύς η ειμαρμένη την ελευθεριά ανασταίνει στις πατρίδας το βωμό.

Ιωάννης Παναγάκος

ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΘΟΣ

"Τον ένδοξον λόχον, τέκνα μνημήσατε, λόχον Ηρώων"
Ανδρέας Κάλβος

Ιερού, Παιδιά, Λόχου, γενναία παιδιά
που στον ήλιο ψηλά τ' όνομά σας προβάλλει
απ' ατσάλι παιδιά, με γενναία καρδιά
μας καλείτε να πάρουμε εμείς τη σκυτάλη.

Τα βλαστάρια του έθνους, Ελλήνων ανθός
αναστήσαν τις μνήμες σου στο Δραγατσάνι
να 'ναι πάντοτε ο Έλληνας Λόγος ορθός
από αίμα, πατρίδα, σου πλέξαν στεφάνι.

Στους Δουνάβεως πέρα τις περιοχές
που ελληνόπνοες ήταν νησίδες Ελλήνων
συγκεντρώθηκαν νέων Ελλήνων ψυχές
στην Ελλάδα κινώντας να δώσουν τον κρίνον.

Παλληκάρια που πέσατε μέχρις ενός
και το αίμα σας ήταν τιμή στην πατρίδα
η θυσία σας έγινε ωκεανός
ν' ανατείλει στο έθνος ξανά την ελπίδα.

Ήταν άνιση η μάχη εκείνη γι' αυτούς
σπουδαστές ανεκπαίδευτοι πού 'σαν για μάχη
μα δεν ήσαν σαν όλους τους άλλους θνητούς
για το έθνος σταθήκαν σαν νά 'τανε βράχοι.

Τώρα η σάλπιγγα του έθνους και πάλι καλεί
όπου γης θαλερό των Ελλήνων το γένος
προαιώνιου εχθρού ν' αποκρούσει απειλή
των Ελλήνων να λάμψει και πάλι το σθένος.

Ιωάννης Παναγάκος

ΜΑΝΗ - Ο ΟΛΥΜΠΟΣ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

Ο χάρος με τη λευτεριά παλεύουν και βρυχώνται
μα οι Μανιάτες πρώτοι αυτοί σέρνουνε τον χορό
ποτέ τους δεν φοβήθηκαν της μάχης το λουτρό
σαν Σπαρτιάτες πολεμούν κι αυτοί αναγεννώνται.

Ο άρχοντας Πρινοκοκκάς μαζί με τριακοσίους
Μανιάτες οχυρώθηκε στο οχυρό Καστρί
κατεναντίον νά 'ρχεται τον Πορθητή θωρεί
ως Λεωνίδας καρτερεί με τους δικούς του αντρείους.

Σαν τα λιοντάρια πολεμούν, ορμούν σαν τα γεράκια
μα αιχμάλωτους τους πιάνουνε και τους περιγελούν
κομματιαστά τους κόβουνε κι όπως μπορούν χαλούν
και τον γενναίο Πρινοκοκκά τον γδέρνουν, τα τουρκάκια!

Μετά ο Κλαδάς Κροκόνδειλος - περίεργο όνομα είχε -
που απ' τη Μάνη κίνησε και μέχρι τον βορρά
την Ήπειρο ελευθέρωσε - τη λευτεριά ορά -
μα δε μπορούσε να οσμιστεί - απάτες δεν κατείχε -

πως θα τον πρόδιδαν ποτέ οι φίλοι σύμμαχοί του!
Τον πρόδωσαν έτσι απλά, οι φίλοι Βενετοί
κι όταν τον έπιασε η Τουρκιά, τι εικόνα Θεέ, φρικτή!
τον γδάραν ολοζώντανο, ως και την κεφαλή του.

Τέτοιους γενναίους ήρωες η Μάνη εγεννούσε
αμέτρητα κινήματα για την ελευθεριά
μέχρι που τα κατάφεραν, τ' ανέμου τα θεριά
αυτονομία να γευτούν, κι η λευτεριά σκιρτούσε.

Μάνη, συνώνυμο, μαθές, με την ελευθερία`
σαν αετοί περήφανα, ελεύθεροι πετούν
μία βοήθεια έχουνε για να επικρατούν
ριζώνει μέσα τους βαθιά, κι αυτή 'ναι η αντρεία!

Μα «λευτεριά ή θάνατος» σ' εκείνους δεν αρμόζει
αφού πάντα ελεύθεροι τόσους αιώνες ζουν
αυτόνομοι, στον τόπο τους μονάχοι επιζούν
«Νίκη ή θάνατος», ηχούν, αυτό 'ναι που δεσπόζει.
Ω! Ναι! Αυτό αρμόζει, τα σύμπαντα αντηχούν!

Ιωάννης Παναγάκος

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

Η πόλη εάλω με βάρβαρα στίφη
καιρό το μηνούσαν φωνές οιωνοί
το λέγαν καθάρια, δεν ήσανε γρίφοι
κι ακόμα το γένος σαν τότε θρηνεί.

Πνιγμένα στο αίμα περνούσαν τα χρόνια
χωρίς μια συμπόνια σκοτάδι βαθύ
προσπάθειες χίλιες να φύγουν τα χιόνια
το πνεύμα του έθνους ξανά να ορθωθεί.

Μα πάντα στο αίμα πνιγόταν τ' αστέρι
το βάρβαρο χέρι σκοτάδι γεννά
του Τούρκου τ' ασκέρι φωτιά και μαχαίρι
από άλλα δεν ξέρει, στυγνά τυραννά.

Μα κάποτε ο μόχθος και αιώνων οι αγώνες
Ανάστασης γίναν, αυγής η μαγιά
να διώξουν για πάντα τους μαύρους χειμώνες
το άχθος του δούλου, του δόλιου ραγιά.

Του Μάρτη εικοσπέντε του είκοσι ένα
που ευαγγελίσθηκε η Παναγιά
του Έλληνα τ' άγια, στον ήλιο ταγμένα
ευαγγελισθήκαν, Θεού ευλογία!

Στην Άγια τη Λαύρα υψώθη αγγελία
που ήτανε κάλεσμα για λευτεριά
και τότε απεκρίθη του γένους η αντρεία
να φέρει τον ήλιο, ευθύνη βαριά.

Κι απ' άκρου εις άκρον, σε όλη τη χώρα
λαός και ο κλήρος, μεγάλοι, μικροί
ριχτήκαν στη μάχη και έφτασ' η ώρα
το δρόμο του το έθνος σαν πρώτα να βρει.

Μοριάς και η Ρούμελη Ιόνιο κι Αιγαίο
στη Βόρια Ελλάδα και στην κεντρική
πηγαίο τραγούδι ακμαίο, γενναίο
γκρεμίζει του τύραννου τη φυλακή.

Κι ευθύς με τη δόξα στεφάνι σου πλέκει
σου ζώνει σεμνά τη σεπτή κεφαλή
Ελλάδα του ήλιου κρατάς το τουφέκι
για πάντα παντού λευτεριά να καλεί!

ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΡΟΣΚΛΗΤΗΡΙΟ 1821-2021

Σκοτάδι μαύρο της σκλαβιάς σκεπάζει την Ελλάδα,
απ' τη στιγμή της Άλωσης, ημέρα αποφράδα.
Ο Ρήγας με την πένα του τον θούριο σαν φέρνει,
μες στων Ελλήνων τις καρδιές σπόρους αγώνα σπέρνει.
Η σπίθα που κρυβότανε, με στάχτη σκεπασμένη,
φωτιά ανάβει, πυρκαγιά, στη γη τη σκλαβωμένη.
Το αίμα ρέει σαν νερό, ποτίζεται το δέντρο, της λευτεριάς και της τιμής μες στις καρδιάς το κέντρο.
Πελώρια κάνει τα κλαδιά και τα λουλούδια ανθίζουν,
και οι καρποί τον κάλαθο της λευτεριάς γεμίζουν,
των αντρειωμένων οι ψυχές εις τα κλαδιά φωλιάζουν,
για της πατρίδας την τιμή με πίστη αλαλάζουν.

Μπρος σκλαβιά και πίσω ρέμα κι όμως στήνουνε χορό,
το ποτίζουν με το αίμα σαν καθήκον ιερό.

Και μίαν ημέρα σαν κι αυτή, κι άνοιξη σαν και τούτη,
στην Άγια-Λαύρα φούντωσε κι άναψε το μπαρούτι.
Ο Γερμανός το λάβαρο της λευτεριάς υψώνει,
με τον Ζαΐμη, Λόντο, Πετμαζά και τον Κολοκοτρώνη.
Και να, ξυπνούν οι σταυραετοί, στα χέρια το τουφέκι,
η φλόγα για τη λευτεριά μοιάζει αστροπελέκι,
μπαρούτι βάζουν την ψυχή την πίστη τους για βόλι,
κι ορκίζονται εις τον Θεό να πάρουνε την πόλη.
Μπουρλότα μες στα πέλαγα, στα όρη καριοφίλι,
πέρα στην Κόκκινη Μηλιά τον Τούρκο για να στείλει.
Θανάσης Διάκος στο σουβλί και όμως τραγουδάει,
Ανδρούτσος και Νικηταράς τους Τούρκους πελεκάει.
Αρκάδι, Κούγκι στην πυρά, φωτιά στο Μεσολόγγι,
Κολοκοτρώνης φώναξε κι αντιλαλούν οι λόγγοι.

Γραβιά, Μανιάκι, Τρίπολη, στη Χίο ο Κανάρης,
και τα παιδί της καλογοριάς με τ' άτι καβαλάρης.

Και να, η Ελλάς ελεύθερη κι αιώνια θε να ζήσει,

γιατ' είναι φωτοστέφανο σ' Ανατολή και Δύση.
Μας λέν' ο Αυτοκράτορας, ότι απλώς κοιμάται,

και πρέπει ο κάθε Έλληνας πάντα να τον θυμάται.

Και σαν ξυπνήσει ένα πρωί κι αναστηθεί η καρδιά του,
με δόξες στην Άγια-Σοφία να μπει με τα παιδιά του.

Πατρίδες π' αγωνίζονται για την ελευθερία,
για του Χριστού και Παναγιάς την πίστη την αγία,

ποτέ τους δεν πεθαίνουνε, δεν σκύβουν το κεφάλι,

και πάντα στεφανώνονται τη δόξα τη μεγάλη.
Και ο λαμπρός και φωτεινός ήλιος δικαιοσύνης,

θαυμάζοντας τη λεβεντιά της πλέριας αντροσύνης,

θα ρίξει τι αχτίνες του θερμά για ν' αγκαλιάσει,

κι αυτόν τον μάρτυρα λαό με δάφνες να σκεπάσει.

Και να κραυγάσει, ν' ακουστεί
στα πέρατα του πόντου,
η πίστη του να στέκεται
αιώνιο παρόν του.

Απονομή Α' Βραβείου από την ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΑ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ (Θεσσαλονίκη) στον Ποιητικό Διαγωνισμό για τα 200 χρόνια Ελεύθερου βίου.

Αντώνιος Μικέλης

25ΜΑΡΤΙΟΥ

Σαν πέφτει ο Αυτοκράτορας στου Ρωμανού την Πύλη,
σκλαβώνετ' ο Ελληνισμός με του ηλιού το δείλι,
μα πάλι έδωσ' ο Θεός ο ήλιος ν' ανατείλει,
και πίσω στην πατρίδα του τον Τούρκο για να στείλει.

Απ' την Odessa ξεκινούν Ξάνθος, Σκουφάς και άλλοι,
και τ' όνειρο της λευτεριάς φωλιάζει στο κεφάλι.
Τον σπόρο όπου έσπειρε ο Ρήγας στην καρδιά τους,
εφύτρωσε και θέρειψε σε όλα τα παιδιά τους.

Και μια ημέρα σαν κι αυτή και πρίν διακόσια χρόνια,
τότε π' ανθίζουν τα κλαδιά και λειώνουνε τα χιόνια,
ημέρα Ευαγγελισμού, του Μάρτη είκοσι-πέντε,
το σήμα στέλνει λευτεριάς αγέρας του πουνέντε.

Τα φίδια από τη νάρκη τους την άνοιξη ξυπνούνε,
έτσι κι οι Έλληνες ξυπνούν και λευτεριά ζητούνε.
Δεν λογαριάζουν θάνατο και δεν λυγούν στη φρίκη,
μπροστά τους πάντα οδηγεί η δόξα και η νίκη.

Οι λόγγοι γύρω ανθίζουνε και φεύγει ο χειμώνας,
η κλεφτουριά ξεχύνεται κι αρχίζει ο αγώνας.
Και να, η Νίκη περπατά στους τάφους των ηρώων,
ασάλευτη και τρομερή στην πίστη των πατρώων.

Οι κλέφτες κι οι αρματολοί με τα σπαθιά στα χέρια,
ξεχύνονται σαν λέοντες στ' Αγαρηνού τ' ασκέρια.
Μανιάκι, Σούλι, Ζάλογγο, Βαλτέτσι, Σφακτηρία,
λαμπρά τιμής ορόσημα, μέσα στην ιστορία.

Μιαούλης μες στα πέλαγα, Πιπίνος και Κανάρης,
με ευλογία Παναγιάς, μα και της Θείας Χάρης,
φωτιές ξερνούνε στην Τουρκιά με τα πυρπολικά τους,
για να τινάξουν τον ζυγό, να βρουν τη λευτεριά τους.

Αντιλαλούνε τα βουνά, θάλασσες και λαγκάδια,
γίνονται όλοι αετοί, της λευτεριάς ζαρκάδια.
Του Λεωνίδα το σπαθί αρπάζουν στο 'να χέρι,
κι εκεί στο Χάνι της Γραβιάς να στήνουν το καρτέρι.

Απ' άκρη σ' άκρη τούτη γη με αίμα εποτίσεται,
για να βλαστήσει η λευτεριά με δόξα και με πίστη.
Ποια είν' αυτή η δύναμη που Έλληνες δοξάζει,
και στις ψηλότερες κορφές της δόξας ανεβάζει;

Στον τόπ' αυτόν, σ' αυτήν τη γη, φυτρώνει το λουλούδι,
τον θάνατο κάνει ζωή και τη ζωή τραγούδι.
Εδώ το φως και η τιμή και όλα τα σπουδαία,
και με την πίστη στον Χριστό, Ελλάς ίσον ΙΔΕΑ

Μαρμαρωμένη Βασιλιά, ξύπνα και αναστήσου,
σαν καβαλάρης τρομερός και με την πίστη οπλίσου,
να διώξεις πέρα την Τουρκιά, στον Βόσπορο να ρίξεις,
πως μάχονται οι Έλληνες στον κόσμο για να δείξεις.

Απονομή ΑΡΙΣΤΕΙΟΥ από τον Ελληνικό Πολιτιστικό
Όμιλο Κυπρίων, στον Ποιητικό Διαγωνισμό το 2021.

Ποιος θα μπορούσε να σκεφθεί, μια χούφτα παλληκάρια,
να ρίχνονται μες στη φωτιά σαν άγρια λεοντάρια,
να πολεμούν μονάχοι τους μια αυτοκρατορία,
και ένα να 'χουνε σκοπό, τιμή κι ελευθερία.

Ποιο είν' αυτό το μυστικό π' ο Έλληνας κατέχει,
στον πόνο και στα δάκρυα αγόγγυστα ν' αντέχει;
Ποια είν' αυτή η αρετή να γίνεται λιοντάρι;
Η ΠΙΣΤΗ, ΔΙΚΙΟ και ΤΙΜΗ, μα και η ΘΕΙΑ ΧΑΡΗ.

Φτερά στα πόδια κι αντοχή με πίστη στην καρδιά του,
επήρε' απ' τους προγόνους του και δίνει στα παιδιά του.

Ποιος είν' αυτός π' ευλόγησε τον Άγιο τούτο τόπο,
που όλοι επιβουλεύονται σαφώς με κάθε τρόπο;
Σ' όλη την ιστορία του, στο διάβα του σκορπίζει,
αξίες δόξας και τιμής, τον κόσμο να φωτίζει.

Της πίστης πάντα ο άνεμος στα στήθια δυναμώνει
και στο κοντάρι της τιμής, το λάβαρο υψώνει.
Η πίστη όταν οδηγεί, σε τέτοιους δρόμους βγάζει,
και τους πιστούς στον ουρανό με δόξες ανεβάζει.

Δεν είν' ανάγκη να σου πω και να σου δείξω δρόμους,
την ιστορία άνοιξε και ψάξε μες στους τόμους,
εκεί θα βρεις Ελληνικά, ειρήνης μονοπάτια
που 'χουν πολλά και τίμια της δόξας σκαλοπάτια.

Εκεί θα δεις πολιτισμό, θα δεις πως πολεμάει,
τι τρέχει μες στο αίμα του και πάντα να νικάει.

«'Η ταν ή επί τας» της μάνας ήταν ρήση,
με την ασπίδα νικητής έπρεπε να γυρίσει.
«'Εν τούτω Νίκα» οδηγός, «Μολών Λαβέ» της Σπάρτης,
«νύν υπέρ πάντων ο αγών» κι «αμύνεσθε περί Πάτρης.»

Το ξίφος του Αλέξανδρου, «Γόρδιο Δεσμό» σαν λύνει,
στου κόσμου το στερέωμα ως Μέγας θε να μείνει.
Το «ΛΕΥΤΕΡΙΑ Ή ΘΑΝΑΤΟΣ» γενιάς του είκοσι-ένα,
αντρειεύει τα κλεφτόπουλα τα χιλιοδοξασμένα.

Όλα αυτά αποτελούν τους κρίκους σ' αλυσίδα,
και με την πίστη πολεμούν πάντα για την πατρίδα.
Σαν στέκετ' η Πατρίδα μας μια άσβεστη λαμπάδα,
να μάθει ο κόσμος άλλη μια, ΝΑ ΤΙ ΘΑ ΠΕΙ ΕΛΛΑΔΑ,

Αυτή 'ναι η Πατρίδα μας δια μέσω των αιώνων,
λίκνο της γνώσης, του φωτός και κτίστης Παρθενώνων.
Σ' αυτόν τον τόπο φύτρωσε και θέριαψε η δόξα,
άλλοτε με Φιλόσοφους, μπουρλότα ή με τόξα.

Απονομή Β Βραβείου από την ΕΝΩΣΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ
Β. ΕΛΛΑΔΟΣ στον Πανελλήνιο Ποιητικό Διαγωνισμό το 2021

Αντώνιος Μικέλης
Αθήνα.

ΔΟΞΑ

Δόξα στις καρδιές που δεν γνώρισαν το φόβο,
λαμπάδα φωτοδόχος η πίστη τους για λευτεριά
φώτισε άσβεστη τις χρυσές πτυχές της ιστορίας
με μελάνι κι αίμα χαράσσοντας εικόνες ανεξίτηλες.

Αντρες και γυναίκες στον αγώνα αντάμα ύψωσαν
της ανδρείας τη σημαία ολόισια σε κάθε πύργο·
θέριεψαν οι ψυχές στη μυρωδιά του μπαρουτιού
με της Εκκλησίας λάβαρα, το θυμιατό και ύμνους.

Σκύβοντας μονάχα στα ιερά της πατρίδας σύμβολα,
ακλόνητοι στον θείο πόθο για ανάσταση του γένους
κράτησαν ψηλά εκείνοι των προγόνων μας ιδανικά,
σπόροι αναλλοίωτοι κι οδηγοί αλάνθαστοι στο χρόνο.

Γρηγόρης Σκιαδάς
Αγρίνιο

Φως της αλήθειας, μάρτυρας των καιρών

1827. Ένα έτος δύσκολο και ασταθές για την έκβαση της Ελληνικής Επανάστασης.

Μία χρονιά κρίσιμη για το μέλλον του Ελληνικού Έθνους. Όπως αναφέρει στα «Απομνημονεύματά» του ο Μεγάλος Αρχιστράτηγος του Αγώνα και Γέρος του Μοριά, Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, η επικρατούσα κατάσταση δεν ήταν ευνοϊκή. Από τη μία η Ρούμελη (σημερινή Στερεά Ελλάδα) βρισκόταν προσκυνημένη, από την άλλη η Αθήνα δεν είχε καλύτερη μοίρα, με την Ακρόπολη να διατρέχει μεγάλο κίνδυνο. Τα στρατεύματα ήταν κατακερματισμένα, εξαντλημένα και δίχως τροφή. Μόνον όταν κάποιος περνούσε «κάτω από το αυλάκι» κι ερχόταν στον Μοριά (Πελοπόννησος) η εικόνα αυτή άλλαζε. Δεδομένου ότι δύο εκ των πιο σπουδαίων ναυτικών νησιών της εποχής που πρωτοστάτησαν κατά την Επανάσταση βρισκόνταν στις ανατολικές παρυφές της Αργολικής Χερσονήσου, η Ύδρα κι οι Σπέτσες, η φλόγα της Επανάστασης είναι λογικό να παρέμενε αδιαλείπτως αναμμένη. Και κάπου ανάμεσα στα δύο αυτά νησιά δέσποζε η Ερμιόνη, κατοικημένη από αρχαιοτάτων ετών κι υπαγόμενη κατά την τουρκοκρατία στο τότε Βιλαέτι του Κάτω Ναχαγιέ (=Κάτω Επαρχία), η οποία έμελλε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο κατά τον ηρωικό αυτό Αγώνα.

Η Ερμιόνη (τότε Καστρί) συνιστούσε αναμφίβολα μία πολύ καλή γεωστρατηγική τοποθεσία, με το μάτι να βλέπει πέρα από τα Τσελεβίνια (Ακρ. Σκύλλαιον), προστατευόμενη από την Ύδρα και τις Σπέτσες καθώς και σε ιδιαίτερα κοντινή απόσταση από το Ναύπλιο. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που από το 1826 ο Κολοκοτρώνης είχε στρατοπεδεύσει εκεί, συνεργαζόταν με την Ερμιονίτικη επαναστατική οικογένεια του καπετάν Γιάννη Μίτσα, στο σπίτι των οποίων διέμενε (Πύργος του Κουλέ) και πραγματοποιούσε πολλές ενέργειες για λογαριασμό της Επανάστασης. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε πως η Γ' Εθνοσυνέλευση Επιδαύρου είχε ματαιωθεί λόγω της Πτώσης του Μεσολογγίου στις 10 Απριλίου 1826. Αντιλαμβανόμενος όλα αυτά και σε συνεννόηση τόσο με τους πολιτικούς όσο και στρατιωτικούς άρχοντες της Ελλάδας, ο Κολοκοτρώνης έκρινε πως το Καστρί ήταν το πλέον κατάλληλο μέρος για να διεξαχθεί η Εθνοσυνέλευση κι έτσι προσκάλεσε τους πληρεξούσιους να συγκεντρωθούν εκεί. Στην πρόσκληση αυτή, αξιοσημείωτο είναι να αναφέρουμε ότι σύμφωνα με το Αρχείο Μάμουκα, ανταποκρίθηκαν θετικά 141 πληρεξούσιοι, ήτοι τα 2/3 του συνόλου των Ελλήνων πληρεξούσιων, ενώ εκείνοι που αντιπολιτεύονταν (προσκειμένοι προς τον Ανδρέα Ζαΐμη) συγκεντρώθηκαν στην Αίγινα, όπου συστάθηκε η «Διοικητική Επιτροπή της Ελλάδος» κι όπως αντιλαμβανόμαστε ο ανταγωνισμός μεταξύ των δύο «στρατοπέδων» αυξήθηκε ραγδαία. Κάτι τέτοιο ωστόσο δεν εμπόδισε την Εθνοσυνέλευση στο Καστρί.

Η Γ' Εθνοσυνέλευση Ερμιόνης έλαβε χώρα από τις 18 Ιανουαρίου 1827 έως τις 17 Μαρτίου του ίδιου έτους, πραγματοποιώντας 10 προκαταρκτικές και 17 τακτικές συνεδριάσεις, όλες τους στο 18ου αιώνα «Βουλευτικό» Ερμιόνης, πρώην οικία Οικονόμου, νυν Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Ερμιόνης. Πρόεδρος της εξελέγη αρχικά ο Υδραίος Γεώργιος Κουντουριώτης, όμως παραιτήθηκε αργότερα και τη θέση του ανέλαβε ο Γεώργιος Σισίνης από τη Γαστούνη, έχοντας γραμματέα τον Νικόλαο Σπηλιάδη. Βοηθός του γραμματέα διετέλεσε ο Νικόλαος Δραγούμης κι αρχηγός της φρουράς ο οπλαρχηγός κι ανιψιός του Κολοκοτρώνη Νικήτας Σταματελόπουλος (Νικηταράς), με τους Γιάννη και Σταμάτη Μήτσα να είναι επικεφαλής σώματος Ερμιονιτών. Στο διάστημα αυτό συζητήθηκαν πολλά θέματα και πάρθηκαν καθοριστικές αποφάσεις για τη χάραξη του μέλλοντος στον τόπο. Χαρακτηριστικό είναι ότι κατά τη διάρκεια της 13ης συνεδρίασης αποφασίστηκε το πολίτευμα της Ελλάδας να είναι κοινοβουλευτικό, το οποίο καθιστούσε πλέον σαφή τη διάκριση των εξουσιών σε νομοθετική (Βουλή), εκτελεστική (Κυβερνήτης) και δικαστική (δικαστήρια) κι αναγνώριζε καλύτερα τα ατομικά δικαιώματα των πολιτών, απόφαση βάσει της οποίας συντάχθηκε το μετέπειτα «Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος».

Η 16η συνεδρίαση, από την άλλη, ήταν αυτή που άνοιξε τον δρόμο προς τον τότε υπουργό Εξωτερικών της Ρωσικής Αυτοκρατορίας, Ιωάννη Καποδίστρια, προτείνοντάς τον ως Κυβερνήτη της Ελλάδας με θητεία 7 ετών.

Οι παραπάνω αποτελούν δύο από τις σπουδαιότερες αποφάσεις που πάρθηκαν στην Ερμιόνη, δίχως βέβαια να είναι οι μόνες. Η Εθνοσυνέλευση πέτυχε να συσπειρώσει τον Στόλο και τον Στρατό, ένα καίριας σημασίας επίτευγμα για την ενότητα, καθώς ο λόρδος Thomas Cochrane ζητήθηκε να αναλάβει καθήκοντα αρχιναύαρχου κι ο στρατηγός Richard Church αρχιστράτηγος των εν ξηρά δυνάμεων. Και στις δύο περιπτώσεις τα αιτήματα της Εθνοσυνέλευσης έγιναν δεκτά. Ως επίσημη κυβέρνηση του κράτους, ας μην ξεχνάμε πως δεκτό έγινε και το γράμμα που στάλθηκε στον τότε πρέσβη της Αγγλίας στην Κωνσταντινούπολη, Stratford Canning, στο οποίο τονιζόταν η ευγνωμοσύνη του Έθνους τόσο στον ίδιο όσο και τους πρέσβεις των υπόλοιπων μεγάλων δυνάμεων, για την υποστήριξη των Ελλήνων κατά τις διαπραγματεύσεις με την τουρκική πλευρά.

Ύστερα από πρόταση του πληρεξούσιου Κίτσου Τζαβέλλα, η Εθνοσυνέλευση αυτή κατάφερε να δικαιώσει τον πρίγκηπα, στρατιωτικό και μεγάλο αγωνιστή της Επανάστασης, Δημήτριο Υψηλάντη, επειδή η προηγούμενη Εθνοσυνέλευση είχε προβεί σε αφαίρεση των πολιτικών του δικαιωμάτων ως Έλληνας πολίτης και ψηφίστηκε να λάβουν αποζημιώσεις, μετά το τέλος της Επανάστασης, όσοι αγωνιστές επλήγησαν κι υπέστησαν διάφορες απώλειες. Μάλιστα διαβάστηκαν κι ελήφθησαν υπόψη αναφορές από διάφορες περιοχές ανά την Ελλάδα, οι οποίες ζητούσαν από πολεμοφόδια και τρόφιμα μέχρι γιδοπρόβατα και ζωοτροφές. Χαρακτηριστική υπήρξε η κινητοποίηση της Εθνοσυνέλευσης όταν παρείχε υλική και στρατιωτική στήριξη στον οπλαρχηγό Γεώργιο Καραϊσκάκη κατά τις μάχες του στον Πειραιά. Τέλος, στο διάστημα των τακτικών συνεδριάσεων αποφασίστηκε να εκστρατεύσει βοηθώντας το στρατόπεδο της Αττικής ο Ιωάννης (Γενναίος) Κολοκοτρώνης, δευτερότοκος υιός του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη και της Αικατερίνης Καρούσου.

Η κατάσταση που επικρατούσε στην Ερμιόνη ήταν έως και πανηγυρική. Το επαναστατικό κλίμα της κάθε οικογένειας διαπερνούσε τους πέτρινους τοίχους του σπιτιού της. Στο βάθος κάθε δρόμου και κάθε ρούκιζας, οι ψίθυροι των κατοίκων για τον Αγώνα έπαιρναν σάρκα και οστά. Δυστυχώς όμως, η διαμάχη με την Αίγινα δεν ήταν σε καλύτερη μοίρα, η αντιπαράθεση δεν αμβλύθηκε κι ο διχασμός καλά κρατούσε. Η Αγγλία κατέβαλλε αξιέπαινες προσπάθειες για να ενωθούν αυτές οι δύο ομάδες, η πλειονότητα των πληρεξουσίων όμως, η οποία βρισκόταν στην Ερμιόνη, δεν υποχωρούσε. Αφού είχε αποφασιστεί η αποστολή του Γενναίου στην Αττική, οι Church και Cochrane πήγαν στην Ερμιόνη αποβλέποντας στην επίλυση των διαφορών και γεφύρωση των σχέσεων ανάμεσα στα δύο στρατόπεδα, προτείνοντας ένα τρίτο μέρος για τη διεξαγωγή της Εθνοσυνέλευσης. Και δεν ήταν άλλο από τον Δαμαλά (σημερινή Τροιζήνα), στους πρόποδες των Αδέρων και στο μέσο της απόστασης Ερμιόνη - Αίγινα.

Οι πληρεξούσιοι στην Ερμιόνη δέχτηκαν αυτή την πρόταση υπό τον όρο: «Ημείς πηγαίνομεν, όσα πρακτικά έχομεν κάμει να είναι επικυρωμένα από την συνέλευσιν, η φρουρά να μείνη η ίδια (τον Νικηταρά είχαμεν) και αν στερηθούμ ερχόμεθα και ημείς εις την Τροιζήνα. Και έτσι εστέρχθησαν οι Αιγινήται. Και εσηκώθημεν και τα δύο μέρη και εσμίξαμεν εις την Τροιζήνα, και ενωμένοι εις την Τροιζήνα αρχίσαμεν τα πρακτικά (όσα είχαμεν καμωμένα ημείς έμειναν ασάλευτα) και αρχίσαμεν εμπρός.»

«...Στην Ερμιόνη δεν τελειώνει...», μαρτυρά η λαϊκή μούσα για την Εθνοσυνέλευση. Παρ' όλα αυτά, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η μετέπειτα Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας συνιστά συνέχεια κι αποτέλεσμα εκείνης στην Ερμιόνη, καθώς η πρώτη όχι μόνο αναγνώρισε αλλά κι επικύρωσε τις αποφάσεις της δεύτερης. Πίσω από τούτο τον συμβιβασμό όμως, κρύβεται ένα βαθύτερο νόημα, με βαθύτερο συμβολισμό.

Η απόφαση διεξαγωγής της Εθνοσυνέλευσης στο Δαμαλά αποτελεί μία κίνηση υψηλού πατριωτισμού από πλευράς των πληρεξούσιων στην Ερμιόνη. Ακόμα κι αν αυτοί αποτελούσαν πλειοψηφία, ακόμα κι αν οι αποφάσεις τους γεννήθηκαν εκεί, τελικά οι διαφορές παραμερίσθηκαν με σκοπό τη συναίνεση και συμφιλίωση.

Πρόκειται για μία εξέλιξη που εξέπεμψε μηνύματα ενότητας στους Έλληνες, δίνοντάς τους το κίνητρο να συνεχίσουν να παλεύουν για την ελευθερία. Γιατί πάνω σε αυτά τα θεμέλια η Επανάσταση θα μπορούσε να συνεχίσει το έργο της. Γιατί ένα έθνος δε μπορεί να προχωρήσει με πληγές στο εσωτερικό του. Θα προχωρήσει με ενότητα κι ομόνοια. Κι οι αξίες αυτές εκπέμφθηκαν τότε από την Ερμιόνη και τον Κάτω Ναχαγιέ σε όλη την Ελλάδα.

**Αθανάσιος Αγγελόπουλος,
Ερμιόνη Αργολίδας,
Φοιτητής**

Ο πνιγμός της Φροσύνης

Στο σκοτεινό κελί το μαστίγιο χαράκωσε για άλλη μία φορά τον αέρα και έπεσε με οργή στο κρεμασμένο σώμα που αλυσσοδεμένο εκλιπαρεί για έλεος. Κάτω από το παραμορφωμένο πρόσωπο που δεν βλέπει, δεν ακούει, μόνο μυρίζει το αίμα, αιωρείται ο πόνος που ξετυλίγει το λαβύρινθο του μυαλού οδηγώντας το σε μονοπάτια όπου τέρατα ξεπετάγονται και σκίζουν τις σάρκες του.

Ματωμένες σκιές τα ουρλιαχτά, σέρνονται στους διαδρόμους του σεραγιού, τρομάζουν τα παραθυρόφυλλα και κυριεύουν τις κάμαρες τρυπώνοντας μέσα από χαραμάδες και κάτω από πόρτες. Ύστερα περνώντας μέσα από τους μιναρέδες ξεχύνονται στον αέρα για να φτάσουν στα αυτιά και τις ψυχές των σκλαβωμένων. Πρέπει να μην ξεχνούν ότι είναι σκλάβοι, πρέπει να χάνουν κάθε μέρα την ελπίδα τους για λευτεριά.

Οι σκλάβες στο χαρέμι κι εκείνες άτυπες, τρέμουν. Ξέρουν πως αργά η γρήγορα η οργή του πασά, θα πέσει επάνω τους σαν το κύμα που σπάει σε βράχους. Όχι γιατί έφταιξαν αλλά γιατί ο δυνάστης πρέπει να επιβεβαιώνει την δύναμη και την κυριαρχία του με βαρβαρότητα κάθε στιγμή.

Η Φροσύνη σπαράζει. Είναι και αυτή σκλάβο στο χαρέμι του Αλή Πασά χωρίς τη θέληση της. Αυτή όμως η σκλάβο άφησε ελεύθερη την ψυχή της να αγαπήσει χωρίς να λογαριάσει τίποτα όπως ελεύθερα και δυνατά αγάπησε και την σκλαβωμένη πατρίδα της. Ναι την κούρσεψε με την βία ο Αλή όσο κι αν εκείνη αντιστάθηκε. Ένοιωσε την οργή του όμως δεν φοβήθηκε, δεν παρακάλεσε, δεν του έδωσε την συναίνεση που εκείνος απαιτούσε.

Ποια είναι αυτή που ακόμα και βιασμένη τολμά να σηκώσει το ανάστημά της; Κι αν το μάθουν έξω από το σεράι; Ίσως θελήσουν και άλλοι να την μιμηθούν. Και αν η σταγόνα αυτή γίνει ρυάκι και ύστερα ποταμός και παρασύρει στο πέρασμα του την τυραννία που τετρακόσια χρόνια έχουν επιβάλει με αίμα, οι πρόγονοι του και ο ίδιος σ' αυτόν τον λαό; Όχι αυτό δεν μπορεί και δεν πρέπει να συμβεί. Δεν θα αφήσει εκείνος να συμβεί.

«Θάνατος». Αυτή θα είναι η τιμωρία της, το αποφάσισε ο πασάς. Όμως πώς να δώσει εντολή να εκτελεστεί η επιθυμία του; Πώς να δώσει εντολή να καταστρέψει τέτοια ομορφιά; Τότε ας πληρώσουν άλλοι. Σε ποιόν θα απολογηθεί η από ποιόν θα χρειαστεί να ζητήσει συγγνώμη; Αυτός έχει εξουσία επάνω στους ραγιάδες, εξουσία ζωής ή θανάτου. Ραγιάδες με σκυμμένο κεφάλι είναι. Τι αξία έχουν; Καμία.

Αυτό όμως σήμερα θα αλλάξει από την ίδια την Φροσύνη. Τόσες αθώες ψυχές στη θέση τη δική της άρχισαν να στοιχειώνουν τον ύπνο και τις μέρες της. Το θρόισμα του φορέματος αιχμαλωτίζει τη θλίψη στο μπουντρούμι.

Μία πόρτα τη χωρίζει από το θάνατο. Στέκεται. Δε φοβάται. Τα όμορφα τα νιάτα της, αυτά λυπάται και κλαίει, για τον έρωτα της μοιρολογά και για αυτή την τσακισμένη πατρίδα που τόσους αιώνες λιώνει κάτω από το μαστίγιο του Τούρκου. Ως πότε να αντέξει αυτός ο λαός; Πότε αυτή η γη θα χορτάσει το αίμα των Ελλήνων; Απλώνει το τρεμάμενο χέρι της. Η πόρτα υποχωρεί, το μαστίγιο παγώνει.

«Φτάνει ! Ας πληρώσει όποιος φταίει. Εκτελέστε την επιθυμία του Αλή. Οδηγείστε με στη λίμνη να ελευθερωθώ επιτέλους! Φτάνει! Τι αξία έχει να ζω σκλάβο στο χαρέμι του τύραννου. Ελευθερία επιθυμώ με οποιοδήποτε τίμημα».

Ποιος θα τολμούσε να καταστρέψει τόση ομορφιά, τόσο θάρρος στο φώς της μέρας; Περιμένει ο πασάς το φεγγάρι να βασιλεύσει στον ουρανό και διατάζει «Πνίξτε την!»

Οι σκλάβες άυπνες θρηνούν για ότi έζησαν, για ότi έχασαν, για κάθε τι που απόψε θα πάψει να είναι όνειρο.

Η ομίχλη δίνει σχήμα τρομακτικό στη νύχτα και στο φτερούγισμα των νυχτερίδων. Χαϊδεύει τις καλαμιές και μάτια προσπαθεί να γλυτώσει από την αρπάγη του θανάτου τις δύο βάρκες που αθόρυβα γλιστρούν στη ράχη της λίμνης των Ιωαννίνων.

Οι δήμιοι δεν διστάζουν. Τα θύματα δεν αντιδρούν, ξέρουν πως είναι μάταιο.

Η Φροσύνη πνίγεται! Οι τελευταίες υγρές αναπνοές την ελευθερώνουν. Το σώμα της, με ταχέρια υψωμένα σαν σε ικεσία, χορεύει ακολουθώντας το λίκνισμα του νερού, τα μάτια της παγωμένες λίμνες μέσα στη λίμνη, στα χείλη της το τρομαγμένο χαμόγελο υποδέχεται την ελευθερία που έρχεται. Δεν είναι μόνη. Άλλες δεκαεπτά γυναίκες την ακολουθούν στον υγρό της χορό, στον υγρό της τάφο. Οι σκλάβες, κοιμήθηκαν. Οι σκλάβες είναι νεκρές. Οι σκλάβες είναι ελεύθερες.

Οι βάρκες έφυγαν αθόρυβα όπως ήρθαν, όπως αθόρυβα γίνονται τα χειρότερα εγκλήματα, έφυγαν αφήνοντας βαθιά πληγή στα σπλάχνα της λίμνης.

Μόλις ο ήλιος ξεπρόβαλε, η λίμνη ντροπιασμένη από το έγκλημα, απαλά ακούμπησε τα άψυχα σώματα στην ακτή. Οι ιτιές προσκυνούν την άδικα πνιγμένη ομορφιά και με τα φύλλα τους χαϊδεύουν τα άψυχα κορμιά.

Ένα μοιρολόι ξεκινά από το θρόισμα των φύλλων, γίνεται λυγμός «ως πότε παλληκάρια...», αντρειώνεται γίνεται κραυγή «...καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή».

Ύστερα ο άνεμος δυναμώνει, τα κλαδιά τρέμουν, η γη σειεται, η λίμνη ανατριχιάζει, το νερό ανταριάζει και η σταγόνα γίνεται ρυάκι και το ρυάκι ποτάμι που παρασύρει την σκλαβιά και την τυραννία τετρακοσίων χρόνων στο τέλος τους.

Επιτέλους η κραυγή γίνεται τραγούδι:

«Απ' τα κόκκαλα βγαλμένη των Ελλήνων τα ιερά,
και σαν πρώτα ανδρειωμένη Χαίρε ω Χαίρε Ελευθεριά».

Ιωάννα Αδάμ
Φίλυρο Θεσσαλονίκης

ΤΟΝ ΑΝΘΟ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΠΝΟΗΣ

Την Πόλη
αναθυμάσαι κι ονειρεύεσαι.
Με λιανοτράγουδα την ντύνει
και πικραίνεσαι.

Στον ίσκιο της βουβής καμπάνας
στέκεσαι,
μετράς γρόσι το γρόσι το χαράτσι.
Σιγανά μοιρολογιέσαι.

Με των γονιών σου
τη μιλιά και τους Αγίους
ζυμώνεσαι,
φυλαχτό ιερό
τα κρατάς
κι αντρειώνεσαι.

Των δυτικών η αδέσμευτη πνοή
σ' αναστατώνει.
Της Εταιρείας το φίλημα
από την απραξία
σ' αποσπάει και σε πεισμώνει.

Σαν από νάρκη πετιέσαι απάνω
κι αναστένεσαι.
Κοιτιέσαι,
η ιστορία σου σε θρέφει.
Δε γελιέσαι.

Με το θεριό τα βάνεις.
Το πλευρίζεις.
Ίσος προς ίσον,
το δίκιο σου λογίζεις.

Κοιτάς ολόγυρα,
ποτάμι πορφυρό η πλάση.
Δε σκιάζεσαι, δε λησμονάς.
Θέλει θυσίες,
μα όρκο στους πρόγονούς σου
έχεις δώσει.

Την άνοιξη της φύσης
συμμερίζεσαι.
Ντύνεσαι τον ανθό της λεύτερης πνοής
και δικαιώνεσαι.

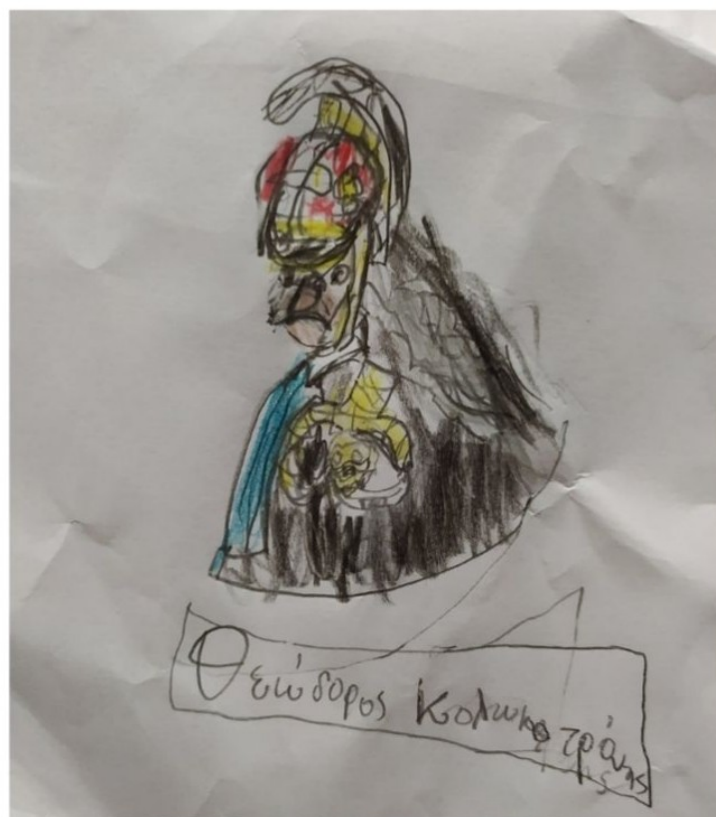

Κάτσου Ελένη
Καλαμάτα

Αγγελική Μπινιάρη
"Energy Art"

Αλέξης Παππάς
ετών 10
"Energy Art"

Αργυρώ Μπινιάρη
ετών 10
"Energy Art"

Αύη
Οικονομοπούλου
ετών 6
"Energy Art"

Βασιλικούλα
ετών 3μιση
"Energy Art"

Κάτια
ετών 3μιση
"Energy Art"

Εύα Αρώνη
ετών 12
"Energy Art"

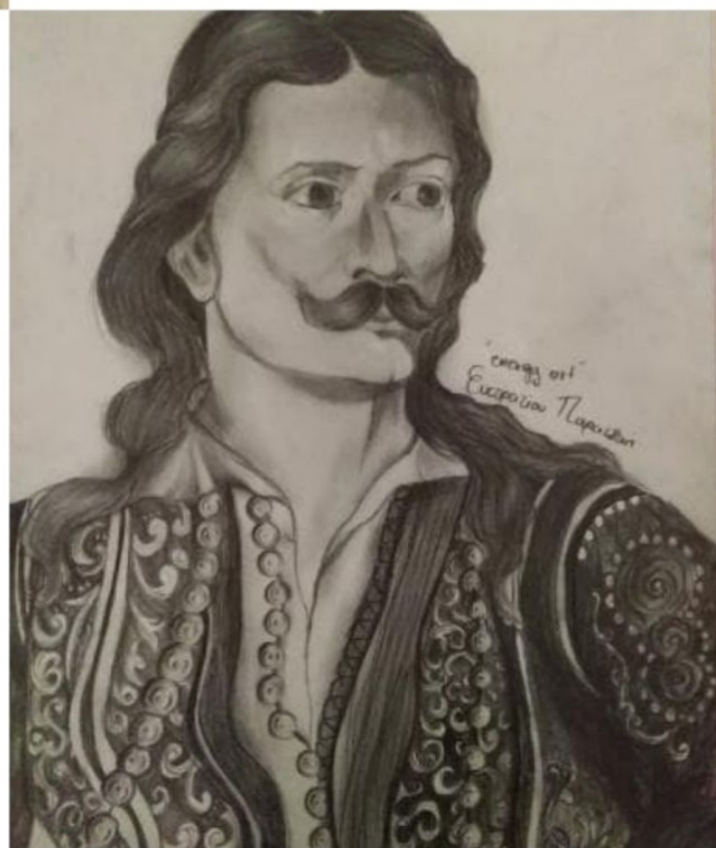
Κωνσταντίνα
Παναγάκη
ετών 10
"Energy Art"

Μαρία Γεωργία
Κωστόπουλου
ετών 12
"Energy Art"

Παρασκευή
Ευστρατίου
ετών 13
"Energy Art"

Σταματίνα Κοντογιάννη
ετών 7
"Energy Art"

Φωτεινή
Κωστόπουλου
ετών 16
"Energy Art"

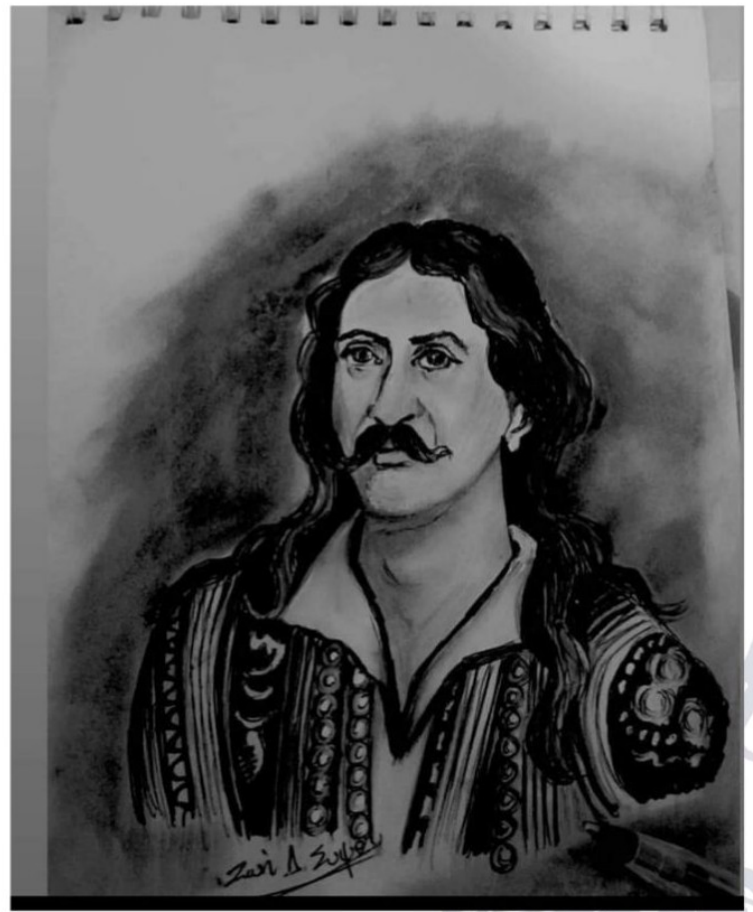
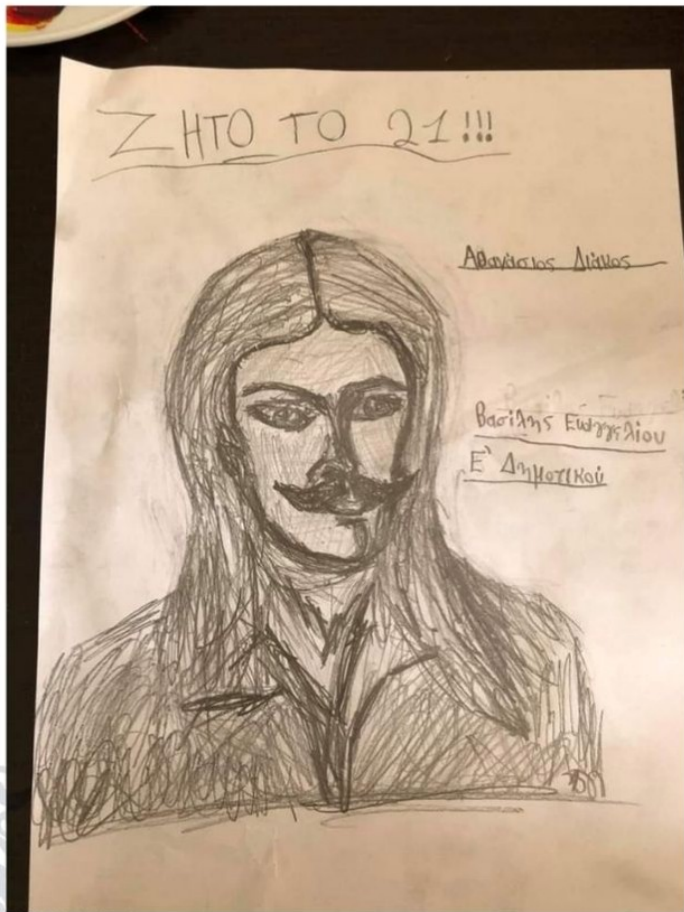
Χριστίνα Βούλγαρη
ετών 13μιση
"Energy Art"

Χρυσούλα
Καρανικόλα
ετών 14
"Energy Art"

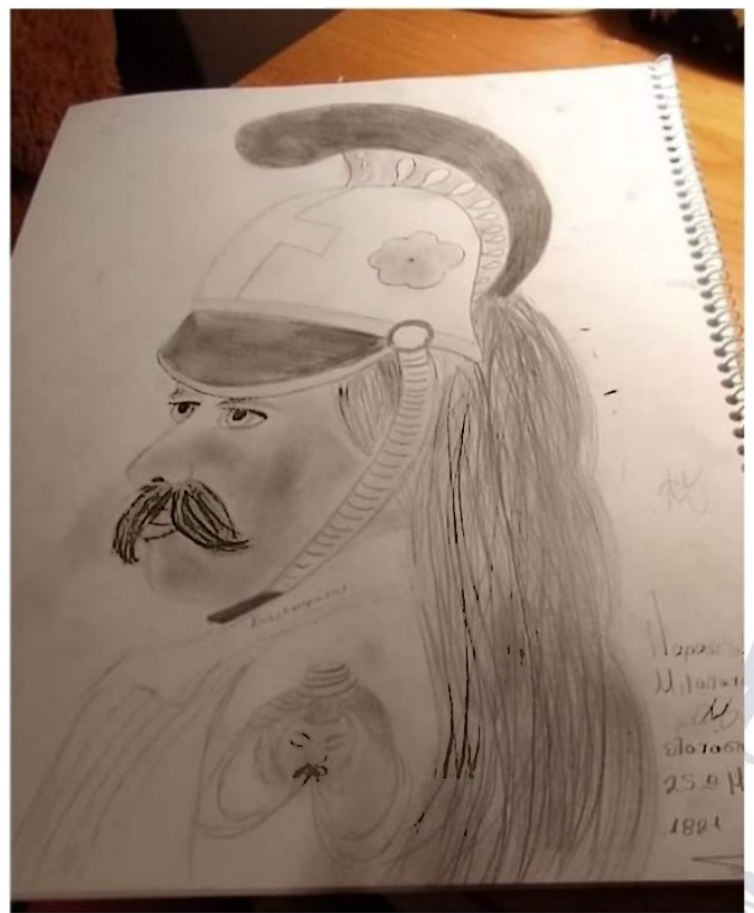
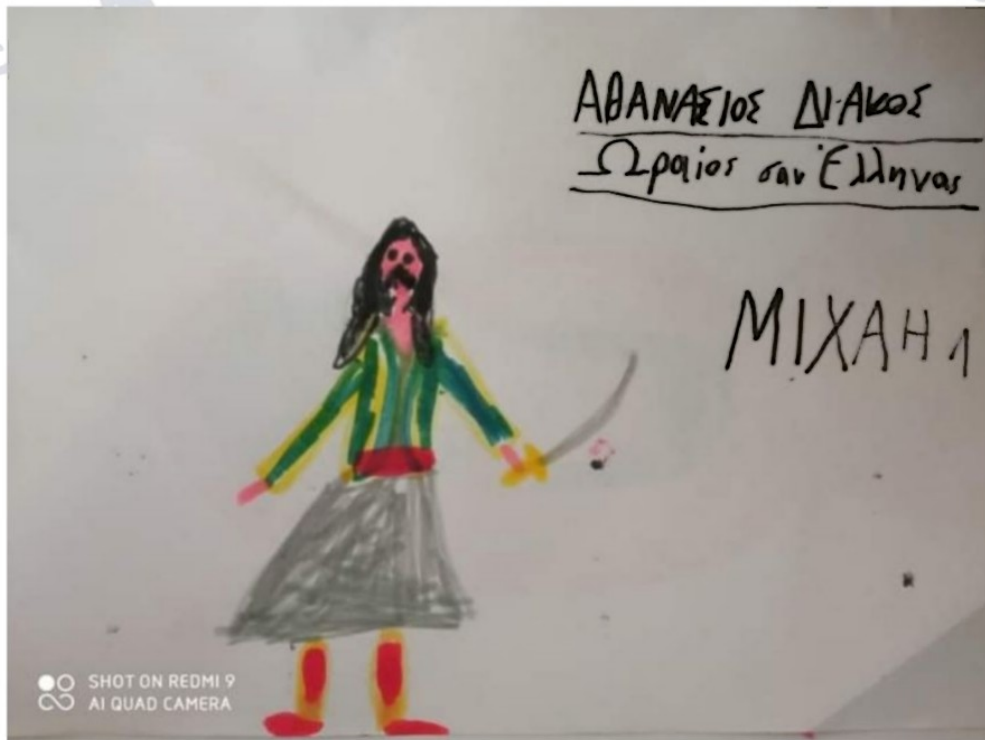

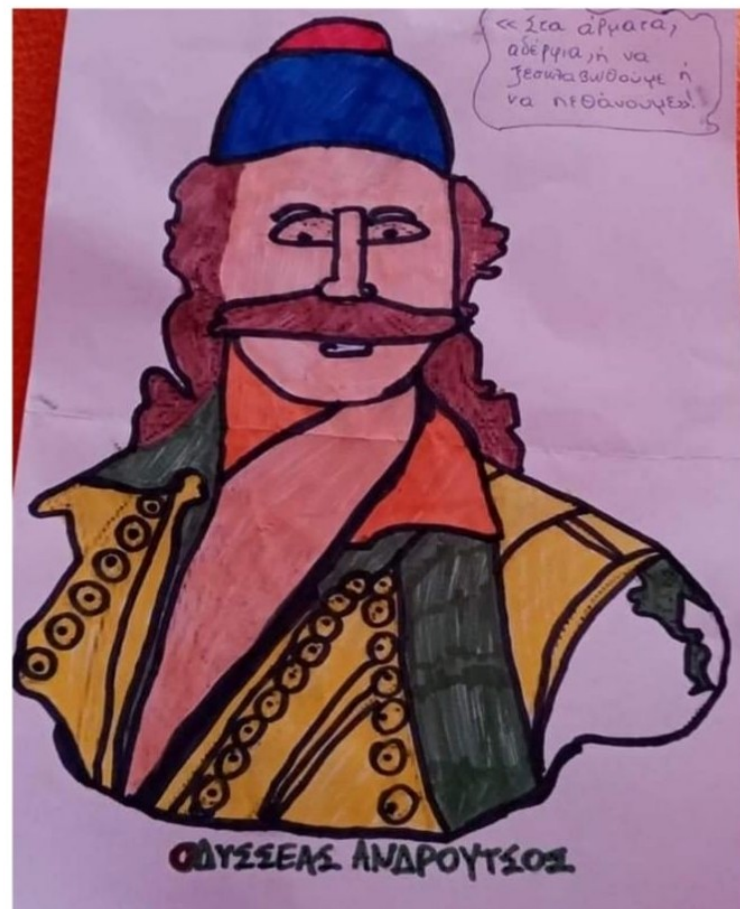
Σπύρος Πασσαλάρης,
Πόρτο Χέλι

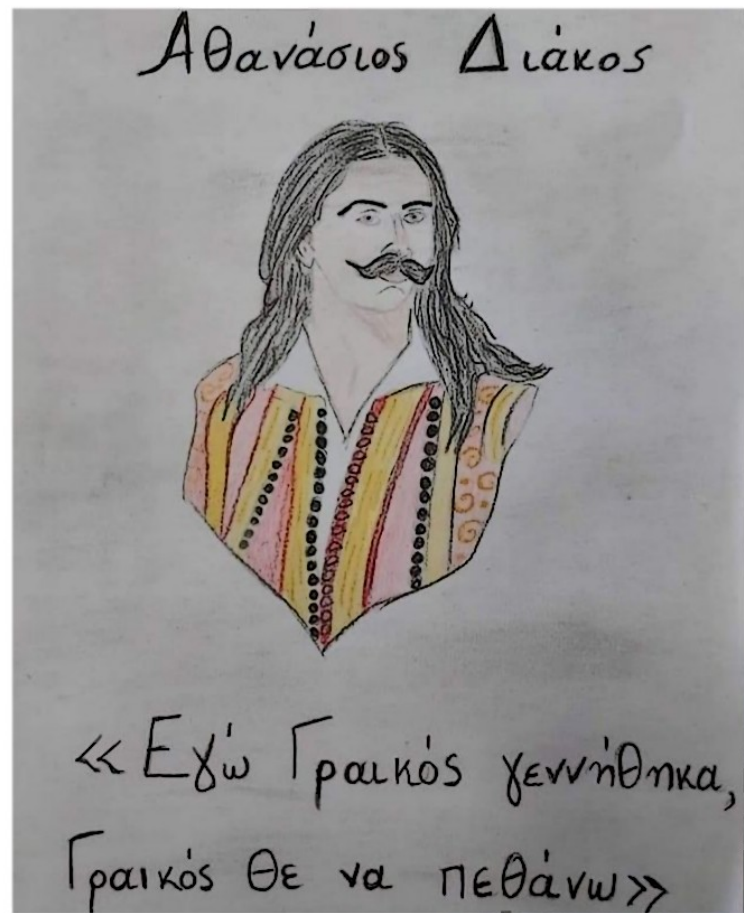
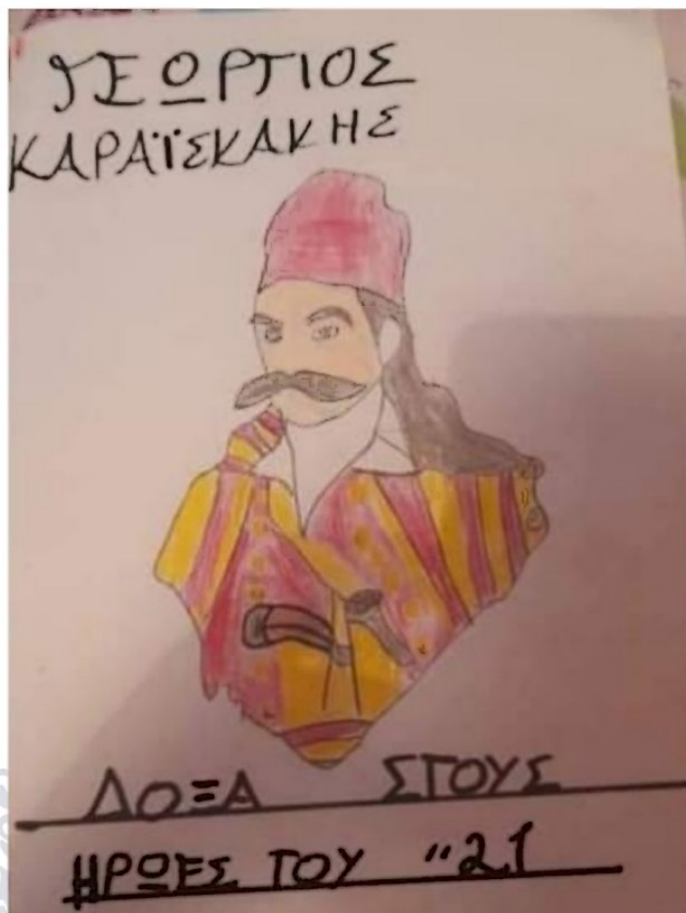

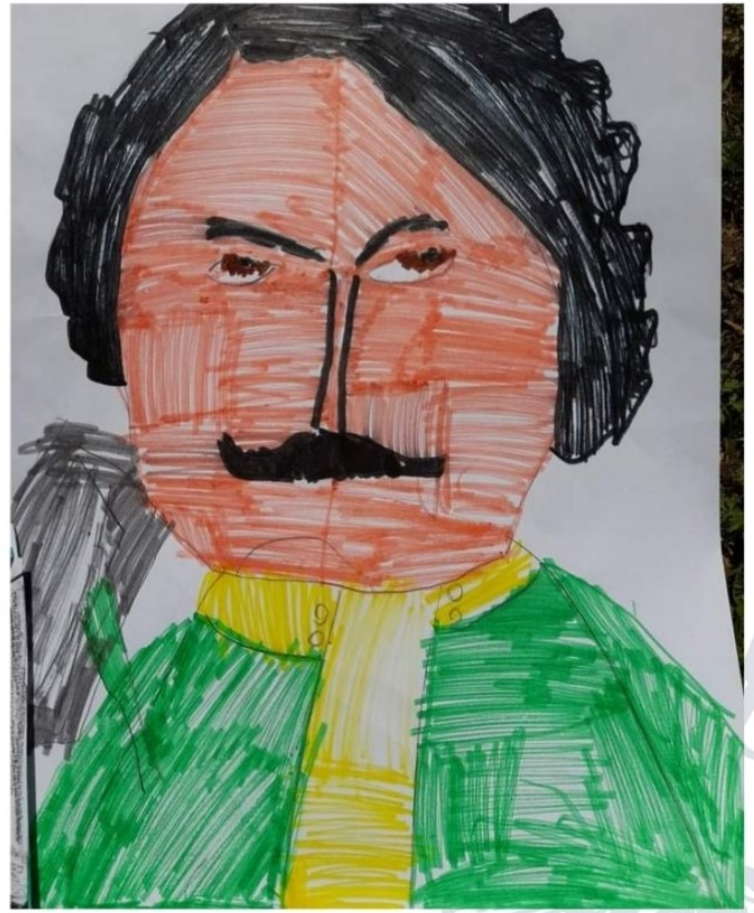

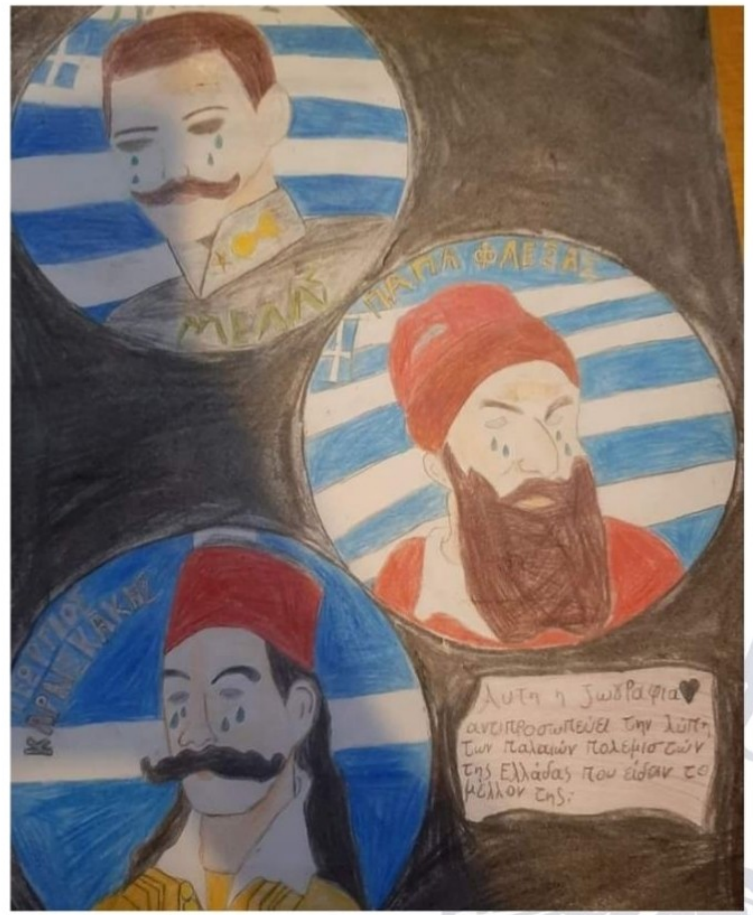

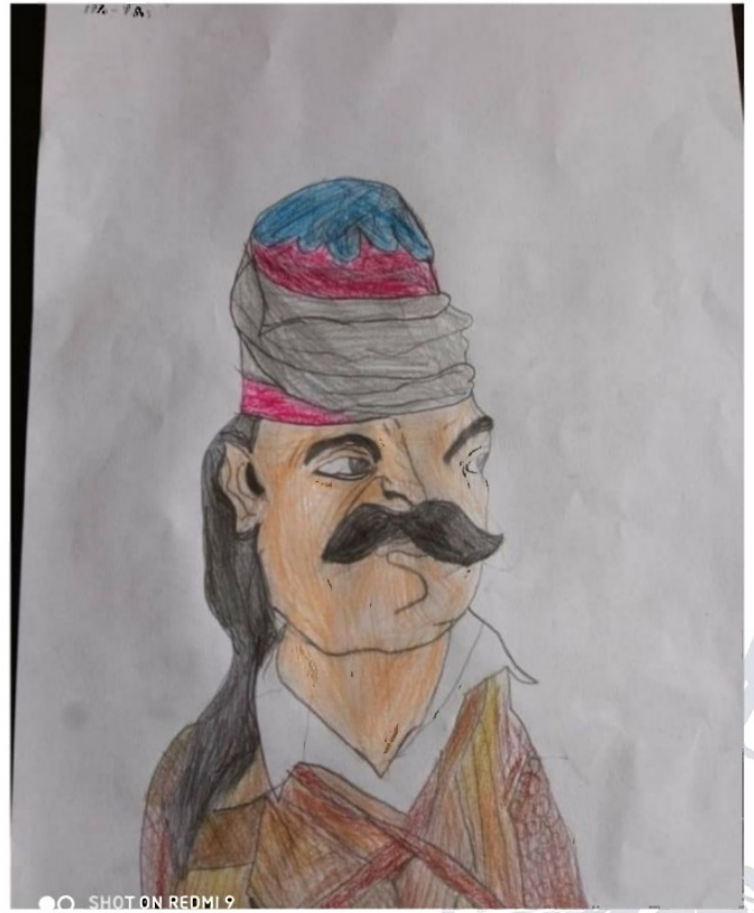

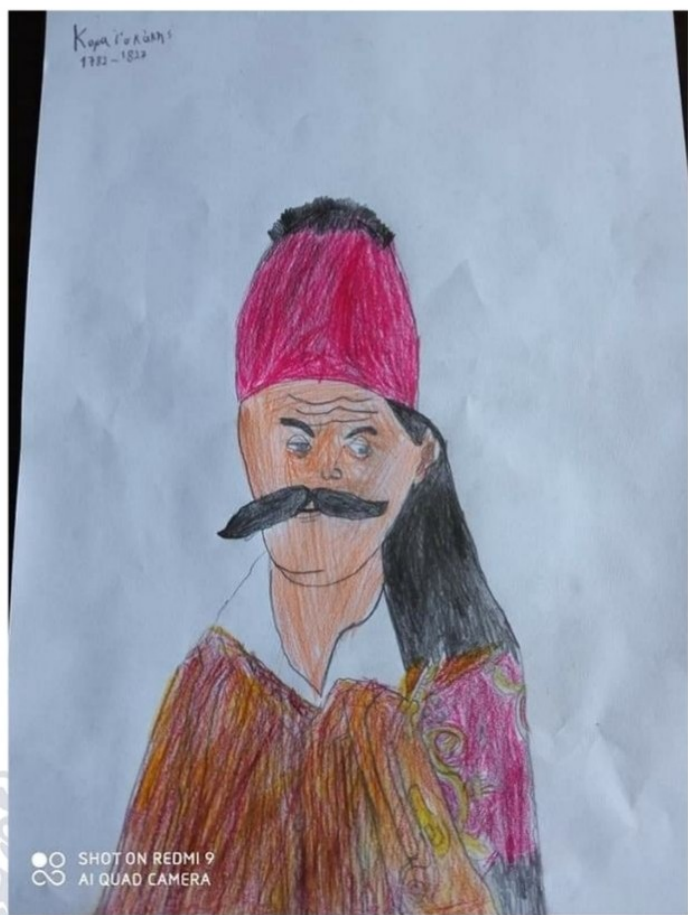

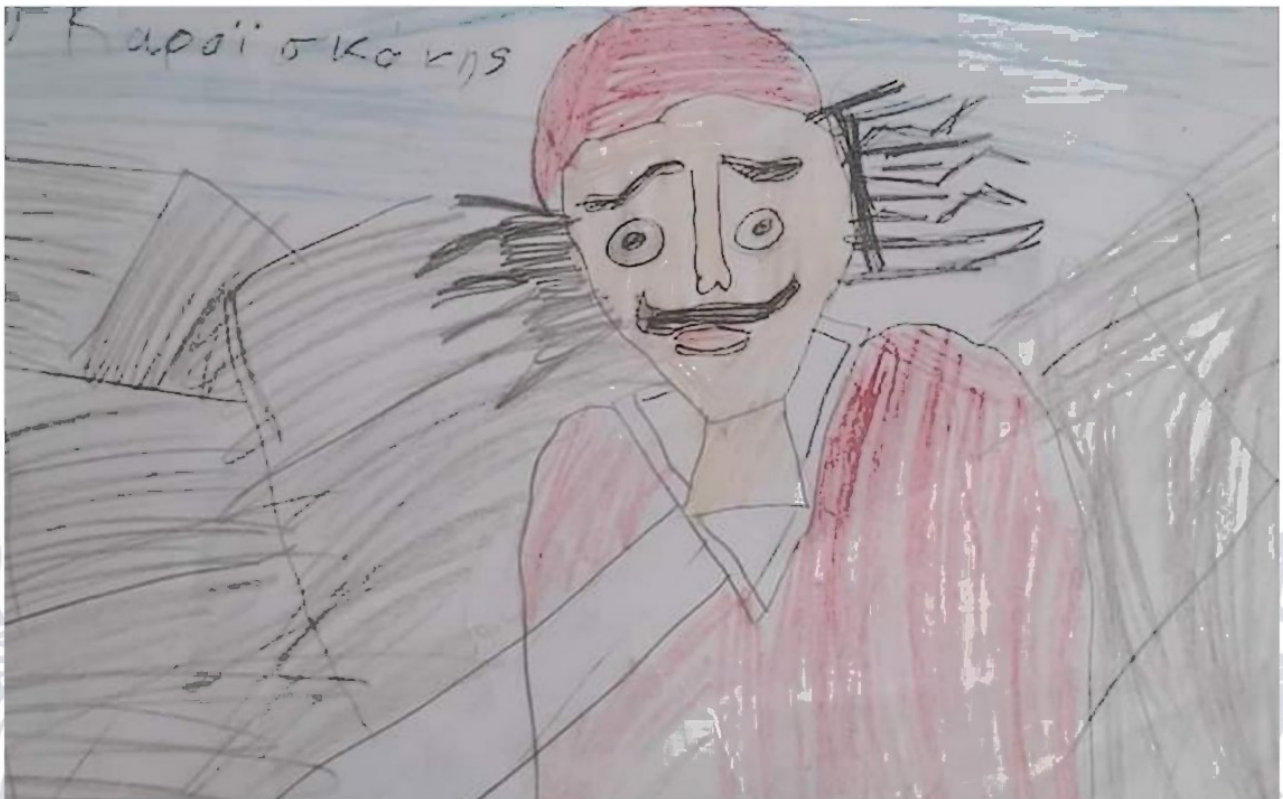

ΟΙ ΝΙΚΗΦΟΡΕΣ ΜΑΧΕΣ του 1821

Μάχη του Αρβυλίου (Αρβυλίου)
18 Απριλίου 1821

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ
ΛΥΘΟΥΝΙΩΤΗΣ Ιωάννης

Μάχη του Πατησίου (Πάτι)
18 Απριλίου 1821

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ
ΛΥΘΟΥΝΙΩΤΗΣ Ιωάννης

Μάχη στο Χάνι της Γραβιάς
8 Μαΐου 1821

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ
120 Έλληνες στασιαστών
χορηγώντας 8000 Τούρκους

Μάχη στο Βαλτέτσι
12-13 Μαΐου 1821

ΘΕΟΔΩΡΟΣ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

Μάχη των Λαλιτών & Βεθλινών Αρκαδίας
18 Μαΐου 1821

ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ

Μάχη στην Καλοθέση (Σίμος)
3 Ιουνίου 1821

ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΚΟΣ Σίμος
8 ΑΓΓΛΟΙ ΚΑΙ 300 ΕΛΛΗΝΕΣ

Μάχη στα Βιρροίδια
12 Ιουνίου 1821

ΑΓΓΕΛΗΣ ΓΟΒΙΟΣ

Μάχη σε Άρματα & Καταρτάκια
1-2 Ιουλίου 1821

Γεωρ. ΠΑΥΛΟΣ Γεωργ. ΜΗΑΚΙΔΑΣ

Μάχη του Σταυρού
(Θεοδωρούνη Τροχιάριον)
04/08/1821

ΜΠΑΚΟΔΑΣ Γεώργιος
ΜΑΚΡΥΤΣΑΝΝΗΣ Ιωάννης

Μάχη της Γρίνας (Αρκαδία)
10/08/1821

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ Θεόδωρος

Μάχη των Βισθικών Φυλακίων
23/26 Αυγούστου 1821

ΣΤΟΒΟΥΛΙΩΤΗΣ Γεώργιος
Κωνσταντίνος Α. Κολοκοτρώνης Καρ. Νέλης

Μάχη των Πέντε Πυλαίων
Κλεισούρα Ιωαννίνων
13-17 Σεπτεμβρίου 1821

ΑΡΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Μάχη της Άγτας
Νοέμβριος 1821

ΜΗΤΣΑΡΗΣ Μάγκος
ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ Γεωργιος
ΜΗΤΣΑΡΗΣ Νάνος

Μάχη του Άγτου Σπυριόφου
09/08/1822

ΒΑΡΝΑΚΙΩΤΗΣ Γεωργιος

Μάχη του Γηροκομίου
7-13 Μαΐου 1822

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ Θεόδωρος
ΠΑΛΙΟΠΤΑΣ Δημήτριος

Μάχη στα Δερβενίκια
22 Ιουλίου 1822

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ
ΠΑΠΑΦΑΕΣΣΑΣ ΥΦΑΛΑΝΤΗΣ

Μάχη στο Κομπότι
10 Ιουνίου 1822

ΜΗΤΣΑΡΗΣ Μάγκος
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ Γενναίος

Μάχη της Σπλάντζας
1822

ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ Κυριακοπούλης

Μάχη της Ακρόατας
1823

ΓΑΪΩΣ Αλέξης
ΣΕΒΑΣΤΗΣ Νάνος
ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ Νάνος

Μάχη του Κραυλοβήριου (Κορυνηνός)
08/09/1823

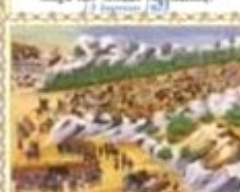
ΜΗΤΣΑΡΗΣ Μάγκος
ΓΥΔΑΚΙΔΑΣ Κίμων

Μάχη της Στρούλιας Μοναστηρίου
13/16 Μαρτίου 1823

ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ Αποστόλης
ΓΑΪΩΣ Αργυρόλης

Μάχη του Μόκου (Αρκαδία)
13 Ιουνίου 1823

ΥΦΑΛΑΝΤΗΣ Αποστόλης
ΜΑΚΡΥΤΣΑΝΝΗΣ Ιωάννης

Μάχη στο Αρβυλίον (Αρκαδία)
1823

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

Μάχη της Κλεισούρας
23/03/1826

ΓΥΔΑΚΙΔΑΣ Κίμων
ΠΑΛΧΟΣ Κίμων

Μάχη της Βέργας Μόνης
Ιουλίου 1826

Γεώργιος Μαυρομιχάλης

Μάχη της Αράζωβας
18-24 Νοεμβρίου 1826

Γεωργιος
ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

Μάχη στο Τουρναζόφι Ελίτριοις
07 Σεπτεμβρίου 1826

ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ Γεωργιος

Μάχη του Διστόμου
17 Ιανουαρίου 1827

ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ ΚΩΤΣΟΝΤΣΙΑΣ
ΜΗΤΣΑΡΗΣ Νάνος & Κωστής

Μάχη της Καστέλλας
(ΑΝΦΕΒ 1827)

ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ ΓΥΔΑΚΙΔΑΣ
ΜΑΚΡΥΤΣΑΝΝΗΣ GORDON

Μάχη στο Κατόπι
1827

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

Μάχη στο Μεγά Σπάλιο
24 Ιουνίου 1827

ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ Νικόλαος

Μάχη της Πέτρας Βοιωτίας
12 Σεπτεμβρίου 1829

ΥΦΑΛΑΝΤΗΣ Αποστόλης
ΚΡΗΣΙΩΤΗΣ Νικόλαος

ΝΑΥΜΑΧΙΑ στο ΝΑΒΑΡΙΝΟ
06_20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
1827

Οι Συμμαχικές

Δυνάμεις

Lodewijk
van Heiden

Sir Edward
Codrington

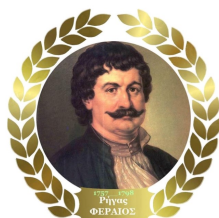
Henri Comte
de Rigny

Νέλλη Αγγελή

ΟΙ ΕΝΔΟΞΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ 1821

A

**Ρήγας
Φεραίος**

**Μαντώ
Μαυρογένους**

**Θεόδωρος
Κολοκοτρώνης**

**Λασκαρίνα
Μπουμπουλίνα**

**Νικητάρης
Τουρκοφάγος**

**Χρήστος
Καψάλης**

**Αθανάσιος
Διάκος**

**Ανδρέας
Μιαούλης**

**Κίτσιος
Τζαβέλας**

**Κωνσταντίνος
Κανάρης**

**Γεώργιος
Καραϊσκάκης**

**Γεώργιος
Δράκος**

**Μάρκος
Μπότσαρης**

**Γρηγόριος
Παπαφλέσσας**

**Ασημάκης
Φωτιάλας**

**Παλαιώλος
Πατρών
Γερμανός Γ'**

**Νικόλαος
Στορνάρης**

**Πετρόμπεης
Μαυρομιχάλης**

**Δημήτριος
Πλαπούτας**

**Δημήτριος Ξηρός
Πανουργιάς**

**Οδυσσεάς
Ανδρούτσος**

**Λάμπρος
Βέικος**

**Κυριακούλης
Μαυρομιχάλης**

**Γεωργάκης
Ολύμπιος**

**Δημήτριος
Μακρής**

**Δημήτρης
Παπανικολής**

**Ιωάννης [Γενναίος]
Κολοκοτρώνης**

**Εμμανουήλ
Παπάς**

**Γιάνης Τριανταφύλλου
Μακρυγιάννης**

**Ανδρέας
Ζαΐμης**

**Ελευθερία Η Θάνατος
1821- 2021**

200 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

B

**Αθανάσιος-Τούσιος
Μπότσαρης**

**Μήτρος Πέτροβας
Μητροπέτροβας**

**Ανδρέας Σωτ.
Λόντος**

**Βασίλειος
Μαυροβουνιώτης**

**Αντώνης
Κατσαντώνης**

**Πάνος
Αναγνωστόπουλος**

**Ιωάννης
Δυοβουνιώτης**

**Νικόλαος
Κριεζώτης**

**Γεώργιος
Βαλινός**

**Αθανάσιος
Ραζικότσικας**

**Τριαντάφυλλος
Λαζαρέτος**

**Αντώνιος
Γεωργαντάς**

**Πανούτσος
Νοταράς**

**Γεώργιος
Κουντουριώτης**

**Νικολάκης
Μητρόπουλος**

**Γιάννης
Μπουκουβάλας**

**Δημήτριος/Τσάμης
Καρατάσος**

**Ηλίας
Μαυρομιχάλης**

**Μιχάλης
Κουρμούλης**

**Γιώτης
Δαγκλής**

**Χρήστος
Φωτομαρας**

**Νότης
Μπότσαρης**

**Χριστόδουλος
Χατζηπέτρος**

**Μήλιος Σπυρ.
Σπυρομήλιος**

**Αντώνιος
Κριεζής**

**Ιωάννης
Καποδίστριας**

**Lord
Georges Byron**

**Δημήτριος
Υψηλάντης**

**Αλέξανδρος
Υψηλάντης**

**Διονύσιος
Σολωμός**

**Δόμνα
Βισβίζη**

ΖΗΤΩ ΤΟ
1821

**Ηλίας
Σαλαφατινός**

Νέλλη Αγγελί

ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ ΤΟΥ 1821

ΑΓΓΕΛΗΣ ΓΑΤΣΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΡΑΤΑΣΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΣΜΟΠΟΥΛΗΣ

ΝΙΚΟΤΣΑΡΑΣ

ΣΤΑΪΚΟΣ (Γκορντισοβίτης)

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΡΑΘΟΥΡΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΣΣΑΝΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΡΓΥΡΙΟΥ

ΚΑΠΕΤΑΝ ΧΑΨΑΣ
Ο ΘΑΣΣΑΛΟΝΙΚΙΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΑΟΥΜ

ΖΗΣΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΣΜΟΠΟΥΛΗΣ

ΓΕΡΟΤΣΑΜΗΣ

Α. ΠΑΪΚΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΣΙΑΤΙΣΤΕΥΣ

ΑΘΑΝ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Er Mag